

CONG. SHAARE RAHAMIM SERIES

THE AKKAD EDITION

אם תשיב משבת דגליך
עשות הפצך ביום קדשי
וקראת לשבת עונג לקדש ה'
מכובד, וכבדתו מעשות
דרכיך ממצוא הפצך

ודבר דבר

אז תתענג על ה'

IF YOU RESTRAIN YOUR
FEET BECAUSE OF SHABBAT,
(AND REFRAIN) FROM
PURSUING YOUR PERSONAL
NEEDS ON MY HOLY DAY...
AND YOU HONOR IT BY
NOT ATTENDING TO YOUR
OWN AFFAIRS, SEEKING
YOUR PERSONAL NEEDS,
OR DISCUSSING (FORBIDDEN)
MATTERS, THEN YOU WILL
BE GRANTED PLEASURE
WITH HASHEM

Halachot of AMIRA LENOCHRI

*Asking a gentile
to perform
melachot
on Shabbat*

הלכות
אמירה
לנכרי

Congregation Shaare Rahamim Halachot Series

THE FRANCO EDITION

**HALACHOT OF
AMIRA LE'NOCHRI**

**Asking a Gentile
to Perform Melachah
on Shabbat**

Copyright © 2007 by Congregation Shaare Rahamim
All rights reserved. This book, or any part thereof,
may not be reproduced in any form
without the express permission
of the copyright holder.

Compiled by:

Rabbi Michael Levy, under the auspices of
Rabbi Shlomo Churba

Typography and Layout:

Simcha Graphic 718 / 854-4830

Published and distributed by:

Congregation Shaare Rahamim
718 / 961-6226

General Editor:

Rabbi Rahamim Churba

English Editing:

Rabbi Dovid Silverberg

Table of Contents

Foreword	9
Rabbi's Message	11
Introduction to the Laws of <i>Amira Le'nochri</i>	13
Chapter 1: The Prohibition of <i>Amira Le'nochri</i>	17
Reasons for the Prohibition	17
Halachah 1: Instructing a Gentile Before Shabbat to Perform <i>Melachah</i> on Shabbat	20
Halachah 2: Instructing a Gentile Before Shabbat to Do Something That Can be Done Only on Shabbat	21
Halachah 3: Hiring Workers on Shabbat	22
Halachah 4: Hiring a Gentile Before Shabbat to Perform Permissible Work on Shabbat	22
Halachah 5: Instructing a Gentile Indirectly	23
Chapter 2: The Types of Activities Included Under <i>Amira Le'nochri</i>	29
Introduction	29
Halachah 1: <i>Amira Le'nochri</i> With Regard to Torah Prohibitions	30
Halachah 2: <i>Amira Le'nochri</i> With Regard to Rabbinic Prohibitions	31
Halachah 3: <i>Amira Le'nochri</i> With Regard to <i>Mukseh</i>	32
Halachah 4: <i>Amira Le'nochri</i> With Regard to Preparations for <i>Motza'ei Shabbat</i>	33
Halachah 5: <i>Amira Le'nochri</i> With Regard to Customs and Personal Measures of Stringency	33
Halachah 6: Instructing a Gentile to Perform <i>Melachah</i> for His Own Needs	34
Chapter 3: <i>Amira Le'nochri</i> With Regard to Torah Prohibitions — Exceptions	39
Introduction	39
Halachah 1: <i>Amira Le'nochri</i> to Enable a Large Group to Perform a <i>Mitzvah</i>	39
Halachah 2: <i>Amira Le'nochri</i> for the Purpose of Settling the Land of Israel	40

Halachah 3: <i>Amira Le'nochri</i> in Situations of <i>Pesik Resheh</i>	41
Halachah 4: <i>Amira Le'nochri</i> During <i>Bein Ha'shemashot</i>	42
Halachah 5: <i>Amira Le'nochri</i> for the Purpose of Treating an Ill Patient	46
Halachah 6: <i>Amira Le'nochri</i> for the Purpose of Saving Holy Books	50
Chapter 4: <i>Amira Le'nochri</i> With Regard to Rabbinic Prohibitions — Exceptions	55
Introduction	55
Halachah 1: <i>Amira Le'nochri</i> for the Purpose of Treating a Minor Ailment	56
Halachah 2: <i>Amira Le'nochri</i> in Cases of Dire Need or to Prevent a Substantial Financial Loss	57
Halachah 3: <i>Amira Le'nochri</i> for Purposes of a <i>Mitzvah</i>	59
Halachah 4: <i>Amira Le'nochri</i> to Protect Human Dignity	62
Chapter 5: Deriving Benefit from <i>Melachah</i> Performed by a Gentile on Shabbat	67
Introduction	67
Halachah 1: Deriving Benefit From Activities Forbidden by Torah Law	68
Halachah 2: Deriving Benefit From Activities Forbidden by Force of Rabbinic Enactment	71
Halachah 3: Cooked Food Reheated by a Gentile on Shabbat	71
Halachah 4: Indirect Benefit from Forbidden Activity Performed by a Gentile on Shabbat	73
Halachah 5: Additional or Enhanced Benefit	74
Halachah 6: A Gentile Who Performed a <i>Melachah</i> for his Own Benefit	75
Halachah 7: A Gentile Who Performed a <i>Melachah</i> for his Own Benefit — Situations Where it is Forbidden to Derive Benefit	77
Halachah 8: <i>Melachah</i> Performed by a Gentile for Both Gentiles and Jews	79

Halachah 9: Deriving Benefit from <i>Melachah</i> Performed on Shabbat for an Ill Patient or a Minor	80
Halachah 10: Using an Elevator on Shabbat	81
Practical Questions & Answers for Chapter 5:	82
Chapter 6: Instructing a Gentile Indirectly	87
Introduction	87
Halachah 1: Hinting in the Form of a Command	88
Halachah 2: Hinting Not in the Form of a Command	89
Halachah 3: Indirect Instruction to Avoid Financial Loss	91
Halachah 4: An Indirect Instruction Before Shabbat	91
Halachah 5: An Indirect Instruction for After Shabbat	92
Practical Questions & Answers for Chapter 6	93
Chapter 7: Preventing a Gentile from Performing <i>Melachah</i> for a Jew	95
Halachah 1: The Basic Obligation	95
Halachah 2: Indirect or Non-essential <i>Melachah</i>	95
Halachah 3: <i>Melachah</i> Performed with the Gentile's Possessions	96
Halachah 4: <i>Melachah</i> Performed for the Gentile's Purposes	96
Halachah 5: Allowing a Gentile to Make Preparations for After Shabbat	97
Practical Questions & Answers for Chapter 7	98
Chapter 8: A Housekeeper in a Jewish Home on Shabbat	101
Halachah 1: Chores Involving <i>Melachah</i>	101
Halachah 2: Ensuring the Housekeeper's Compliance	102
Halachah 3: <i>Melachah</i> Performed for the Housekeeper's Purposes	102
Halachah 4: <i>Melachah</i> Performed while Doing Permissible Chores	103
Halachah 5: Preparations for After Shabbat	103
Chapter 9: Allowing a Gentile to Carry From One's Home on Shabbat	107
Halachah 1: The Basic Prohibition	107
Halachah 2: Exceptions	108

Halachah 3: Inviting a Gentile to One's Home on Shabbat	109
Halachah 4: Lending or Giving an Item to a Gentile on Shabbat	110
Halachah 5: Having a Gentile Bring an Item to One's Home on Shabbat	111
Chapter 10: Shipping or Mailing Items Before Shabbat	113
Halachah 1: Private Carriers	113
Halachah 2: Practical Guidelines for Sending Items Through Private Carriers	114
Halachah 3: A Carrier Who Works on an Hourly Rate ...	115
Halachah 4: A Carrier Who Work on a Per-Day Rate ...	115
Halachah 5: Sending Items Through the Public Mail Service	116
Chapter 11: Hiring Gentile Workers on Shabbat	117
Introduction	117
Halachah 1: A Day-Worker	117
Halachah 2: A Worker Paid Per Project — קבלן [<i>Kablan</i>] ...	118
Halachah 3: Common Examples When a <i>Kablan</i> May Work for a Jew on Shabbat	120
Halachah 4: Work Performed on Shabbat in Public View	121
Halachah 5: If One's Home was Built on Shabbat	122
Halachah 6: Where it is Customary to Build בקבלנות	122
Chapter 12: The Laws of <i>Amira Le'nochri</i> on Yom Tob	125
Halachah 1: The Basic Rule	125
Halachah 2: Instructing a Non-Jew Before Yom Tob to Perform <i>Melachah</i> on Yom Tob	125
Halachah 3: Asking a Non-Jew to Turn on the Oven on Yom Tob	125
Halachah 4: Asking a Non-Jew to Fix One's <i>Sechah</i>	125
Questions & Answers for Common Situations of <i>Amira Le'nochri</i>	129
Opening or closing lights	129
Preparations for the Shabbat meal	131
Heat and air conditioning	133
Use of electricity that does not involve light or fire	133
Tending to the sick	134

Rabbi's Message

אם תשיב משבת רגלך עשות חפצך ביום קדשי . . . וכבדתו מעשות דרכיך ממצוא חפצך ודבר דבר, אז תתענג על ה' והרכבתך על במתי ארץ . . . (ישעיה נח:יג-יד)
“If you withhold your feet on Shabbat from tending to your affairs on My sacred day . . . and you give it honor by not going about your ways, pursuing your affairs or speaking in general matters — you shall then delight in Hashem, and I shall have you ride the heights of the earth . . .”
Yeshayahu 58:13-14

In these verses, the prophet Yeshayahu establishes that the observance of Shabbat entails more than refraining from the thirty-nine *melachot*, the basic categories of forbidden activity. On Shabbat, we are to “withhold our feet from tending to our affairs”; we are bidden to focus our attention and energies on higher, loftier matters than those that occupy us during the busy workweek. The unique spirit, sanctity and serenity of Shabbat are created not only by abstaining from forbidden activity itself, but also by distancing ourselves — both geographically and emotionally — from our mundane pursuits. *Halachah* therefore imposes limitations on what we may read or discuss on Shabbat, thereby ensuring that we observe Shabbat as a day of inspiration and holiness, rather than simply a day when we do not perform *melachah*.

Following in the spirit of Yeshayahu's exhortation, the Sages enacted the law of *Amira Le'nochri*, which forbids requesting the performance of a *melachah* by a gentile. Even if one does not personally perform the forbidden activity, he violates and undermines the sanctity of Shabbat through his involvement in *melachah*. When a Jew summons a gentile to perform *melachah* on his behalf during Shabbat, he brings the spirit of the weekday into Shabbat, which necessarily diminishes from the aura and sanctity we are to generate and experience on this holy day.

Many Jews are surprised to learn that *halachah* sets limits on the activities one may request a gentile to perform on his behalf on Shabbat. People sometimes wonder, “The Torah forbids me from committing this act; but why can't I have my housekeeper do it for me?” This attitude bespeaks a fundamental misconception about the nature of Shabbat. Beyond the “do's” and “don'ts,” Shabbat must be a time for reflection and spiritual growth, a refuge from our ever mounting burdens and challenges of the pressure-ridden workweek, and an opportunity to step back from our daily concerns and explore

the higher purpose underlying it all. Inviting a gentile to perform *melachah* undermines the basic nature and purpose of Shabbat, even if the Jew himself does not personally perform the forbidden act.

In today's day and age, we have come to rely on outside help for many of the tasks involved in running a household or business. From vacuuming the carpet to cleaning a suit, from repairing a computer to sending packages overseas, so much of our work is performed by gentiles whose services we hire. With this increased dependence on outside help, numerous practical halachic questions have arisen regarding the permissibility of employing the services of non-Jews on Shabbat. Unfortunately, many homemakers and businessmen mistakenly assume that anything short of an explicit request or instruction is permitted by *halachah*. This work, *Amira Le'nochri*, delves into the details of the complex system of laws governing this topic, in order to clarify the conditions under which a Jew may enlist the assistance of a gentile on Shabbat. We are confident that the reader will find this volume not only informative, but also indispensable as a practical guide in this area.

The laws outlined in this book represent the basic code of *halachah* and custom according to Sephardic tradition, and is intended as a practical guide for determining when a person may or may not avail himself of a gentile's services on Shabbat and Yom Tov. Of course, this work is by no means intended as a substitute for consultation with a competent and knowledgeable Rabbi. While Congregation Shaare Rahamim takes full responsibility for all the material presented in this volume, we also urge the reader to seek guidance from a proficient halachic authority with regard to these and other issues concerning proper halachic practice.

Our Sages have afforded great importance to the meticulous observance of *מצות שאדם דש בעקביו*, those laws which people commonly "tread upon with their ankles," that are generally treated lightly or with outright disregard. May the study and practice of the laws presented here, which are so often neglected and overlooked, bring merit to us, our families, our communities and all *Am Yisrael*, that the entire Jewish people may be deserving of God's promise as spoken by Yeshayahu, "*You shall then delight in Hashem, and I shall have you ride the heights of the earth.*"

Rabbi Shlomo Churba

Rabbi Shlomo Churba

Introduction to the Laws of *Amira Le'nochri*

Hashem commanded us to refrain from *melachah* — constructive activity — on Shabbat, as the Torah writes, כל ששת ימים תעבד ועשית כל מלאכה מלאכתך ויום השביעי שבת לה' אלקיך לא תעשה כל מלאכה — “Six days shall you work and perform all your constructive activity, but the seventh day is Shabbat to Hashem, your God; you shall not perform any constructive activity” (Shemot 20:9-10). Our Sages determined that the “constructive activity” forbidden on Shabbat refers to the thirty-nine categories of activity — *melachot* — that were performed as part of the construction of the *Mishkan*. These *melachot* include most of our daily chores, such as cooking, laundering, carrying objects from one domain to another, and many other common activities. (It must be emphasized that the laws of Shabbat are numerous and complex, and one must therefore make a point of acquainting himself with these *halachot* and consult regularly with a competent rabbinic authority so as to avoid violating Shabbat.) In addition to the thirty-nine categories of activity prohibited by the Torah, *Hazal* enacted many laws intended to safeguard the Torah’s prohibitions. One of these provisions enacted by *Hazal* is the prohibition of *Amira Le'nochri*, which forbids one from instructing a non-Jew to perform *melachah* for him on Shabbat.

The Rambam¹ introduces this prohibition as follows:

It is forbidden for a Jew to tell a non-Jew to perform a *melachah* for him on Shabbat, despite the fact that the non-Jew is not commanded to observe Shabbat, even if the request is made prior to Shabbat, and even if the *melachah* is not needed until after Shabbat. The *Hachamim* forbade this out of concern that a Jew will take the Shabbat lightly and ultimately violate the Shabbat by performing a *melachah*.

According to the Rambam, then, the prohibition of *Amira Le'nochri* stems from the concern that “one will take the Shabbat lightly.” This concern of the *Hachamim* reveals a fundamental principle regarding the nature of the Shabbat laws in general: an awareness of the singular sanctity of Shabbat is an indispensable prerequisite for its observance. In order to observe Shabbat properly, one must treat it with a sense of reverence and awe, which is expressed

---

1. ה'ל' שבת, פרק ו' הלכה א.

by refraining from ordinary, mundane activities. Having a non-Jew perform one's routine chores on Shabbat constitutes a breach in the holiness of the day, and the Sages therefore forbade instructing a non-Jew to perform forbidden activity for him on Shabbat. To safeguard this prohibition, they also forbade a Jew from deriving direct benefit from *melachah* performed on Shabbat by a non-Jew specifically on behalf of a Jew.

The prohibition of *Amira Le'nochri* ranks among the most stringent provisions enacted by *Hazal*, in that it can override a Torah obligation. For example, if a Mohel forgot to bring his knife before Shabbat to the synagogue where he is scheduled to perform a Brit on Shabbat, one may not instruct a non-Jew to bring the knife to the synagogue through a public domain. Despite the Torah obligation to perform the Brit on the child's eighth day, the prohibition of *Amira Le'nochri* takes precedence, and the Brit is delayed until Sunday².

Another extraordinary feature of *Amira Le'nochri* is the law requiring one to sacrifice all his possessions to avoid violating this prohibition. The Gemara³ establishes that even if one's home catches fire on Shabbat, he may not give an explicit instruction to a non-Jew to extinguish the blaze (unless, of course, it poses a threat to human life). In such a situation, one may only hint to a non-Jew that he wishes for him to extinguish the fire; he may not ask him directly. To illustrate this point, the Gemara records a story of a Jew named Yosef ben Simai, who worked as the king's treasurer. Once on Shabbat his property caught fire, and a team of royal officials arrived on the scene to extinguish the blaze. Yosef, however, who was always exceptionally meticulous in his observance of Shabbat, particularly with regard to the prohibition of *Amira Le'nochri*, protested and insisted that they let the fire burn. Suddenly, dark storm clouds appeared in the sky and soon began pouring torrential rain, miraculously extinguishing the fire. The *Meharsha* comments that clearly one is permitted to allow non-Jews to extinguish a fire for him on Shabbat; the prohibition forbids only explicitly instructing them to do so. But Yosef nevertheless insisted that the officials let the fire burn so that no one would suspect him of having summoned them to extinguish the blaze, in violation of the *Amira Le'nochri* prohibition.

---

2. ע"י שו"ע סי' של"א, סעי' ו'.

3. שבת, קכ"א.

The Gemara⁴ remarks that “fires occur only in places where there is Shabbat desecration.” We can readily understand, then, why Yosef ben Simai was deserving of this remarkable miracle. His rigorous standards of Shabbat observance earned him supernatural protection from fire, and thus rain miraculously fell to extinguish the blaze on his property.

A similar story is told of the Baba Sali *zt”l* (ר' ישראל אביחצירא), who was likewise exceedingly meticulous in his Shabbat observance. One Shabbat, a fire broke out in his home and his family began to panic. The Baba Sali, however, approached the raging blaze and declared, “The fire shall reach here and no further!” Miraculously, the fire was extinguished precisely at that very spot. In truth, this was not a miracle at all: as the Gemara says, fires occur only in places where people desecrate the Shabbat, and thus the home of the Baba Sali, who always observed Shabbat with extreme care, could never be destroyed by fire.⁵

Another incident proving the importance of careful observance of these laws involves a wealthy, observant Jew in Israel who invested in a business that remained open all week long, including Shabbat. Rabbi Shmuel Wosner, a prominent posek in Bnei-Brak, warned the man of the gravity of the prohibition against hiring non-Jews to work on Shabbat. The businessman ignored the rabbi’s warning and continued operating his business on Shabbat. Before long, his business failed and he fell deeply into debt.

The *Pe’leh Yo’es* writes that our redemption and the coming of *Mashiach* depend on our proper observance of Shabbat, which requires comprehensive knowledge of the many intricate *halachot* of Shabbat. Jews who have non-Jewish help in their home on Shabbat must become acquainted with the relevant laws found in the Shulhan Aruch in order to know how to properly handle the various situations that arise. In order to help us observe these laws properly and thereby hasten the arrival of *Mashiach*, we have collected here many of the laws pertaining to the subject of *Amira Le’nochri*. We have arranged them in a way that will, with *Hashem’s* help, answer the common questions that arise concerning a non-Jew’s performance of *melachah* for a Jew on Shabbat.

We should note in this context that the employment of non-Jews

---

4. שבת, קי”ט ע”ב.

5. מלכים אמוניך דף ד.

to work in Jewish homes was common already in Biblical times. In fact, the Humash tells that all three of our Patriarchs hired servants and maids, and the Gemara discusses at length the ramifications of this situation. Certainly in our generation it has become very common in America and throughout the world, for Jews to hire non-Jewish domestic help. This practice has significance beyond the pragmatic purpose it serves. Rabbi Moshe Haim Luzatto *zt"l* writes (in *מאמר החכמה*) that anyone who assists a Jew receives immense physical and spiritual blessings from Hashem. It is with this ideal in mind that Jews always had people assisting them. Furthermore, the *Ben Aish Hai* writes⁶ that one of the ways to honor one's wife is to hire someone to help her in the home. It behooves us, then, to study the many *halachot* relevant to this situation of a non-Jew working for a Jew in his home.

---

6. בן יהודע יבמות, ס"ב ע"ב.

Chapter One

The Prohibition of *Amira Le'nochri*

The term "*Amira Le'nochri*" (literally, "telling a non-Jew") refers to the prohibition against instructing a non-Jew to perform a *melachah* for a Jew on Shabbat. Although this prohibition does not originate from the Torah, and was rather enacted by *Hazal*, halachic authorities have nevertheless treated it with particular stringency.¹

Reasons for the Prohibition

A. שלוחו של אדם כמותו

A Person's Agent is Like Himself

One underlying reason behind this prohibition involves the halachic principle that we consider one's agent — whom he assigns to act on his behalf — legally equivalent to himself. Thus, when a Jew instructs a gentile to perform for him a given *melachah*, the non-Jew acts as an extension of the Jew; *halachah* therefore considers the Jew as having personally performed the given *melachah*. Naturally, then, it is forbidden for a Jew to tell a non-Jew to perform on his behalf on Shabbat any action which he himself is forbidden from doing.²

B. שלא תהיה שבת קלה בעיניהן

Maintaining Proper Reverence for Shabbat

Additionally, the *Hachamim* felt that performing a *melachah* on Shabbat through a non-Jew might diminish one's sense of reverence towards the day of Shabbat and its prohibitions. Had *halachah* permitted instructing non-Jews to perform *melachah*, people would have grown accustomed to having *melachah* performed for them on Shabbat, a situation that could easily result in a loss of perspective

---

For further elaboration, see supplementary essay at the end of the chapter. 1.
2. עיקר טעם איסור אמירה לנכרי הוא משום שליחות, ע"י ברש"י מס' ע"ז (דף כ"ב), ובשבת (דף קכ"א) ד"ה כבה, שכתב וז"ל, שעושהו [על ידי אמירתו] שלוחו ממש. וכ"כ מרן בשו"ע (סי' רמ"ג סעי' א') וז"ל, ונמצא שהא"י עושה מלאכה בשליחותו של ישראל. וע"י במור וקציעה (סי' רמ"ג) שכתב, מה דקי"ל אין שליחות ע"י נכרי היינו כדי לקיים מצוה אבל לחומרא ולדבר עברה ודאי הוי שליח. וכתב בשו"ע הרב (סי' רמ"ג, א') ואף שאין אומרים שלוחו של אדם כמותו מן התורה אלא בישראל הנעשה שליח לישראל, מ"מ מדברי סופרים יש שליחות לנכרי לחומרא והטעם שהתמירו כדי שלא תהא שבת קלה בעיני העם ייבואו לעשות בעצמן ע"כ.

concerning the stringent nature of Shabbat observance. Ultimately, people would have begun performing *melachah* personally, in violation of Torah law.³

C. דבר דבר

Discussing Forbidden Matters

The verse states in Sefer Yeshayahu (58:13):

“אם תשיב משבת רגלך עשות חפצך ביום קדשי . . . וכבדתו מעשות דרכיך ממצוא חפצך ודבר דבר.”

“If you restrain your feet because of Shabbat, [and refrain] from pursuing your personal needs on My holy day . . . and you honor it by not attending to your own affairs, seeking your personal needs, or *discussing [forbidden] matters* . . .”

The *Hachamim* derive from the final phrase of this verse — “discussing forbidden matters” (ודבר דבר) — that *halachah* forbids even speaking on Shabbat about *melachah* to be performed on or after Shabbat. Accordingly, it is forbidden to instruct a non-Jew on Shabbat to perform a *melachah* for a Jew on Shabbat, or even after Shabbat.⁴

We should emphasize that not all three reasons need apply to qualify for the prohibition of *Amira Le'nochri*. So long as even one of these three reasons applies in a given situation, the prohibition takes effect.

Examples:

- Most obviously, one may not instruct a non-Jew on Shabbat to perform *melachah* for him on Shabbat. In this case, all three reasons for the prohibition apply.
- Additionally, one may not instruct a non-Jew on Shabbat to perform *melachah* for him **after Shabbat**, due to the final reason we discussed — the prohibition against even speaking about *melachah* on Shabbat.⁵

3. כתב הרמב"ם (פרק ו' ה"א) וז"ל, ודבר זה אסור מדברי סופרים כדי שלא תהיה שבת קלה בעיניה ויבואו לעשות בעצמן. וכן כתב הריטב"א (שבת, קכ"ב) גזרו חכמים אמירה לנכרי כדי שלא יעשה אדם מלאכתו בשבת על ידי גוי ונעשה השבת חול.

4. עי' רש"י (ע"ז, ט"ז ד"ה כיון) שכתב וז"ל, ומה שאסור לישראל לומר לנכרי עשה לי כך זהו משום 'ממצוא חפצך ודבר דבר', דבור אסור.

5. עי' תשובת הרדב"ז (סי' תרפ"ד) שכתב, האומר לנכרי בשבת לעשות מלאכה למחר, אין טעם איסורו משום שבות אלא משום ממצוא חפצך ודבר דבר. הילכך אם הם חפצי שמים מותר בכל גוונא ואם

- Finally one may not instruct a non-Jew **before Shabbat** to perform a *melachah* for him on Shabbat. In this instance, the first two reasons apply: the non-Jew acts as an extension of the Jew, such that the Jew is considered as having personally performed the forbidden act, and secondly, the non-Jew's performance of *melachah* on Shabbat gives rise to the concern of *שלא תהיה שבת קלה בעיניהן* — maintaining proper reverence for Shabbat.⁶

הם חפציהן אסורין בכל גוונא. והובא בברכ"י (סי' ש"ז, או' ד'), בחיי אדם (כלל ס"ב), במשנ"ב (סי' ש"ז, ס"ק ט'), ובילקוט יוסף (סי' ש"ז, או' י"א).
 6. רמב"ם פרק ו' ה"א, ושו"ע סי' ש"ז סעי' ב'.

Basic Guidelines of *Amira Le'nochri*

Halachah 1

אמירה לנכרי מערב שבת

Instructing a Gentile Before Shabbat to Perform *Melachah* on Shabbat

One may not instruct a non-Jew at anytime during the week — even on Sunday — to perform a *melachah* on Shabbat.⁷ This rule applies to all non-Jews, regardless of whether or not they work for the Jew, and it includes domestic helpers who perform all types of work in the home.⁸ It is forbidden to ask a non-Jew to perform *melachah* on Shabbat, even if the instruction is given on a weekday.

Furthermore, this prohibition applies regardless of where the Jew requests that the given *melachah* be performed. Therefore, one may not instruct a Jew even before Shabbat to work for him on a property he owns, even if he lives elsewhere. Likewise, one may not instruct a gentile to perform work for him in a factory on Shabbat.

Examples:

- One may not instruct his gentile house cleaner, even before Shabbat, to turn off the lights on Shabbat after the Shabbat meal.
- One may not hire a non-Jew to do gardening work for him on Shabbat.
- One may not ask the telephone company during the week to come do repairs on Shabbat.
- One may not instruct a non-Jewish synagogue attendant, even before Shabbat, to perform on Shabbat anything forbidden for Jews, such as turning on electricity or air conditioning, taking out the garbage, and so on. If the synagogue's functioning depends on the non-Jew's performance of these activities on Shabbat, a competent rabbinic authority should be consulted. This will be discussed further in Chapter 3 Halachah 1.

7. בשו"ע בסימן ש"ז סעיף ב' כתב וז"ל ואפילו לומר לו קודם השבת לעשותו בשבת אסור.

8. עיין בביאור הלכה סימן ש"ז (ד"ה ואפילו) שכתב וז"ל ואפילו קצץ לא מהני בזה כיון שמיחד לו הפעולה על השבת וכדלעיל בסימן רמ"ז סע' א' ובסימן רנ"ב סע' ב'.

Halachah 2

אמירה לנכרי מלפני שבת לעשות דבר שבהכרח תהיה בשבת

Instructing a Gentile Before Shabbat to Do Something That Can be Done Only on Shabbat

- A. One may not hire a non-Jew prior to Shabbat to purchase or sell merchandise in a place that opens only on Shabbat,⁹ as this is tantamount to explicitly instructing him to buy or sell on Shabbat. If, however, the given location conducts business on other days, as well, and the non-Jew chose for his own, personal reasons to buy or sell on Shabbat, then under certain conditions the Jew may send him there. In such a case, a competent rabbinic authority must be consulted.
- B. Similarly, if a department store advertises a one-day sale that will be held on Shabbat, one may not ask a non-Jew to purchase a sale item for him from that store, as this is functionally equivalent to asking him to make the purchase on Shabbat.
- C. It is forbidden for one to instruct a gentile shortly before Shabbat to have work completed for him immediately after Shabbat. Even though he does not specify that the work should be performed on Shabbat, nevertheless, since there is no other time for the non-Jew to complete the work other than Shabbat, it is considered as though he told him to work on Shabbat.¹⁰
- D. One may not give clothes to the cleaners on Friday a few minutes before Shabbat with a request to have them ready immediately after Shabbat.
- E. One may not bring a car to the mechanic a few minutes before Shabbat to be fixed immediately after Shabbat. However, one may bring the clothing, car or appliance before Shabbat if he allows enough time for the work to be completed before the onset of Shabbat, even if the non-Jew decides to do the work on Shabbat, as we will discuss in Chapter 11 Halachah 3C.

---

9. For further elaboration, see supplementary essay at the end of the chapter.
 10. עיין בט"ז (סי' ש"ז ס"ק ג') שכתב ונ"ל עוד דאפילו בהנהו דמתירין עם השמש כגון נותנין כלי לכובס נכרי יש איסור אם נותן לו הכלים סמוך לשבת ואומר לו ראה שאני צריך להם במוצאי שבת דהוה ליה כאומר בפירוש שיכבסם בשבת. והובא בכה"ח (שם או' כו).

Halachah 3

איסור שכירת פועלים בשבת

Hiring workers on Shabbat

A. It is forbidden for one to hire workers on Shabbat even if the work is to be done only after Shabbat. This prohibition is based on the *pasuk* ממצוא הפנך (literally, “from pursuing your interests” — Yeshayahu 58:13), from which the *Hachamim* derive that one may not deal in mundane matters on Shabbat.¹¹

B. It is forbidden to ask a gentile before Shabbat to hire workers on Shabbat. Since the Jew himself may not hire people to work for him on Shabbat, it is likewise forbidden for him to instruct a gentile — even before Shabbat — to hire workers on Shabbat, even if they will work only after Shabbat. Thus, a Jew who owns a business may not instruct his non-Jewish manager to hire other non-Jews to work in his store during the week.¹²

Halachah 4

שכירת נכרי לעשות דבר היתר

Hiring a Gentile Before Shabbat to Perform Permissible Work on Shabbat

A. *Amira Le'nochri* applies only to activities forbidden for a Jew to perform on Shabbat. Certainly, one may hire a non-Jew before Shabbat to work for him on Shabbat if the work does not entail any forbidden activity.¹³

Examples:

- One may hire a house cleaner before Shabbat to do permissible work on Shabbat, such as setting and clearing the

11. איתא במשנה במסכת שבת (דף ק"ג) לא ישכור אדם פועלים בשבת. ופירש רש"י משום דכתב ממצוא הפנך. והכי פסק מרן השו"ע בסימן ש"ז סעיף ב.

12. הבית יוסף הביא תשובת הרשב"א שכתב וז"ל יהודי שנתן מעות לגוי (מערב שבת) להשכיר לו פועלים לבנות (בשבת) אסור. וכן כתב המשנ"ב (סי' ש"ז) בביאור הלכה ד"ה ואפילו) ודלא כהחתם סופר (סי' ס).

13. שמירת שבת כהלכתה (פרק ל' או' ל'). ואף דיש איסור של שכר שבת כדאיתא במסכת בב"מ דף נח וכתבו מרן בשו"ע סימן ש"ז סעיף ד', כבר כתב בספר תהלה לדוד סי' ש"ו ס"ק ז' דאין איסור שכר שבת על הנותן אלא רק על המקבל יש איסור, ולכן בנכרי שרי ליתן לו שכר שבת ודלא כספר מגורה הטהורה שסובר שיש איסור שכר גם על הנותן. ובאמת רש"י כתב במסכת כתובות דף ס"ד שטעם איסור שכר שבת הוא גזרה משום מקח וממכר ולפי טעם זה לא נראה לחלק בין הנותן למקבל וצ"ע.

table, washing dishes that are needed for Shabbat and preparing food. On Shabbat itself, however, one may not hire a gentile even to perform permissible activity.

- Similarly, one may hire a non-Jew prior to Shabbat to serve as a waiter on Shabbat.

B. One may not pay his house cleaner on Shabbat or even allow her to take the owed money from his wallet. One should instead pay her either in advance or after Shabbat for the permissible work she performed on Shabbat.¹⁴

Halachah 5

אמירה לנכרי ברמיזה

Instructing a Gentile Indirectly

Halachah distinguishes between two different types of רמיזה — an instruction to a non-Jew formulated indirectly:¹⁵

רמז בלשון ציווי — a hint formulated as an instruction;

רמז שלא בלשון ציווי — a hint that is not formulated as an instruction.

One may not instruct a non-Jew to perform *melachah* for him by hinting in the form of an instruction. We bring here several examples of this category — indirect requests that are forbidden because they are formulated as an instruction:

A. One may not hint to his domestic helper to turn off an oven on Shabbat by saying, “Whoever turns off my oven will receive extra payment.” Since this formulation suggests an instruction to turn off the oven, one may not hint in this manner, despite the fact that it does not constitute a direct and explicit instruction.¹⁶

B. One may not say to his domestic helper on Shabbat, “Why didn’t you turn off the lights after the meal last week?” Here, too, the person makes mention — albeit indirectly — of the instruction to turn off the lights, and this is therefore forbidden.¹⁷

14. שם (או' כ"ט).

15. איתא במס' כתובות (ע' ע"ב), אמר רב אמי בדליקה התירו לומר כל המכבה אינו מפסיד ופירש רש"י ודוקא בדליקה דמתוך שאדם בהול על ממונו אי לא שרית ליה אתי לכבוויי אבל בשאר איסורי שבת לא התירו בהן לומר העושה לי מלאכה זו אינו מפסיד כדי שישמעו נכרים ויעשו. ועי' בשו"ע סי' ש"ז סעי' י"ט, שהתיר רמיזה בלשון ציווי דוקא במקום הפסד אבל בלאו הכי אסור. ובסעי' ב' כתב דאפשר לרמוז אחרי שבת לומר למה לא עשית דבר פלוני בשבת שעברה אבל בשבת עצמה אסור לרמוז כן, ואף שהט"ז והב"ח יצאו לחלק בסוגי רמז רוב הפוסקים חולקים עליהם.

16. שמירת שבת כהלכתה פרק ל' הלכה ו'.

17. שו"ע (סי' ש"ז סעי' ב'), וכ"כ בשש"כ (שם, הלכה ה').

C. One may not ask his domestic helper, “Can you please help me-I do not have enough light in the living room.” The request for help in this context renders such a statement a hint formulated as an instruction, which is forbidden.¹⁸

Strictly speaking, the second category of indirect requests is permissible,¹⁹ and one may request that a non-Jew perform *melachah* on his behalf by hinting without mentioning any instruction. Meaning, he simply describes the situation at hand necessitating the given *melachah*, without specifying the act he needs performed (e.g. “It is too light in the room,” as opposed to, “It would be nice if somebody turned off the light”). However, there is a separate prohibition against directly benefiting from *melachah* performed on Shabbat on behalf of a Jew. In many cases, therefore, hinting to a non-Jew even in a permissible manner would be of no avail, since one would not be allowed to derive benefit from the *melachah* performed for him by the non-Jew. One may, however, derive benefit from a *melachah* performed on his behalf if the benefit involves merely the improvement of one’s condition, or if it is indirect, as we will explain in greater detail in Chapter 6. In such cases, then, one may indirectly ask a non-Jew to perform the given *melachah* without formulating his request as a command, and then derive benefit from the *melachah*.

In the chapters that follow, we will discuss many different cases that arise involving *Amira Le'nochri*:

- Chapter Two will present the various situations in which *Amira Le'nochri* is forbidden.
- Chapter Three will outline the situations in which *halachah* permits instructing a gentile to perform a Torah-proscribed *melachah* on one’s behalf on Shabbat.
- Chapter Four will discuss those cases when it is permitted to instruct a gentile to perform a *melachah* forbidden on Shabbat by force of rabbinic enactment.
- Chapter Five will discuss the prohibition against deriving benefit from a *melachah* performed by a gentile for a Jew on

---

18. בספר שש"כ (שם, הלכה ז') כתב וז"ל, אסור לומר לנכרי בשבת עשה עמי טובה, אין די אור בחדר (כלומר בלשון ציווי).

19. For further elaboration, see supplementary essay at the end of the chapter.

Shabbat, regardless of whether or not the Jew had requested it.

- Chapter Six will discuss when and how it is permissible, to indirectly request that a gentile perform a *melachah* on Shabbat.
- Chapter Seven will discuss the obligation for a Jew to prevent a gentile who, of his own volition, wishes to perform a *melachah* on the Jew's behalf.
- Chapter Eight will discuss the various situations that arise on Shabbat regarding a housekeeper employed in a Jew's home.
- Chapter Nine will discuss the situations when one may not allow a gentile to remove an item from his home on Shabbat.
- Chapter Ten will discuss the circumstances under which it is forbidden to send an item via mail service or via private shippers before Shabbat.
- Chapter Eleven will discuss the prohibition against hiring gentiles to work on Shabbat.
- Chapter Twelve will discuss the application of the laws of *Amira Le'nochri* on Yom Tob.

Supplementary Essays

Footnote 1

יש לעי' האם איסור אמירה לנכרי הוא איסור תורה או איסור דרבנן?

הבית יוסף (ס"ס רמ"ד) הביא דברי הסמ"ג (סי' ע"ה) שלמד מהמכילתא (בא פרשה ט'), דיש איסור מן התורה לישראל להניח לגוי לעשות מלאכתו בין ביום טוב בין בשבת. דהכי תניא במכילתא 'כל מלאכה לא יעשה בהם' לא תעשה אתה ולא יעשה חבירך ולא יעשה הגוי מלאכתך, ואף שיש לומר שהיא אסמכתא בעלמא שאם היה מן התורה לא היו חכמים מתירים אותה אף בביתו של גוי אלא שלשון הקרא מוכיח קצת שהיא דרשה גמורה. וכתב החיד"א בספרו 'עיר און' (מערכת א' סי' ע"ב) לדעת ר' אליעזר ממיץ דהא דאמרינן אמירה לנכרי שבות היינו דוקא במלאכת הגוי אבל במלאכת ישראל (היינו מלאכה הנצרכת לישראל) אם עושה הגוי הוי דאורייתא ולזה נוטה דעת הסמ"ג. וכתב הפרמ"ג במשבצ' סי' רמ"ג ס"ק ג', היכא דהנכרי עושה המלאכה בדברים של ישראל מן התורה אסור אבל כשעושה מלאכתו בשל עצמו לצורך ישראל אסור מדרבנן. וכתב הלבוש (סי' רמ"ג) וי"א דמה שאסור לומר לנכרי לעשות מלאכתו הוא לימוד גמור ולא אסמכתא אלא איסור דאורייתא הוא, וכן פשטיה דקרא לפיכך יש להחמיר בו מאד משום חומרא דשבת. וכן העלה בספר מור וקציעה (סי' רמ"ג) דמלאכת ישראל על ידי גוי אסור מן התורה ומה דקי"ל אין שליחות ע"י נכרי היינו כדי לקיים מצוה אבל לחומרא ולדבר עברה ודאי הוי שליח. וכתב הרב שלמה קלווגר בספרו על מסכת ע"ז עבודת עבודה דף כ"ב, וז"ל נהי דאמירה לנכרי שבות היינו מכח דאין שליחות לנכרי והיינו רק כדרך שליחות אבל אם הוי נכרי שותפו בזה אסור מן התורה דומה למה דקי"ל אין שליח לדבר עבירה ומ"מ בשותפות יש שליח לדבר עבירה.

אולם מבואר מדברי הפוסקים דאיסור אמירה לנכרי הוא מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא הוא. וכ"כ בפרי מגדים (סי' רמ"ג ג') וז"ל כל הפוסקים כתבו דהוה דרבנן. וכ"כ בספר מנחת כהן (סי' א' אות ב') וכ"כ המשנ"ב (סי' רמ"ג בשער הציון ס"ק ז') וז"ל, ועי' ברמב"ן שכתב דנוסחא מוטעת היא במכילתא וכן הסכים הגר"א בהגהותיו על המכילתא דהנוסחא העיקרית היא כמו שהועתק בילקוט, וממילא מפורש בהדיא דאין בו איסור דאורייתא ע"כ. וכ"ד הרמב"ם (פ"ו ה"א) דאיסור אמירה לנכרי הוא מדברי סופרים, וכ"כ רש"י בשבת דף קכ"א ד"ה אין, רבנן גזור על אמירה לנכרי משום שבות. וכן נראה שהוא דעת מרן השו"ע מכמה מקומות עי' בסי' ש"ז סעי' ה', שהתיר שבות דשבות במקום מצוה, וכן בסי' שכ"ח סעי' י"ז, שהתיר אמירה לנכרי לצורך חולה שאין בו סכנה, וכן בסי' ש"ו סעי' י"א, שהתיר אמירה לנכרי משום ישוב ארץ ישראל. אלמא שאין אסורו מן התורה דאי לא תימא הכי האיך אפשר לומר שיתירו דבר שאסור מן התורה כדי לקיים איזה מצוה או לצורך איזה חולה.

ובאמת צ"ע על שיטת הסמ"ג דגמרא מפורשת היא במס' גיטין דף ח', דמשום ישוב ארץ ישראל שרי לומר לנכרי לכתוב שטר מכירה בשבת. וכתב הרב זילברשטיין שליט"א בספרו מלכים אמניך (פ"א הערה ה') דאפשר לתרץ דמיירי שהגוי כותב בנייר שלו וכשהגוי עושה בשלו לטובת ישראל איסורו רק מדרבנן כמ"ש במשבצ' ז'. ועוד יש לתרץ על פי מה שכתב בתועפת ראם דהסמ"ג מיירי בפועל נכרי דהוי שלוחו

מהתורה, וכמ"ש המחנה אפרים (הלכות שלוחין י"א) דאף שאין שליחות לנכרי, בפועל יש שליחות מהתורה, ומה שאמרו בגמ' דאמירה לנכרי שבות, היינו בשאינו מקבל שכר ע"כ. ושמעתי עוד תירוץ מהרב יוסף שורצמאן שליט"א, דהגמ' מיירי שאמר לו מערב שבת, שאף שעושה המלאכה בשבת אין איסורו אלא מדרבנן וכדכתב הא"ר לדעת הסמ"ג.

אולם להלכה קי"ל דאיסור אמירה לנכרי בשבת הוא איסור דרבנן ולכן יש לבאר טעם איסורו, דעת רש"י במס' ע"ז (דף כ"ב), ובשבת (דף קכ"א) ד"ה כבה, כתב שעושהו [על ידי אמירתו] שלוחו ממש. וכ"כ מרן בשו"ע (סי' רמ"ג, סעי' א') וז"ל, ונמצא שהא"י עושה מלאכה בשליחותו של ישראל, ובשו"ע הרב (סי' רמ"ג א') כתב, ואף שאין אומרים שלוחו של אדם כמותו מן התורה אלא בישראל הנעשה שליח לישראל, מ"מ מדברי סופרים יש שליחות לנכרי לחומרא, והטעם שהחמירו כדי שלא תהא שבת קלה בעיני העם ויבואו לעשות בעצמן ע"כ. וכ"כ הרמב"ם (פרק ו' ה"א), ודבר זה אסור מדברי סופרים כדי שלא תהיה שבת קלה בעיניהן ויבואו לעשות בעצמן. וכ"כ הריטב"א (שבת דף קכ"ב), גזרו חכמים אמירה לנכרי כדי שלא יעשה אדם מלאכתו בשבת על ידי גוי ונעשה השבת חול. ומטעם זה החשיבו החכמים כשלוחו.

אולם רש"י במס' ע"ז דף ט"ו ד"ה כיון, כתב וז"ל, ומה שאסור לישראל לומר לנכרי עשה לי כך זהו משום 'ממצוא חפצך ודבר דבר' דבור אסור. ויש נפק"מ בין הטעמים שהרי לפי טעם זה אסור לומר לנכרי בשבת לעשות מלאכה במוצאי שבת, משא"כ דלטעם שליחות אסור רק כשעושה בשבת. ויש עוד נפק"מ דלטעם ודבר דבר אסור רק כשאומר בשבת אבל מטעם שליחות אסור גם כשאומר לו מערב שבת. ועי' בתשובת הרדב"ז (סי' תרפ"ד) שכתב האומר לנכרי בשבת לעשות מלאכה למחר אין טעם איסורו משום שבות, אלא משום ממצוא חפצך ודבר דבר הילכך אם הם חפצי שמים מותר בכל גוונא, ואם הם חפצך אסורין בכל גוונא.

Footnote 9

כתב בהגהות מיימוניות (פרק ו' אות ב) וז"ל אסור ליתן לנכרי מעות בערב שבת שיקנה לו למחר ביום השוק כי יש שליחות לנכרי לחומרא, ולא דמי לכל הני דשרו ב"ה עם השמש דכולהו אדעתא דנפשייהו קעבדי ואם ירצה לא יעשה למחר אבל הכא אי אפשר אלא למחר ביום השוק ע"כ. וכתב הבית יוסף (סי' ש"ז) ונראה לי דיום השוק לאו דוקא אלא אורחא דמילתא נקט והוא הדין דאפילו אינו יום השוק כיון שהוא אומר לקנות לו בשבת אסור וזהו עיקר החילוק דבהנך אינו אומר לו שיעשה בשבת ע"כ.

מדברי הב"י משמע דאין איסור אלא במקום שהוא אומר לו שיעשה בשבת וכ"כ המנחת כהן (במשמרת השבת פרק רביעי) והבית יהודה (ח"א סי' מד). אך הט"ז (סי' ש"ז ס"ק ג) והמ"א (שם ס"ק ג) חלקו על הב"י בהבנת ההגהות מיימוניות וכתבו אם יום השוק בשבת אפילו אינו מזכיר בפירוש שיקנה בשבת אלא נותן לו מעות שיקנה לו סתם ובאותו מקום אינו מצוי לקנות אלא בשבת שהוא יומא דשוקא הוי ליה כמוזכיר יום השבת בפירוש ע"ש. וכ"כ האליה רבה (או' ט') והעולת שבת (ס"ק א') והתו"ש (ס"ק ג') והמחזיק ברכה (או' ג') והכה"ח (או' כד') והמשנ"ב (ס"ק טו). ואף דבתר מרן אולינן בכל מקום בין להקל בין להחמיר ואפילו כשהוא נגד רוב הפוסקים נראה דהכא נקטינן לחומרא משום דמרן לא גילה דעתו להדיא וגם לא כתב להקל בשו"ע. אך במקום

הצורך כתב הרב עובדיה יוסף שליט"א בספרו יחיה דעת (ח"ג סי' יז) שאפשר לסמוך על דעת מרן ע"ש.

Footnote 19

עי' בפרמ"ג א"א סי' ש"ז או' ד' שכתב וז"ל, בשירי כנסת הגדולה (בהגהת הטור סי' ש"ז או' ב') בשם מורו הרב (מהרי"ט) כשהיה רוצה ללמוד היה אומר זה הנר אינו מאיר יפה והשפחה מבינה והסירה הפחם. וכן כתב המג"א (שם, ס"ק ל"א) והמשנ"ב (שם, ס"ק ע"ו), דרמיזה שלא בלשון צווי, כגון שאומר הנר אינו מאיר יפה או איני יכול לקרות לאור הנר הזה שיש בו פחם ושומע הנכרי ומתקנו שרי, דאין זה בכלל אמירה. וע"ע בכה"ח (סי' ש"ז, ס"ק ק"ג), ילקוט יוסף (סי' ש"ז או' ב') ובהליכות עולם (עמ' קע"ח). ואע"ג דקי"ל נכרי שהדליק נר לצורך ישראל אסור להנות מאורו, הכא מיירי שהיה יכול לקרוא לאור הנר בדוחק בלי הסרת הפחם וכיון שבלאו הכי היה יכול להשתמש לאור הנר על צד הדחק מותר לו לקרוא לאורו גם אחר הסרת הפחם דאין זה הנאה כ"כ אלא תוספת הנאה דשרי.

אך קשה שמדברי המג"א והמשנ"ב כאן משמע דכל שהוא רק תוספת הנאה שרי לרמוז שלא בדרך צווי, וזה לכאורה סותר מה שהם כתבו בסי' רע"ו דבנר של ישראל צריך למחות בו כשרואה שרוצה להדליק נר או להוסיף שמן בשבילו. ולכן כתב הרב זילברשטיין שליט"א בספרו מלכים אמניך (עמ' ק"ט) בשם חמיו הרב אלישיב שליט"א וז"ל, דכשהנכרי מסיר הפחם אינו עושה ממש מלאכה כי אם משפר המצב הקיים ולמרות שמבחינת חילול שבת יש בזה משום כיבוי בכל זאת מאחר ואינו עושה מלאכה מושלמת חדשה עבור הישראל התירו זאת חז"ל בדרך רמז. וכ"כ הרב שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל בספרו מנחת שלמה (ח"ב סי' או' י"ג) וז"ל, הדבר פשוט דבאיסור תורה גמור אסור לרמוז לנכרי גם ברמז שאינו של ציווי וכו', ולענין הסרת הפחם מהנר צריכים לומר מפני שהגוי רק תיקן ולא חידש דבר. אולם שאלתי את הרב יהושע נויבירט שליט"א על זה והראה לי דברי המשנ"ב בסי' ש"ז ס"ק י"א שכתב, הא דהתירו לרמוז בלשון ציווי לפני שבת מיירי בדבר שאין גוף הישראל נהנה ממנו כגון שכבר יש נר ואש והנכרי מוסיף. ונראה מדבריו דשרי לרמוז לנכרי לעשות מלאכה מושלמת כשאינו אלא תוספת הנאה. ובאמת דעת החיי אדם (בכלל ס"ב או' ג') דאין צריך למחות בנכרי המרבה בנרות. וכ"כ הרב פעלים (ח"ב סי' מ"ג), בשם היד אהרן דבתוספת הנאה אין צריך למחות. וכ"כ בשו"ת השיב משה (סי' י') וכן משמע מדברי הברכי יוסף (סי' ש"ז או' ו). ולפי זה נראה דשרי לרמוז לנכרי שלא בלשון צווי להוסיף נרות, כיון דרמיזה כזו אינה בכלל אמירה כמש"כ המשנ"ב הנ"ל וגם אין צריך למחות כיון שאינו אלא תוספת הנאה כמש"כ הרב פעלים הנ"ל.

Chapter 2

The Types of Activities Included Under *Amira Le'nochri*

Introduction

Generally speaking, a Jew may not instruct a non-Jew to perform on Shabbat any activity which he himself is forbidden from performing. This includes both basic categories of forbidden activity on Shabbat — activities forbidden by force of Torah law (דאורייתא), as well as those activities proscribed by the Rabbis (דרבנן).¹

We list here the various specific categories of activity to which the prohibition of *Amira Le'nochri* may apply:

1. אמירה לנכרי באיסור תורה
Telling a non-Jew to perform an activity forbidden by the Torah.
2. אמירה לנכרי באיסור דרבנן
Telling a non-Jew to perform an activity forbidden by the Rabbis.
3. אמירה לנכרי לטלטל מוקצה
Telling a non-Jew to move a *mukseh* item.
4. אמירה לנכרי משום עובדין דחול, והכנה, וטרחה יתירה
Telling a non-Jew to perform weekday-oriented activities, to prepare on Shabbat for after Shabbat, or to do physically strenuous work.
5. אמירה לנכרי במנהג וחומרא בעלמא
Telling a non-Jew to perform an act forbidden for him by force of custom or personal stringency.

---

1. הכי איתא במסכת מועד קטן (דף י"ב), כללו של דבר, כל שהוא עושה אומר לנכרי ועושה, וכל שאינו עושה אינו אומר לנכרי ועושה. וכ"כ מרן בשו"ע (סי' ש"ז סעי' ב'), שכל מה שהוא אסור לעשותו אסור לומר לא"י לעשותו.

6. אמירה לנכרי לעשות מלאכה לצורך עצמו
Telling a non-Jew to perform a *melachah* for the non-Jew's own purposes.

We will now discuss each of these categories in greater detail, providing specific examples for each group.

Halachah 1

Amira Le'nochri With Regard to Torah Prohibitions

Examples:

- One may not instruct a non-Jew to turn on a light for him on Shabbat, even if the lights suddenly go out during the Shabbat meal. (Turning on lights on Shabbat violates the Torah prohibition of מבעיר.)²
- One may not instruct a non-Jew to turn on an oven or raise the oven's temperature for cooking purposes. Likewise, one may not instruct a non-Jew to refill a hot-water urn or perform any other type of cooking on Shabbat. (Cooking on Shabbat violates the Torah prohibition of בישול.)
- One may not instruct a non-Jew to wash or iron his clothes on Shabbat. (Washing clothes on Shabbat violates the Torah prohibition of ליבון.)
- One may not instruct a non-Jew to sew his garment on Shabbat. (Sewing violates the Torah prohibition of תופר.)
- One may not instruct a non-Jew to transport a given item from his home into a public domain on Shabbat, or to carry an item within a public domain. (Taking an item into a public domain violates the Torah prohibition of הוצאה.)
- One may not instruct a non-Jew to water his lawn on Shabbat. (Watering plants violates the Torah prohibition of זורע.)
- One may not instruct a non-Jew to cut vegetables into small pieces on Shabbat. (Cutting vegetables into small pieces violates the Torah prohibition of טוחן.)³

2. הסכמת הפוסקים דלצורך יחיד אין להתיר אמירה לנכרי אף לצורך מצוה אלא במעשה שאין איסור אלא משום שבות וכך הוא דעת מרן השו"ע (סי' ש"ז, סעי' ה') ואף להרמ"א שהביא שיטת בעל העיטור, הרי כתב דיש להחמיר במקום שאין צורך גדול. וכ"כ בשו"ת ציץ אליעזר (סי' מ"ב), ובשו"ת אגרות משה (ח"ב, סי' ס"ח). אלא דבדיעבד אם הדליק הנכרי ע"י ציווי ישראל מותר להנות ממנה אם היהודי לא היה יודע שיש איסור בזה אך אם הזיד וידע שעבר על הדין יש לאסור הנאה מהנור. (מלכים אמניך עמ' נ"ז).

3. בשו"ע (סי' שכ"א סעי' י"ב) כתב וז"ל, המחתיך הירק דק דק חייב משום טוחן, ועיי"ש במשנ"ב (סי' מ"ה).

- One may not instruct a non-Jew to cut his or his children's fingernails with a nail-clipper on Shabbat. (Cutting one's nails with a nail-clipper violates the Torah prohibition of גרוז.)⁴
- One may not instruct a non-Jew to paint his home on Shabbat. (Painting violates the Torah prohibition of צובע.)
- One may not instruct a non-Jew to write something for him on Shabbat. (Writing violates the Torah prohibition of כותב.)
- One may not instruct a non-Jew to do any type of building for him on Shabbat. (Building violates the Torah prohibition of בונה.)
- One may not instruct his mechanic to fix his car on Shabbat.

Halachah 2

Amira Le'nochri With Regard to Rabbinic Prohibitions

The law of *Amira Le'nochri* applies even to activities permitted on Shabbat according to Torah law but forbidden by force of rabbinic enactment; one may not instruct a non-Jew on Shabbat to perform even an action proscribed only *mi'derabanan* (by the Rabbis).⁵

Examples:

- One may not instruct a non-Jew to turn off a light on Shabbat.⁶
- One may not instruct a non-Jew to turn off his oven or stove on Shabbat.
- One may not instruct a non-Jew to carry an item for him on

---

4. בשו"ע (סי' ש"מ סעי' א') כתב וז"ל, אסור ליטול שערו או צפרניו בין ביד בין בכלי בין לעצמו בין לאחרים וחייב על שתי שערות. ובכה"ח (ס"ק א'), כתב שדעת הריב"ש (בסי' שצ"ד) דנטילת צפורניים חייב אף דהוי מלאכה שאין צריך לגופא, דהא במשכן היו גוזזין עורות תחשין ולא היו צריכין אלא לעורות.

5. כתבו התוספות (שבת קכ"א, ד"ה אין אומרים), אפילו באיסור דרבנן אמירה לנכרי שבות. וכ"פ מרן בשו"ע סי' ש"ז סעי' ה', דדוקא במקום מצוה או חולי התירו לומר לנכרי לעשות איסור שבות ובלאו הכי אסור. והמשנה למלך (פרק ו' או' ט'), הוכיח מכמה ראשונים דאפילו בדאיכא תרתי לטיבותא דהיינו, קודם השבת ואיסור שבות אסור.

6. עיין במשנ"ב סימן של"ד ס"ק פד.

Shabbat through a courtyard or other area in which *Hazal* forbade carrying.

- One may not instruct a non-Jew to polish his shoes on Shabbat.⁷
- One may not instruct a non-Jew to turn on a fan or air-conditioning unit on Shabbat.
- One may not instruct a non-Jew to make a phone call for him on Shabbat.
- One may not instruct a non-Jew to grate cheese with a grater on Shabbat.⁸

Halachah 3

Amira Le'nochri With Regard to Mukseh

Amira Le'nochri likewise applies to the laws of *mukseh* — items i.e. money, radio that may not be handled on Shabbat. We do, however, find a number of exceptions that apply specifically to this category of forbidden activity.

כלי שמלאכתו לאיסור

Utensil used primarily for forbidden activity

Halachah permits one to handle a *כלי שמלאכתו לאיסור*, such as a hammer or a pen, if he needs the item for a permissible purpose or if he needs the space for some other object. One may not, however, move the item for the purpose of protecting it. Nevertheless, one may instruct a gentile to move such an item for him on Shabbat even for the purpose of protecting it.⁹

מוקצה מחמת גופו או מחמת חסרון כיס

An item that has no purpose on Shabbat, or that is very expensive

Halachah forbids handling items that have no purpose on Shabbat — such as rocks and money — or that are very expensive —

7. ע"י בילקוט יוסף (סי' ש"ז, ה"ל' פ"ה).

8. ע"י בשו"ע (סי' שכ"א, סעי' י') שכתב וז"ל, אסור לגרור הגבינה בשבת במורג חרוץ בעל פיפיות.

וכתב המשנ"ב (סי' ל"ו) דכיון שהכלי מיוחד לכך הרי זה דרך חול ודמי לשחיקת תבלין במכתשת.

9. ע"י במשנ"ב (סי' ש"ח ס"ק ט"ו), שכתב, דכלי שמלאכתו לאיסור שרי ע"י נכרי גם אם כוונתו שלא יתקלקל ולא יגנב, וטעמו משום שליהודי עצמו מותר לטלטל לצורך גופו או מקומו של כלי. אולם ע"י רעק"א בסי' רע"ט שחולק.

such as expensive appliances and delicate tools. One may not move such an object even to use it for a permissible purpose or to clear the space. Nevertheless, one may instruct a non-Jew to move such an item for him on Shabbat if he needs the item for a permissible purpose or if he needs the space for some other object. One may not, however, ask a non-Jew to move such items on his behalf for the purpose of protecting it.¹⁰

Halachah 4

Amira Le'nochri With Regard to Preparations for Motza'ei Shabbat

One may not ask a non-Jew to perform any activity in preparation for *Motza'ei Shabbat*. Thus, for example, one may not ask a non-Jew to wash dishes on Shabbat that he does not need on Shabbat, so that he will not have to wash them after Shabbat.¹¹

Halachah 5

Amira Le'nochri With Regard to Customs and Personal Measures of Stringency

Amira Le'nochri applies only to activities forbidden by *halachah*; if a person follows a personal custom or takes upon himself a certain stringency, it is not subject to the prohibition of *Amira Le'nochri*.¹² He may therefore ask a non-Jew to perform on Shabbat those activities which *halachah* permits but he has the personal practice of avoiding.

For example, one may ask a non-Jew to open a soda bottle for him on Shabbat, even though he personally observes the stringency to avoid opening bottles on Shabbat. Since opening soda bottles on Shabbat is, according to many, technically permitted, the prohibition of *Amira Le'nochri* does not apply.¹³ Likewise, one may ask a

For further elaboration, see supplementary essay at the end of the chapter. 10

For further elaboration, see supplementary essay at the end of the chapter. 11

12. ע"י במג"א (סי' ש"ז, ס"ק ב') שכתב בשם הרד"ך (בית כ"ב, חדר ז'), דבר שאינו אלא חומרא בעלמא שרי לומר לעכו"ם. וכ"כ המשנה"ב (שם, ס"ק ח'), ובכף החיים (שם, ס"ק י"ג).

13. ע"י בילקוט יוסף (סי' ש"ז, או' ח' הערה ז'), שכתב דדין זה של המג"א הנ"ל איירי בכל הדינים דתפסיגין לעיקר דינא להקל, אך נוהג חומרא בעצמו, וכגון לענין פתיחת קופסאות שימורים בשבת שאף הנוהג חומרא בעצמו שלא לפותחם אבל על ידי נכרי שרי. ובעיקר דין פתיחת קופסאות שימורים ע"י

non-Jew to remove a price-tag or laundry sticker from his garment on Shabbat. As personally removing such tags might be technically permitted, even one who follows the stringent view may have the label removed by a non-Jew.¹⁴

Halachah 6

Instructing a Gentile to Perform Melachah for His Own Needs

One may not instruct a non-Jew to perform a *melachah* on Shabbat with his — the Jew's — belongings, even if the given *melachah* will not benefit a Jew. For example, it is forbidden to give some food to a non-Jew and tell him to cook it for himself on Shabbat. The fact that the gentile cooks with the Jew's food, and in response to the Jews' request, renders him the Jew's agent with regard to this act of cooking, and this instruction is therefore forbidden.¹⁵ One may, however, instruct a non-Jew to perform a *melachah* for his own benefit if he will use only his own belongings.¹⁶

Examples:

- One may not offer his lawnmower to a non-Jew and tell

בש"י" אור לציו" (חלק א' סי' כ"ד), שכתב כיון בדדעתו לזרקן אין עליהם דין כלי, וא"כ אף כשפותחן אינם כלי. ולפי"ז אין איסור בפתיחת קופסת שימורים בשבת. וכן השיב הגרש"ז אויערבאך (ע"י בשש"כ פי"ט הערה י', וע"ע בספר בנין שבת פרק י"ז), וז"ל איסור עשיית פתח יפה הוא רק באופן שעל ידי כך הוא מתכוין ליצור כלי שימושי. ולכן קופסאות שימורים וסרדינים כיון שרובא דרובא זורקים הקופסא לאחר ריקון המאכל ולא משתמשים בקופסא שימוש חוזר לכן אנו רואים את הקופסא כעטיפת המאכל וכשובר קליפת האגוז, ואין בפתיחתן משום עשית כלי. וכמו כן מותר לפתוח פחיות השתיה כיון שזורקן מיד לאחר גמר השתיה. וכ"כ הכה"ח (סי' שי"ד, או"ל"ח), ובילקוט יוסף (סי' שי"ד, או"כ"ב), דמעיקר הדין שרי ומ"מ היכא דאפשר טוב לפותחם מערב שבת. וע"ע בשו"ת אגרות משה (ח"א סי' קכ"ב, ענף י").

14. בספר שש"כ (פרק ט"ו או" ע"ט), כתב דסימני מכבסה התפורים בכבסים אסור להסירם וגם אין להסיר תוויות המחיר התפורות או מודבקות בדברי הלבשה חדשים. אולם בספר בנין שבת (ח"א עמ' כ"ג), וחי"ב עמ' ס"ח), כתב בשם הגרש"ז אויערבאך וצ"ל שמוותר להסיר תוויות המחיר כיון שאינו עשוי לקיומם אלא עד שעת השימוש וגם אינם מודבקות אלא אחר גמר עשיית הבגד, ולכן לא שייך בזה איסור מכה בפטיש עיי"ש. ולכן המיקל יש לו על מה לסמוך ואף מי שמחמיר על עצמו נראה דאפשר להקל על ידי נכרי.

15. ע"י בשו"ע (סי' ש"ז סעי' כ"א) שכתב וז"ל, אסור לומר לא"י בשבת הילך בשר זה ובשל אותו לצרכך ואפילו אין מוונותיו עליו. וע"י בכה"ח (שם, או"קל"ו) והטעם בזה דהא כיון שנותן לו לבשל א"כ ניחא ליה בהכי והוי כשלותו אף שאין מוונותיו עליו. וע"ע בספר מלכים אמנין פרק ט' או"ו.

16. כתב הרמ"א (שם), אבל מותר לומר לו לעשות מלאכה לעצמו ופירש המשגיב (שם, ס"ק ע"ג) כגון שיאמר לו קח בשר שלך ובשל אותו לצרכך וכה"ג, דכיון שלא היה הדבר מעולם של ישראל כלל והוא"י עושה רק בשביל עצמו לא גזרו עליו איסור דאמירה לא"י. וכ"כ הכה"ח (שם, או"ק"מ).

him to mow his own lawn. It is permissible, however, to advise a non-Jew to mow his lawn with his own lawnmower.

- If one's domestic helper must return home on Shabbat, he may not tell her to take his car. He may, however, advise her to call a taxi and take a bus.
- One may not tell his domestic helper to use his phone to make a call, but he may tell her to use her own phone to make a call for her own needs.

Supplementary Essays

Footnote 10

ולענין טלטול מוקצה, כתב הבי"י (בסי' רע"ו), שרבינו תם מתיר שילך גוי עם ישראל בנר הדלוק בידו למשוך היין ולהביא לחם דהא טלטול נר אינו אסור אלא משום מוקצה ושרי לישראל על ידי טלטול מן הצד הילכך כי שקיל ליה גוי שלא מן הצד לית לן בה, וכ"כ רבינו ירוחם שר"ת עשה מעשה בכך להתיר ע"ש. והכי פסק הרמ"א (בסי' רע"ו, סעי' ג').

וכתב המג"א (בסי' רע"ט, ס"ק ט') דדוקא צורך גופו שרי משום דהא אי בעי ישראל הוי מטלטל ליה טלטול מן הצד, אבל אם הוא מטלטל לצורך הנר, שלא יגנוב הנר או שלא ישברו אסור מפני שבאופן זה אסור לישראל אף בטלטול מן הצד כמש"כ בסי' שי"א, סעי' א' וה', ולכן יש בו איסור אמירה. וכ"פ המשנ"ב (סי' רע"ו, ס"ק ל"א), וכה"ח (סי' רע"ט, או' כ"ד).

אולם צ"ע שהרי קי"ל בסי' שי"א סעי' ח', דטלטול בגופו שרי אף לצורך דבר האסור, ואם כן היה לנו להתיר טלטול על ידי נכרי בכל מקרה, מטעם דאי בעי ישראל הרי יכול לטלטל דרך היתר דהיינו, טלטול בגופו. ונראה לומר דדוקא כשיש היתר לישראל לטלטל מוקצה שרי ע"י נכרי, אך בטלטול בגופו אינו נחשב טלטול כלל ולכן א"א להתיר טלטול ע"י נכרי. ואח"כ מצאתי שכן דעת הרב שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל, וז"ל (מובא בשש"כ פרק ל' הערה ס"ה), דמהא גופא שטלטול בגופו שרי בכל ענין, מוכח דאין זה קרוי טלטול ולכן אין מתחשבין כלל במה שהיהודי יכול לטלטלו בגופו עכ"ד. ומצאתי שגם בשו"ע הרב (סי' רע"ו, ס"ק י') נתקשה בזה, ותיירץ לפי שאותם המתירים טלטול כדרכו ע"י נכרי כשיש היתר לישראל בטילטול מן הצד, ס"ל שאף ע"י גופו אין היתר לטלטל לצורך המוקצה עצמו, אלא כדי להשתמש בגוף המוקצה או שצריך למקומו, ואין להקל יותר ממה שהם עצמם מקילים.

Footnote 11

ע"י בשו"ע (סי' שכ"ג סעי' ו') שכתב וז"ל, מדיחים כלים לצורך היום כגון שנשאר לו עדיין סעודה לאכול אבל לאחר סעודה שלישית אין מדיחין. וכלי שתייה מדיחין כל היום שכל היום ראוי לשתייה ע"כ. וכתב המג"א (ס"ק ט') אבל אם יודע שלא יצטרך עוד לכלים אלה אסור להדיחם אפילו אם נשאר עוד סעודה. והטעם כתב הרמב"ם (פ' כ"ג ה"ז) מפני שהוא כמתקן. והראב"ד השיג עליו וכתב דטעם האיסור אינו משום תיקון אלא מפני שהוא טורח לחול. וכתב המגיד משנה שגם דעת הרמב"ם הוא משום טירחה וזה כוונתו במש"כ שהוא כמתקן, היינו דתיקון זה אינו אסור אלא מפני שהוא לצורך החול.

ונחלקו האחרונים האם שרי אמירה לנכרי בדבר שאיסורו משום עובדין דחול או טרחא תירה. דהנה האליהו רבה (בסי' רנ"ב, ס"ק י"ב), כתב דעל ידי נכרי ליכא טרחא ועל ידי נכרי ליכא משום עובדין דחול. וכן נראה מדברי המאמר מרדכי (סי' רנ"ב, ס"ק ו') שכתב וז"ל, מכל מקום על ידי נכרי נימא דשרי דליכא טירחא. אשר לפי זה כתב הרב לבושי מרדכי (תנינא, סי' ע"ו), באיסור הכנה שאין בה אלא איסור עשה, שאינו אסור על ידי נכרי.

אולם ע"י במג"א (סי' רנ"ב, ס"ק י"ד), וכתב עליו בפרי מגדים שם וז"ל, ומשמע מטעם עובדין דחול אסור אף ע"י נכרי שלוחו של ישראל. וכ"כ במשנ"ב (סי' רנ"ב, ס"ק ל"א), וע"י בילקוט יוסף (סי' שכ"ג, או' ז', ובסי' ש"ז, או' כ"א), שהכריע לאסור הכנה ע"י נכרי. וכתב בספר מלכים אמניך (פ"א או' י"א), ונראה שגם דברים האסורים משום טרחא יתירה או עובדין דחול אסור לומר לנכרי לעשותם כגון לפנות קופות כמבואר בסי' של"ג סעי' ג'. ובמשנ"ב ס"ק י"א כתב, דבמקום פסידה מותרת האמירה לנכרי, משמע דבלי הפסד אסור. הלכך אין לומר לנכרי שישטוף כלים בשבת לצורך מוצאי שבת.

Chapter 3

Amira Le'nochri With Regard to Torah Prohibitions: Exceptions

Introduction

There are six situations in which *halachah* permits one to instruct a non-Jew to perform for him on Shabbat an activity forbidden by Torah law:

1. מצוה דרבים
For purposes of enabling a large group to perform a *mitzvah*.
2. ישוב ארץ ישראל
For purposes of settling the Land of Israel.
3. פסיק רישיה
To perform an act that is inherently permissible but will inevitably entail a Shabbat violation.
4. בין השמשות
During the period between sundown and nightfall on Erev Shabbat.
5. חולה שאין בו סכנה
For the needs of an ill patient, even if his condition is not life-threatening.
6. הצלת כתבי קודש
To save books of Torah from destruction.

Halachah I

מצוה דרבים — Enabling a Large Group to Perform a Mitzvah

According to the *Ben Ish Hai* and the *Hid"ah*, even in such a case, one may not tell a gentile to perform a *melachah*. According to Hacham Ovadia Yosef Shlit"ah, however, under extenuating circum-

stances one may ask a non-Jew to perform a *melachah* forbidden by Torah law in order to facilitate the performance of a *mitzvah* by a large group of people. In such cases, therefore, a competent rabbinic authority should be consulted. If possible, the Jew should not directly ask a non-Jew to perform the given *melachah*, but should instead ask a non-Jew to ask another non-Jew to perform the desired act.¹

For example, if the lights are out in the synagogue and the congregation would be unable to conduct the service properly without lights, they may ask a non-Jew to turn on the lights (an action that is forbidden for a Jew on Shabbat on the level of Torah law). Preferably, they should ask the non-Jew to summon another non-Jew to turn on the lights.² If, however, the prayers can proceed even without the lights, and the lights would simply add comfort by making the reading easier (such as during the daytime), the congregation may not ask a non-Jew to turn on the lights. [See Chapter 6 for leniencies with a hint that is not formulated as an instruction.]

Although *halachah* would permit instructing a non-Jew to turn on the synagogue lights on Shabbat under certain circumstances, nevertheless, a synagogue must install a Shabbat clock to turn the lights on automatically, so that they will not have to rely on this leniency.³

Another example of this *halachah* is a case of an *erub* that came down or otherwise became dysfunctional on Shabbat. If many people in the community are unaware of the problem, it is permissible to instruct a non-Jew to fix the *erub* on Shabbat, even if the repair would entail *melachah* forbidden by Torah law.

Halachah 2

ישוב ארץ ישראל — For Purposes of Settling the Land of Israel

One may purchase property in the Land of Israel from a non-Jew on Shabbat and have a gentile perform any *melachah* necessary — including activities forbidden by Torah law — for finalizing the purchase.⁴ The reason for this leniency, as the Ramban explains, is

1. For further elaboration, see supplementary essay at the end of the chapter.

2. ע"י בהליכות עולם פרשת וישלח, א"י י"א.

3. ע"י בשו"ת באר משה, קונטרס עלעקטריק סי' כ"ז.

4. ע"י בשו"ע (סי' ש"ו, סע' י"א), שכתב חז"ל, מותר לקנות בית בארץ ישראל מן האינו יהודי בשבת

וחתום ומעלה בערכאות. ומקור לדין זה הוא ממה דאיתא במסכת גיטין (דף ח' ע"ב), דמשום ישוב ארץ

that a Jew's purchase of property in the Land of Israel benefits the entire nation, as it helps prevent the Land's desolation and ruin — an interest shared by the entirety of the Jewish people.

One may not personally perform any forbidden activity for purposes of purchasing property in the Land of Israel, but he may instruct a non-Jew to do so. Thus, for example, one may ask a non-Jew to write and sign the sale contract on Shabbat. One may not personally hand over money for the property, but he may disclose the money's location and have the seller take it from there.

Halachah 3

פסיק רישיה — Pesik Resheh: A Forbidden Act that Results Unintentionally

The halachic term "*pesik resheh*" refers to an action that inherently involves no Shabbat violation, but will inevitably result in a *melachah*. *Halachah* generally forbids performing such an action. For example, although opening a refrigerator door does not itself constitute a Shabbat violation, it is forbidden if it will cause the light to go on.

"*Pesik resheh*" actions are not subject to the prohibition of *Amira Le'nochri*. Any action forbidden on Shabbat due to the law of "*pesik resheh*" may be performed through a gentile on Shabbat.⁵

Examples:

- If the refrigerator light was left on, one may ask a non-Jew to open the refrigerator door, even though this will cause the light to go on.⁶

ישראל לא גזור רבנן ולכן מותר לומר לנכרי לכתוב שטר מכירה בשבת. וכתב בהגהות אשר"י (מסכת מוע"ק פ"ב סי' י"ח), בשם האור זרוע, מותר לקנות בתים מן הגוי בשבת כיצד הוא עושה מראה לו כיסים של דינרים והגוי הותם ומעלה לערכאות. ופירש הב"י דבקונה בית בארץ ישראל מיירי. אולם המג"א (סי' ט"ט), כתב בשם המשפט צדק, דאסור לקנות מהנכרי בשבת, אלא כשקנה מערב שבת אז מותר לומר לעכו"ם לכתוב בשבת. אמנם האליה רבה (או"כ"ב) כתב שהוא תלמוד ערוך בירושלמי דאפילו לקנות מותר בשבת. וז"ל הברכי יוסף בשו"ת ברכה או"א, דדעת מרן עיקר (כה"ח סי' פ"א). ועי' בכה"ח סי' רמ"ד, או"י, וע"ע ברמב"ן שבת דף ק"ל שכתב וז"ל, דמצות ישוב ארץ ישראל לא גזור רבנן אמירה לנכרי אפי' לעשות מלאכה גמורה, משום שהוא מצוה ותועלת לכל ישראל שלא תחרב הארץ הקדושה.

For further elaboration, see supplementary essay at the end of the chapter. 5
 6. לענין פתיחת מקרר שיש לה מגורה הנדלקת בפתיחתה, עיי' בילקוט יוסף סי' ש"ז או"כ"ד, אגרות משה חלק ב', סי' ס"ח, שו"ת באר משה ח"ו, קונטרס אלקטרי סי' ט', שו"ת מקוה המים ח"ה, סי' ל"ו או"ד, שו"ת או נדברו ח"ג, סי' כ"ח.

- One may ask a non-Jew to turn on the hot water valve on Shabbat, even if this will undoubtedly cause cold water to enter the boiler where it will be heated. (Under such circumstances, a Jew may not personally turn on the hot water, as he will thereby cause cold water to be heated on Shabbat, in violation of the *melachah* of cooking [בישול].)⁷

Halachah 4

A. בין השמשות דערב שבת

The Period of Ben Ha'shemashot on Friday Evening

For purposes of *halachah*, a day begins in the evening and ends the following evening; hence, Shabbat begins on Friday evening and ends on Saturday evening. It is unclear, however, at precisely which point one day ends and the following day begins. In order to avoid any possibility of Shabbat violation, we must observe all the laws of Shabbat throughout the period of uncertainty both before and after Shabbat. The period of uncertainty is called "*bein ha'shemashot*" ("twilight") and runs from sundown until nightfall. Thus, we refrain from all forbidden activity from sundown on Friday afternoon until nightfall on Saturday evening. Note that in the New York City area, the period of *bein ha'shemashot* extends for approximately thirty minutes after sunset.

Generally speaking, one may not ask a gentile to perform *melachah* for him during this period of *bein ha'shemashot*. In three situations, however, the Sages permitted asking a non-Jew to perform *melachah* during this period:⁸

7. ע"י בילקוט יוסף סי' ש"ז אות כ"ב, שכתב וז"ל, מותר לומר לא"י להשתמש במים חמים של בוילר חשמלי אע"פ שע"י פתיחת הברז יכנסו מים קרים לדוד המים החמים ומתבשלים בתוכו. וע"י בשו"ת חלקת יעקב ח"א, סי' ע"ח, דכתב דלא מיבעיא עבור תינוק, אלא אפי' כדי לשתות חמין דהוי גם מצוה מותר. ועיין עוד בבילקוט יוסף סי' ש"ז אות כ"ה כתב, מי שהשאיר בתוך מכונניתו טלית או מצרכי מאכל לשבת, וא"א לפתוח דלת המכוננית שהרי עם פתיחת הדלת תידלק המנורה, מותר לומר לגוי להביא את טליתו הנמצאת במכוננית.

8. ע"י ברמב"ם הלכות שבת פרק כ"ד הלכה י' שכתב וז"ל, כל דברים שהן אסורין משום שבות לא גזרו עליהן בין השמשות וכו', והוא שיהיה שם דבר מצוה או דוחק וכן אם היה טרוד ונחפו ונצרך לדבר שהוא משום שבות בין השמשות הרי זה מותר, אבל אם לא היה שם דוחק ולא דבר מצוה אסור. וכ"כ בשו"ע סי' שמ"ב וז"ל, ומטעם זה מותר לומר בין השמשות לאינו יהודי להדליק לו נר בשבת.

ושיעור זמן בין השמשות הוא ג' רבעי מיל שהוא שלש עשרה וחצי דקות, בשעות זמניות. ע"י בזה בשו"ע סי' רס"א סעי' א' - ב, ובמשנ"ב שם ס"ק כ"ב, וע"ע ילקוט יוסף סי' רס"ג, או' מ"ט, מלכים אמנך פרק ג' או' ה', ובספר בן ישראל לנכרי סי' י"ג, או' ט'. אולם הרב משה פיינשטיין זצ"ל באג"מ ח"ד, סי' ע"ד או' מ', כתב דיש להקל לומר לנכרי אם יש צורך עד חצי שעה אחרי שקיעה.

ולענין שבות דשבות בבין השמשות ע"י בתוספת שבת (בהקדמה לאמירה לנכרי או' י'), שהביא ראיה

לאסור אם אין צורך.

1. לצורך שבת
For the needs of Shabbat.
2. לצורך מצוה
For the purpose of performing a *mitzvah*
3. הפסד מרובה וצורך גדול
To avoid substantial financial loss, or in cases of dire need

1. לצורך שבת — For the Needs of Shabbat

One may instruct a non-Jew during *bein ha'shemashot* to perform *melachah* on his behalf if it involves Shabbat preparations.⁹

Examples:

- If a woman forgot to light the Shabbat candles before sundown, and no electric lights had been turned on specifically for the honor of Shabbat, then she may ask a gentile during *bein ha'shemashot* to light the candles for her. (She does not, however, recite the *berachah* for Shabbat candles when they are lit by a non-Jew.)¹⁰
- One may ask a non-Jew during *bein ha'shemashot* to turn on the stove for the purpose of warming previously cooked food for the Shabbat meal.
- One may ask a non-Jew during *bein ha'shemashot* to turn on or off lights if this will enhance one's enjoyment of Shabbat.
- One may ask a non-Jew during *bein ha'shemashot* to turn on a heater or air conditioner, even if this is needed purely for comfort and not for medical purposes.

2. לצורך מצוה — For the Purpose of Performing a *Mitzvah*

One may ask a gentile during *bein ha'shemashot* to perform a *melachah* that will facilitate the performance of a *mitzvah*.¹¹

9. עיי' בביאור הלכה סי' שמ"ב ד"ה מותר, שכתב דבר שהוא צורך שבת אף שאפשר לו בלעדיו ורק שיתוסף לו עונג חשיב צורך מצוה לענין זה.

10. עיי' במשנ"ב סי' רס"ג, ס"ק כ"א, ובילקוט יוסף שם או' מ"ט.

11. עיי' במשנ"ב סי' רס"א, ס"ק ט"ו, שכתב דלצורך מצוה אף שאיננה בשביל שבת שרי על ידי נכרי בבין השמשות. וע"ע בספר מלכים אמניך פרק ג' או' ב'.

Examples:

- On Sukkot, one may ask a gentile during *bein ha'shemashot* to fix his *sukkah*.
- One may ask a gentile during *bein ha'shemashot* to turn on the lights in the synagogue to enable the congregation to conduct the evening services.

3. הפסד מרובה וצורך גדול — To Avoid Substantial Financial Loss, or in Cases of Dire Need

In situations of dire need, or to avoid substantial financial loss, one may ask a non-Jew during *bein ha'shemashot* to perform *melachah* on his behalf.¹²

Examples:

- If one forgot to light a yartzheit candle (the candle traditionally lit on the anniversary of a relative's death) before Shabbat, he may ask a gentile during *bein ha'shemashot* to light it for him.¹³
- If a water pipe burst and threatens to cause substantial damage to one's property, a Jew may summon a gentile to fix the problem during *bein ha'shemashot*, provided that the gentile completes his work before the end of *bein ha'shemashot*.
- If a storeowner forgot to lock his shop before the onset of Shabbat, he may ask a gentile to lock it and activate the alarm system during *bein ha'shemashot*, to protect against the risk of theft.
- If a person is still on the road at sundown on Erev Shabbat, he may ask a non-Jew to drive him to his destination during *bein ha'shemashot* (provided that he is currently located within the *tehum* of his destination). The Jew must make sure to leave the car by nightfall, unless the gentile is driving to his destination in any event. He may not have the gentile go out of his way after nightfall to drive him to his destination.¹⁴ However, if when night falls he finds himself in a

12. עיי' במשנ"ב סי' רס"א ס"ק ט"ז, וכה"ח סי' שמ"ב ס"ק י"ג, שכתבו בשם הרש"ל דדבר שאין בו צורך שבת אין להקל אלא אם יש הפסד מרובה.

13. עיי' במשנ"ב סי' רס"א ס"ק ט"ז.

14. עיי' בשו"ת אגרות משה ח"א סי' קל"ב, שכתב וז"ל, ובכלל נסיעה בקאר שלא שייך שמא ירבה

dangerous neighborhood, where his life may be at risk, then he may ask the gentile to drive him. (See Question & Answers, Situations of Potential Financial Loss, question # 8.)

B. בין השמשות דמוצאי שבת

The Period of Ben Ha'shemashot on Saturday Evening

These *halachot* pertain to both *ben ha'shemashot* on Friday evening, at the beginning of Shabbat, as well as *ben ha'shemashot* on Saturday evening, at the end of Shabbat. (According to some Poskim, however, the aforementioned leniencies apply only during *ben ha'shemashot* on Friday afternoon.)¹⁵

C. אמירה לנכרי אחרי קבלת שבת

Asking a Gentile to Perform Melachah After Accepting Shabbat

If a person accepted Shabbat early, before sundown, then until sundown he may ask a gentile or even a Jew who has not yet accepted Shabbat to perform *melachah* on his behalf. Likewise, if Shabbat has ended but one has not yet recited *havdalah* after nightfall on Motza'ei Shabbat, he may ask a gentile or a Jew who has already ended Shabbat to perform *melachah*.¹⁶ If, however, Shabbat has not yet ended—such as the case of a person who always waits fifty minutes after sundown before ending Shabbat—he may ask a gentile to do *melachah* only in situations where this is permissible during *ben ha'shemashot*, as discussed above. One who follows the stringency of waiting seventy-two minutes after sundown before ending Shabbat may be lenient with regard to all laws involving *Amira Le'nochri*; see Chapter 2, Halachah 5.

בשבילי דהוא שוה לאחד ולהרבה, אין בזה בעצם שום חילול שבת, אך אולי יש לחוש למראית העין ע"כ. ונראה כיון שאין בנסיעה במכונית איסור גמור אפשר להקל במקום הצורך על ידי נכרי.

15. עי' במג"א סי' שמ"ב שכתב וז"ל, צ"ע אם במוצאי שבת בין השמשות נמי לא גזרו משום שבות דשאני אפוקי יומא מעיולי יומא דמספיקא לא מפקע קדושה. וכ"כ בחיי אדם כלל ח' או ח'. וע"ע במשנ"ב שם ס"ק ג'. אולם בכה"ח שם סק"ח, כתב דדעת רוב הפוסקים דאין לחלק בין ערב שבת למוצאי שבת, ומהם החיד"א בברכי יוסף, הרב נתיב חיים, תוספת שבת, שו"ע הרב, כלכלת שבת, בשמים ראש, גור אריה, ועוד. ולפ"ז מותר לומר לנכרי בין השמשות של מוצאי שבת להדליק נר לצורך מצוה, כגון אם נמשכה סעודה שלישית עד בין השמשות או אם צריכים להתפלל בעת ההיא וצריכים לאורה.

16. עי' בשו"ע סי' רס"ג, סעי' י"ז, שכתב וז"ל, י"א שמי שקבל עליו שבת קודם שחשכה מותר לומר לישראל חבריו לעשות לו מלאכה. הגה ומותר להנות מאותה מלאכה בשבת וכש"כ במוצאי שבת. ובמג"א ס"ק ל', פירש דהא אי בעי לא היה מקבל שבת עליו וכל שיש לו היתר מותר באמירה, כמו שכתב בסי' ש"ז סעי' ח'. מיהו הט"ז ס"ק ג', כתב הטעם כיון דלחבירו מותר ואין עליו איסור שבת מותר לזה האמירה, דלא נאסר אמירה אלא בדבר שהוא שוה לכל ישראל. וע"ע במחצית השקל שהביא נפקא מינה בין הטעמים.

Halachah 5

חולה שאין בו סכנה — Non-Threatening Illnesses and Illnesses that Threaten Only a Single Limb

- A. One may not personally perform *melachah* on Shabbat to care for a patient whose condition is not life threatening. If his illness generally requires bed rest (see examples below), one may ask a gentile to perform *melachah* on his behalf, even a *melachah* forbidden on the level of Torah law. Preferably, however, one should make all necessary preparations before Shabbat to avoid having to rely on this leniency on Shabbat.¹⁷

Examples:

- A person who is bedridden on Shabbat due to a debilitating cold or flu and needs a hot drink to help alleviate his discomfort may ask a non-Jew to prepare it for him, even if this entails boiling water. Others, however, may not drink the water heated by the gentile, since the gentile might boil a larger quantity of water than needed for the patient if he knows that others might want to drink hot water, as well. (Items subject to the prohibition of *bishul akum* — eating foods prepared by gentiles — may be eaten only by the ill patient, and only on Shabbat; after Shabbat, even the patient may not partake of this food.)
- Someone who on Shabbat experiences severe pain that affects his general functioning may ask a gentile to drive to the drug store and purchase medication to alleviate the pain.¹⁸
- If a person has a condition which in certain circumstances requires immediate treatment without which he will become sick and bedridden (e.g. asthma), he may ask a non-

17. בשו"ע סי' שכ"ח סעי' י"ז כתב וז"ל, חולה שנפל מחמת חליו למשכב ואין בו סכנה, (הגה: או שיש לו מחוש שמצטער וחלה ממנו כל גופו שאז אע"פ שהולך כנפל למשכב דמי), אומרים לאינו יהודי לעשות לו רפואה, אבל אין מחללין עליו את השבת באיסור דאורייתא אפי' יש בו סכנת אבר. וכתב המשנ"ב ס"ק מ"ו, ודוקא בשצריך להרפואה בשבת עצמה, הא כשאין צריך לה בשבת ימתין עד מוצאי שבת. וכ"כ בכה"ח ס"ק צ"ו. וכתבו עוד דמש"כ מרן 'לעשות לו רפואה' ה"ה שאפשר לומר לנכרי לעשות שאר צרכיו, לבשל לו ולאפות לו ולהביא לו רפואה מרשות לרשות וכיוצא באלו. ולכתחלה יש להכין כל צרכי חולה מערב שבת, ע"י מנוחת אהבה פרק כ"א, עמוד 165.

18. ע"י בילקוט יוסף סי' שכ"ח הלכה ט"ז, וע"ע בספר שש"כ פרק ל"ג, הלכה א' או ג'.

Jew to perform whatever *melachah* is necessary to avoid becoming sick.¹⁹

- If a person sustained a serious injury on Shabbat to a finger or hand that requires immediate medical attention to avoid amputation or permanent impairment, one may ask a gentile to perform any *melachah* necessary to treat the injury and avoid amputation.
- If a person does not feel well on Shabbat but is not bedridden, he may not ask a gentile to do for him a *melachah* that is forbidden by Torah law, but he may ask a gentile to do an act that is forbidden by the Rabbis. (See Chapter 4, Halachah 1.)

B. Young Children

A child who as yet cannot eat adult food is generally frail and thus assumes the status of a sick patient whose condition is not life threatening. One may therefore instruct a non-Jew to perform any *melachah* that is very necessary²⁰ for the child's physical well being, as determined based on the particular needs and physical maturity of the given child. According to some Poskim, children retain this status until the age of nine.²¹

19. שמירת שבת כהלכתה פרק ל"ג, הלכה א' או ד'.

20. מ"ב סימן רע"ו ס"ק י.

21. כתב הרמ"א בסימן שכ"ח סעיף י"ז, מותר לומר לאינו יהודי לעשות תבשיל לקטן שאין לו מה לאכול, דסתם צרכי קטן כחולה שאין בו סכנה דמי. ועי' בשו"ת מנחת יצחק ח"א סי' ע"ח, שכתב דקטן דינו כחולה שאין בו סכנה לכל צרכי רפואה, ודלא כתהלה לדוד ס"ק כ"א, שכתב שדין קטן כחולה שאין בו סכנה הוא רק בצרכי אכילה. ועי' ברמ"א סי' רע"ו סעי' א', שכתב דגם הדלקת נר שרי לצורך קטנים. וכן הוא בשו"ע סי' רע"ו סעי' ה', דשרי לעשות מדורה בשביל הקטנים. ומוכח מדברייהם דמותר לעשות לקטן ע"י נכרי כל צרכיו הנוגעים לבריאותו.

עד איזה גיל נקרא קטן לענין זה יש כמה דעות בפוסקים:

(א) חכם עובדיה יוסף שליט"א בספרו הליכות עולם פרשת תצוה, הלכה כ"ה, כתב קטן שאינו יכול עדיין לאכל ככל האנשים דינו כחולה שאין בו סכנה, ומותר לומר לגוי לעשות לו מלאכה הנוצח בשבילו. וכ"כ ערוך השלחן סי' שכ"ח סעי' כ', קצות השלחן ח"ז, סי' קל"ד, וברד"ש ס"ק י"ח.

(ב) החזון איש אור"ח סי' נ"ט, או' ג', כתב ושיעור תינוק בזה היינו בן שתים או בן שלש.

(ג) הציץ אליעזר ח"ח, כתב ואולי יש להקל עד בן שש.

(ד) בשו"ת מנחת יצחק סי' ע"ח כתב, שקטן בן תשע נחשב קטן לענין זה, דדמי למה שכתבו בהלכות יוה"כ בפפחות מבן תשע אין מענין אותו כלל ביום כפור, אפי' תענית שעות. וכ"כ בשש"כ פרק ל"ז או' ב'.

(ה) בשו"ת אור לציון ח"ב פרק ל"ו, או' ד', כתב קטן עד שלש עשרה נחשב לחולה שאין בו סכנה, ומותר לעשות כל מה שמותר לעשות לחולה שאין בו סכנה.

וע"ע בילקוט יוסף סי' שכ"ח הלכה ט"ז, ובספר שש"כ פרק ל"ג, הלכה א' או' ג'.

Examples:

- If a child feels cold, one may ask a non-Jew to turn on the heat.²²
- If a child requires hot milk, one may ask a non-Jew to boil milk for him.
- If a child experiences fear in darkness, one may ask a non-Jew to turn on the lights.

C. Cold Weather

Halachah considers all people “sick” with respect to very cold temperatures. Therefore, one may ask a non-Jew to turn on the heat in an otherwise very cold house. If, however, the temperature in the house is uncomfortably low, but not very cold, one may ask a gentile to turn on the heat only if there are children present in the house.

D. Treating Life-Threatening Illnesses

In cases of a potentially life-threatening illness or medical condition on Shabbat, the Torah requires that one do anything necessary to save the patient’s life, including *melachah* forbidden on the level of Torah law. It should be emphasized that in such situations, one is obligated to personally violate Shabbat — and should not even commission a gentile — to save the patient’s life. It is absolutely forbidden to delay treatment to avoid Shabbat desecration. The Torah says about the *mitzvot*, “וְחַי בהֶם” — “*you shall live by them,*” from which the Sages deduced, “וְלֹא יָשִׁמוֹת בהֶם” — “*and not that one shall die by them.*” *Mitzvah* observance does not stand in the way of preserving human life, and thus when a potentially life-threatening medical emergency arises, the patient’s needs override the prohibitions of Shabbat.²³

22. בשו"ע סי' רע"ו סעי' ה' כתב, בארצות קרות מותר לא"י לעשות מדורה בשביל הקטנים ומותרין הגדולים להתחמם בו ואפי' בשביל הגדולים מותר אם הקור גדול, שהכל חולים אצל הקור. ולא כאותם הנוהגים היתר אפי' שאין הקור גדול ביום ההוא. וכתב בשו"ת אור לציון (פרק כ"ה, או' ה' במקורות), ולכן להפעיל חימום לצורך קטנים מותר גם כשאין הקור גדול וכגון בירושלים בימות החורף, אבל לגדולים מותר רק כשהקור גדול. וכתבו האחרונים שקור גדול הוא בזמן שהמים נקפאים בחוץ. ומ"מ הכל לפי הענין ואם נראה שיש חשש חולי אף לגדולים מותר לומר לנכרי להפעיל את החימום.

23. עי' בשו"ע סי' שכ"ח סעי' ב' שכתב וז"ל, מי שיש לו חולי של סכנה מצוה לחלל עליו את השבת והזריז הרי זה משובח והשואל הרי זה שופך דמים. וכתב במשנ"ב שם ס"ק י"ז, דאף בספק סכנת נפשות שרי, וכ"כ בכה"ח שם ס"ק ו', שש"כ פרק ל"ב או' א', וילקוט יוסף סי' שכ"ח, הלכה צ"ו. עוד כתב בשו"ע שם סעי' י"ב וז"ל, כשמחללין על חולה שיש בו סכנה משתדלין שלא לעשות על ידי עכו"ם וקטנים ונשים אלא על ידי ישראל גדולים ובני דעת. הגה וי"א דאם אפשר לעשות בלא דיחוי ובלא איחור ע"י שינוי עושה ע"י שינוי, ואם אפשר לעשותו ע"י עכו"ם בלא איחור כלל, עושין ע"י עכו"ם

Examples:

- If someone develops a high fever (approximately 102-104 degrees Fahrenheit) and the cause is unknown, one may call a doctor or, if necessary, drive him to a hospital. If, however, it is apparent that the fever results from an ordinary cold or flu, his condition is not considered life-threatening, a Jew may not violate Shabbat to tend to the patient's needs. Rather, one should ask a gentile to do anything required to improve the patient's condition if he is bedridden because of the fever.²⁴
- If someone experiences heart pain that may possibly signal cardiac arrest, one must do anything required to seek medical attention.²⁵
- If someone ingested poisonous materials, his life is in danger and one therefore must do anything required to help him.²⁶
- If someone was bitten by a dog or another animal that potentially suffers from rabies, his condition is considered life-threatening and thus overrides the laws of Shabbat.²⁷

E. A Woman in Labor

Halachah considers a pregnant woman in a life-threatening situation with the onset of steady contractions or her water breaking. However, given the frequency of labor and the fact that the vast majority of women survive childbirth, the Sages require that

וכן נוהגים. אבל במקום דיש לחוש שיתעצל העכו"ם אין לעשות ע"י עכו"ם. ומה שכתב הרמ"א לעשותו ע"י נכרי לא נקטינן כמותו, ע"י בט"ז שם ס"ק ה', ובספר שש"כ פרק ל"ב או א'. וגם מה שכתב הרמ"א לעשותו בשינוי כתב באור לציון פרק ל"ו או ג', דאין צריך לשנות.

24. בשו"ע סי' שכ"ח סעיף ז' כתב וז"ל, מחללין שבת וכו', על מי שיש בו קדחת חם ביותר או עם סימור. וע"כ בכה"ח שם ס"ק ל"ו.

ונחלקו האחרונים באיזה מידת חום נקרא חולה שיש בו סכנה שמחללין עליו את השבת. הרב משה פיינשטיין זצ"ל בשו"ת אג"מ אור"ח ח"א, סי' קכ"ט כתב וז"ל, וסתם בני אדם חוששין כשהוא קרוב למדת מאה ושתיים (102° Fahrenheit) שהוא חם ביותר ולכן על מדה זו מחללין ואין רשאים להחמיר. וכ"כ בשו"ת אור לציון (ח"ב פרק ל"ו, ה' י"ג) וז"ל, אדם שיש לו שלשים ותשע מעלות [Celsius] (102.2° Fahrenheit) או יותר ולא ידועה הסיבה לכך, נחשב חולה שיש בו סכנה וכו'. וכ"כ בילקוט יוסף סי' שכ"ח הלכה קי"ד.

אולם ר' עובדיה יוסף שליט"א כתב בספרו הליכות עולם פרשת תצוה הלכה י', שכמה אחרונים חלקו על השיעור של האג"מ הנ"ל וכתבו שעל פי דברי הרופאים אין לחלל שבת אלא בשכיל חום של ארבעים מעלות שהוא מאה וארבע Fahrenheit. וע"כ בשו"ת באר משה ח"ו סי' נ"ז, בשו"ת ציץ אליעזר ח"ח סי' ט"ז פרק ז', ובשו"ת שבט הלוי ח"ג סי' ל"ו.

25. ילקוט יוסף סי' שכ"ח הלכה צ"ו, וע"כ בשמירת שבת כהלכתה פרק ל"ב הלכה י"א אות ג'.

26. ילקוט יוסף שם, הלכה קכ"ב, ושמירת שבת כהלכתה פרק ל"ב, הלכה י"א אות ט"ו.

27. ילקוט יוסף שם, הלכה קכ"ב, ושמירת שבת כהלכתה פרק ל"ב, הלכה י"א אות י"ד.

melachah performed on Shabbat on behalf of a woman in labor be done in an unusual manner, so that the given act will not constitute a Torah violation. Alternatively, one should avoid *melachah* altogether by asking a non-Jew to perform whatever is necessary for the woman's well being.²⁸ However, this requirement — to perform the necessary action in an unusual manner or through a gentile — applies only when this will not undermine the safety of the woman or infant, and only once the woman is under medical supervision. Until she comes under the physician's care, she has the same status as all patients in danger, and one may personally violate Shabbat if necessary, even without deviating from the usual manner of performing the given action. Therefore, when a woman goes into labor on Shabbat, one may call a doctor, order a taxi to bring her to the hospital, or, if necessary, personally drive her to the hospital.

A woman's condition is considered life threatening after childbirth, as well, for a period of seven days. During this time, one may perform *melachah* in tending to her medical needs. After this seven-day period, her condition is no longer considered life threatening. However, we consider a woman ill until a full month after childbirth, and therefore during this period one may instruct a non-Jew to perform *melachah* on her behalf.²⁹

Halachah 6

הצלת כתבי קודש — Rescuing Torah Books From Destruction

If fire threatens to destroy books of Torah such as *Humashim* and *Gemarov*, one may ask a non-Jew to extinguish the fire or remove the books from the building, even if this entails carrying them through a public domain.³⁰ Likewise, one may instruct a non-Jew to extinguish a fire in a building to save the *mezuzot*.³¹

For further elaboration, see supplementary essay at the end of the chapter. 28

29. ע"י בשו"ע סי' ש"ל סעי' ד' שכתב וז"ל, כל שלשה ימים הראשונים אפי' אמרה אינה צריכה מחללין עליה את השבת. משלשה עד שבעה אמרה אינה צריכה, אין מחללין. מכאן ואילך אפי' אמרה צריכה אני אין מחללין עליה, אלא הרי היא עד שלושים יום כחולה שאין בו סכנה. ובמשנ"ב שם ס"ק י"א, כתב שמתחילין הזמן מגמר לידה. ובס"ק י' כתב שמשערינן מעת לעת. וכ"כ בכה"ח ס"ק כ"א, וע"ע בילקוט יוסף סי' ש"ל הלכה י"ח.

30. בשו"ע סי' של"ד, סעי' י"ח כתב וז"ל, כתבו משם גאון שמותר לומר לא"י להציל ספרים מן הדליקה אפילו דרך רשות הרבים. וכתב הכה"ח (שם, ס"ק צ"ב), דשבות דאמירה לעכו"ם שרי מפני בזיון כתבי קודש. ואף שלא התירו להצילין ע"י ישראל לכרמלית אע"פ שאין איסורה אלא שבות מדברי סופרים, מ"מ אינו דומה שבות הנעשה ע"י ישראל לשבות אמירה לעכו"ם. ובפרמ"ג (א"א, או' כ"ג) כתב, ומשמע דאף גמרות ושאר ספרים הוה בכלל כתבי קודש לענין זה.

31. ע"י בשש"כ פרק ל' הלכה י"ב.

Supplementary Essays

Footnote 1

ע"י ברמ"א (סי' רע"ו סעי' ב'), שכתב וז"ל, יש אומרים [בעל העיטור הלכות מילה, דף מ"ט] דמותר לומר לאינו יהודי להדליק לו נר לסעודת שבת משום דס"ל דמותר אמירה לאינו יהודי אפילו במלאכה גמורה במקום מצוה. ועפ"ז נהגו רבים להקל בדבר לצוות לאינו יהודי להדליק נרות לצורך סעודה בפרט בסעודת חתונה או מילה ואין מוחה בידם. ויש להחמיר במקום שאין צורך גדול, דהא רוב הפוסקים חולקים על סברא זו ע"כ. והשל"ה החמיר עוד יותר דאף לצורך גדול אין להקל, והביאו המשנ"ב (שם, ס"ק כ"ד), וכ"כ באליה רבה או"י"ב, בשו"ע הרב או"ז, ערוך השלחן או"י"ד, ובכה"ח או"י"ב. וכ"כ המטה יהודה דחלילה להקל כבעל העיטור דרוב הראשונים חולקים עליו. וכ"כ החיד"א בספרו יעיר אוזן (סי' ע"ב) וז"ל, ודעת מרן בשו"ע דאפילו במקום מצוה אסור במלאכה גמורה דדוקא שבות דשבות הותר במקום מצוה ואנן בדין קבלנו הוראות מרן כמש"כ גדולי האחרונים, ואין להתיר כדעת מור"ם. ואם הורה אחד במקומותנו להתיר כמור"ם צריך תשובה וכפרה.

אולם כתב המשנ"ב סי' רע"ו סעי' ב' וז"ל, ומ"מ מותר לומר לא"י לתקן את העירוב שנתקלקל בשבת כדי שלא יבואו רבים לידי מכשול, וכדאי הוא בעל העיטור לסמוך עליו להתיר שבות דאמירה אפילו במלאכה דאורייתא במקום מצוה דרבים, וכעין זה דעת הפרמ"ג. וע"ע בשו"ת אגרות משה או"ח ח"ג, סי' מ"ב, שכתב על דברי המשנ"ב הנ"ל דלא דוקא להסיר מכשול סמכינן על העיטור, אלא דגם במצוה דרבים כגון בנין בית כנסת או כבוי מזגן לצורך רבים, אפשר להקל. וכן שמעתי בשם הרב שיינבערג שליט"א דבכל אופן שיש מצוה דרבים יש להתיר כמו מכשול דרבים.

אולם דעת הבן איש חי (בספרו רב פעלים ח"ב, סימן מ"ג), וכן דעת החיד"א (בברכי יוסף סי' תקי"ד סעיף ג') להחמיר אפילו במקום מצוה דרבים. לעומת זאת החכם עובדיה יוסף העלה להקל. וז"ל, (יביע אומר ח"ג, סי' כ"ג, הליכות עולם פרשת וישלח או"י"א), במקום מצוה דרבים מותר לומר לגוי לעשות אפילו מלאכה דאורייתא דיש לסמוך ע"ד בעל העיטור. וטוב להחמיר לומר לנכרי להגיד לנכרי חבירו לעשותו דהוי אמירה לאמירה שיש אומרים (חות יאיר סי' נ"ג) דהוי שבות דשבות, ובמקום מצוה שרי אף לדעת מרן. ושאלתי מהרב נויבירט שליט"א (בעצמח"ס שש"כ) וכך הוא אמר להורות, דאף במצוה דרבים אין להתיר אלא באופן שאומר לו לעשותו דרך שינוי (ע"י בשש"כ פרק ל' הערה מ"ו), או לומר לנכרי אחר לעשותו.

ויש לעי' מה הוא השיעור של רבים אם הוא דוקא ברוב עם כמו מאה איש או אפילו בעשרה איש ושאלו מרבי חיים קנייבסקי שליט"א, והשיב במכתב שלא מצא מקור בשיעור זה.

Footnote 5

כתב הרמב"ם בהלכות שבת (פרק א' הל' ה"ו), וז"ל, דברים המותרים לעשותן בשבת ובשעת עשייתן אפשר שתעשה בגללן מלאכה ואפשר שלא תעשה. אם לא נתכוין לאותה מלאכה הרי זה מותר, עשה מעשה ונעשית בגללו מלאכה שודאי תעשה בשביל

אותו מעשה אע"פ שלא נתכוין לה חייב, שהדבר ידוע שא"א שלא תעשה אותה במלאכה. וכן הוא דעת מרן בשו"ע (סי' של"ז סעי' א', וסי' שט"ז סעי' ד', וסי' ש"ג סעי' כ"ז). וכתב הריטב"א ז"ל (שבת דף ק"ג, ד"ה והא), דהא טעמא דתלמודא דמודה רבי שמעון בפסיק רישיה ולא ימות, היינו משום דכיון דלא סגי' דלא אתעביד מלאכה הרי הוא כאילו נתכוון ומלאכת מחשבת הוא.

ופסיק רישיה לענין אמירה לנכרי כתבו הפוסקים דשרי. ומקורם הוא מהתרומת הדשן (סימן ס"ו) שמתיר אמירה לנכרי לחמם תבשיל צונן בבית החורף כשעיקר כוונתו לחמם הבית. ואף שהתה"ד הולך לשיטתו שהוא סובר (סי' ל"ד) דפסיק רישיה בכל איסור דרבנן מותר, לענין אמירה לנכרי מודו משום שהוא איסור דרבנן דלית ביה מעשה. והביאו להלכה הרמ"א (סי' רנ"ג סעי' ה') וכך פסק המגן אברהם (שם ס"ק מ"א) שכתב דפסיק רישיה שרי על ידי גוי דאמירה לנכרי (דלית ביה מעשה) לא קפדינן כולי האי. וכן כתב במשנ"ב (שם ס"ק צ"ט) אמירה לאינו יהודי דהוי שבות דלית בו מעשה לא מחמרינן כולי האי ושרי אף בפסיק רישיה. וכ"כ האליה רבה (שם אות ל"ט) ועולת שבת (שם) ותוספת שבת (שם או' נ"ב). וכ"פ בכף החיים (שם ס"ק פ"ו פז) ועיין שו"ע הרב (סי' רנ"ג אות י') דטעם ההיתר היינו משום דהישראל אינו אומר כלל לעשות מלאכה אלא שולחו לעשות דבר המותר אם כן אף מאליו נעשה האיסור הרי לא נעשה בשליחות הישראל שהישראל לא צוהו על ככה. והלכך יש להקל בפסיק רישיה ע"י נכרי אף במלאכה דניחא ליה ואף שאין לצורך כ"כ.

ובילקוט יוסף (שם או' כ"ב) כתב שאף בפסיק רישיה דניחא ליה שרי, וכ"כ בשמירת שבת כהלכתה (פרק ל"א הערה א) דפסיק רישיה באמירה לנכרי דהוה שבות שאין בו מעשה לא מחמרינן ביה אף היכא דניחא ליה, ומקורו הוא מתרומת הדשן. וכן כתב הרב עובדיה יוסף שליט"א בספרו הליכות עולם (פרשת וישלח עמוד קפ"ג) וז"ל ודע שדבר שאסור לישראל לעשותו משום שהוא בגדר פסיק רישיה אבל אינו מתכוין למלאכה מותר לו לומר לגוי לעשותו. וכ"כ החיי אדם בנשמת אדם (כלל כ סי' י') וכ"כ בספר תוספת שבת (סי' רנ"ט ס"ק י"ח). וכ"כ בשו"ת אגרות משה (ח"ב סי' ס"ח). והמ"א הזכיר כלל זה בכמה מקומות עיין סי' רנ"ג ס"ק י"ח, וסי' רע"ז ס"ק ז', וסי' שי"ד ס"ק ה'. וכן במשנ"ב עיין סי' רנ"ג ס"ק נ"א, וסי' רנ"ה שעה"צ אות א', וסי' רנ"ט ס"ק כט', וסי' רע"ז ס"ק ט"ו, וסי' של"ז ס"ק י'.

ולכאורה יוצא מכל הנ"ל שאפשר להקל בפסיק רישיה ע"י נכרי בין אם המלאכה ניחא ליה או לא ניחא ליה ובין אם לצורך שבת או לא לצורך. אולם הגר"א (סי' רנ"ג אות ס"ט) חלק על התרומת הדשן וכתב דאין להקל בפסיק רישיה ע"י נכרי אלא במלאכה דלא ניחא ליה או לא איכפת ליה אבל בדניחא אסור. ואפילו בפסיק רישיה דלא ניחא ליה כתב המשנ"ב (סי' רנ"ג ס"ק נ"א) דדוקא לצורך שבת אפשר להקל.

Footnote 28

ע"י בשו"ע סימן ש"ל סעיף א' שכתב וז"ל, יולדת היא כחולה שיש בו סכנה ומחללין עליה השבת לכל מה שצריכה וכו', ומ"מ בכל מה שיכולין לשנות משנין. ובסעי' ג' כתב וז"ל, נקראת יולדת לחלל עליה שבת משתשב על המשבר או משעה שהדם שותת ויורד או משעה שחברותיה נושאות אותה בזרעותיה שאין בה כח להלך, כיון שנראה אחד מאלו מחללין עליה את השבת. ופירושו הדברים נמצא בספר שש"כ פרק ל"ו,

הלכה ח' וט' זו"ל, מהרגע שהאשה מרגישה, שהגיעה שעתה ללדת דהיינו שמרגישה צירי לידה סדירים, ואפי' אם ספק בדבר אם תלד עתה, מותר לטלפן לאמבולנס וכו'. אולם דברים שאת עשייתם אפשר להשהות אסור לעשותם עד הרגע של פתיחת הרחם או כשהדם או המים מתחילים לשתות, או כשאין היא כבר יכולה ללכת. ולענין שינוי שכתב מרן שצריך לשנות, כתב במשנ"ב ס"ק ה', ואפי' למ"ד בסי' שכ"ח סעיף י"ב, דגבי פיקוח נפש לא בעיא שינוי הכא שאני מפני שכאב היולדת דבר טבעי הוא ואין אחת מאלף מתה מחמת לידה, לפיכך החמירו בה לשנות. וכל זה בדליכא עיכוב לחולה, אבל אם אינו נעשה בזריזות בשינוי כמו בלא שינוי, מצוה לעשות בלא שינוי למהר הדבר בכל כחו. ועי' בשו"ת אור לציון (ח"ב פרק ל"ו, אות ג' בהערה), שכתב דדוקא בשעת לידה ממש בעינן לשנות אבל קודם הלידה שיש יותר חשש שתסתכן אם לא יעשו את הדברים הראויים לה, דינה ככל חולה שיש בו סכנה שמחללין עליו את השבת בלא שינוי, ולכן מותר לטלפן לרופא וכדומה אף לצורך יולדת ללא כל שינוי.

Chapter 4

Amira Le'nochri With Regard to Rabbinic Prohibitions — Exceptions

Introduction

Generally speaking, as seen in Chapter 2, *Amira Le'nochri* applies even to activities forbidden on Shabbat only by force of שבות — rabbinic enactment. However, since *Amira Le'nochri* itself is not forbidden by the Torah, and was rather proscribed by the Rabbis, *halachah* deals more leniently with situations involving rabbinically mandated prohibitions with respect to *Amira Le'nochri*. Such a situation is referred to in halachic literature as "שבות דשבות" — a rabbinic prohibition on top of another rabbinic prohibition. One may explicitly ask a gentile to perform an act proscribed on Shabbat by the Sages in any of the following situations:¹

1. מצטער/חולה במקצת
To alleviate mild discomfort or a minor ailment
2. צורך הרבה / הפסד
Dire need or to prevent substantial financial loss²
3. לצורך מצוה
To facilitate the performance of a mitzvah
4. כבוד הבריות
For the purpose of maintaining human dignity³

It must be emphasized that although *Amira Le'nochri* is permitted in these situations, one must try whenever possible to prepare in advance (before Shabbat) for these situations, rather than rely from the outset on the permissibility of *Amira Le'nochri*.⁴ If one had the

---

1. בשו"ע סי' ש"ז, סעי' ה' כתב וז"ל, דבר שאינו מלאכה ואינו אסור לעשותו בשבת אלא משום שבות מותר לישראל לומר לאינו יהודי לעשותו בשבת, והוא שיהיה שם מקצת חולי, או יהיה צריך לדבר צורך הרבה או מפני מצוה וכו'. ובפרמ"ג באשל אברהם שם או' ז' כתב, הא דשבות בדרבנן במקום מצוה התירו, ו"ל ע"י גוי אבל על ידי ישראל שבות דשבות יש לומר דאסור אפי' במקום מצוה. וע"ע בהליכות עולם פרשת וישלח או' י"ד.

2. For further elaboration, see supplementary essay at the end of the chapter.

3. ע"י במשנ"ב סי' ש"ב ס"ק ל"ו, ובכה"ח שם ס"ק נ"ו.

4. ע"י פרי מגדים סי' ש"ז א"א, ס"ק ז', ובכף החיים סי' ש"ז ס"ק מ"א, וע"ע בשער הציון סימן רמ"ד

ס"ק ל"ה.

opportunity to prepare ahead of time for such a situation, and instead chose to rely on the performance of the given *melachah* on Shabbat by a gentile, it is forbidden to ask the gentile to perform the *melachah*.⁵

It should also be stressed that these four categories allow asking a gentile to perform an act forbidden by the Rabbis; one may not, however, have him perform a Torah-proscribed *melachah* in these situations.

We will now discuss these four categories in greater detail.

Halachah 1

מצטער/חולה במקצת

To Alleviate Mild Discomfort or a Minor Ailment

If someone is ill on Shabbat, even if he is not bedridden, he may instruct a gentile to perform on his behalf an activity forbidden by force of a rabbinic prohibition to alleviate his discomfort or ailment. He may not do so, however, to alleviate only very minor pain or slight discomfort.⁶

Examples:

- One who suffers from a bad cold or allergies may ask a gentile to bring him hot water from a neighbor's house, even if doing so involves carrying through a *כרמלית* (area in which carrying on Shabbat is permitted by Torah law, but proscribed by the Rabbis, such as a yard).
- One who suffers from a burn or cut that causes him considerable pain may ask a gentile to place cream on the wound (without smearing) or to place a bandage pretreated with antibacterial cream, in order to alleviate the pain.⁷
- If an ill person on Shabbat cannot sleep because an insect is disturbing him, he may ask a gentile to trap it.⁸

5. עיין פרי מגדים שם א"א ס"ק ז'.

6. שו"ע סי' ש"ז סעיף ה', וע"ע מלכים אמניך פרק ה', או' א'.

7. ע"י בספר מלכים אמניך פרק ו', הלכה א' דין 3. וע"ע בשש"כ פרק ל"ה הלכה ז', שכתב אם הכאב מרובה עד שחש בכל גופו דינו כחולה שאין בו סכנה ועושיין לו כל צרכיו (אפי"י מה שאסור מן התורה) ע"י נכרי.

8. מלכים אמניך פרק ו', הלכה א' דין 4, וע"ע בילקוט יוסף סי' ש"ז הלכה ס"ח.

- If a person cannot sleep the entire night because of a light that was left on, and as a result he experiences considerable discomfort; then if he has nowhere else to sleep he may ask a gentile to close the light.
- In very hot conditions, a gentile may be asked to turn on a fan or air conditioner, even if the heat poses no threat to one's health, but merely causes him considerable discomfort.⁹
- If a radio was turned on in one's home on Shabbat and disturbs him considerably, he may ask a gentile to turn it off.

Halachah 2

צורך הרבה / הפסד

Dire Need or to Prevent a Substantial Financial Loss

One may ask a gentile to perform on Shabbat an activity forbidden on the level of שבות in order to avoid a substantial financial loss. The definition of “substantial financial loss” for purposes of this *halachah* depends on one's personal financial status and the importance or usefulness of the item in question.

Furthermore, one may ask a gentile to perform this kind of activity on Shabbat in situations of dire need, such as asking him to turn off a loud burglar alarm that had been activated and disturbs people in the area.

Examples:

- If a Jew forgot a valuable item outside his home before Shabbat, and it may likely be stolen or ruined, he may ask a gentile to bring it inside. If, however, he left the item in a public domain (רשות הרבים), in which case carrying it inside entails a Torah prohibition, he may not ask a gentile to bring it in.

The precise definition of a “public domain” with respect to the laws of Shabbat is subject to some controversy. The

---

9. שו"ת יביע אומר ח"ז סי' ל"ח. שש"כ פרק י"ג הלכה ל"ד. והטעם שהולדת זרם בלבד אין בה איסור תורה משום הבערה, לפ"ז יוצא שבהפעלת מאורר או מיווג אויר אין כאן איסור תורה אלא שבות בעלמא, וע"י אמירה לגוי הוי שבות דשבות ובמקום צער יש להתיר. ויש מחמירים בזה לפי סברת החזון איש (אור"ח סי' נ', או ט'), הסובר שיש בסגירת מעגל חשמלי איסור דאורייתא משום בונה.

more stringent position defines it as any public area approximately twenty-four feet wide. The lenient view requires the daily passage of 600,000 people through the area for it to constitute a “public domain.” For purposes of *Amira Le'nochri*, one may follow the lenient position; hence, one may ask a gentile to bring in a valuable item left outside, unless it was left in a public area twenty-four feet wide, through which 600,000 pass each day. Brooklyn is considered a “public domain” because 600,000 people pass through its streets on any given day. (Even in such a case, when it is forbidden to ask the gentile to bring the item inside, he may express his request indirectly, even in the form of a command; see Chapter 6, Halachah 3.)¹⁰

- If an expensive electrical appliance was turned on over the course of Shabbat, or left on before Shabbat, and letting it run continuously will damage the motor, one may ask a gentile to turn it off.¹¹ One may likewise ask a gentile to turn off his car that had been left running when Shabbat began. If, however, the car's engine is turned off but the lights were left on, since the battery can easily be recharged this does not qualify as a situation of considerable financial loss, and one may not ask a gentile to turn off the lights. But if recharging the battery will entail considerable difficulty or cost, he may ask a gentile to turn off the lights.¹²
- If the electrical cord from one's freezer became disconnected from the socket, and it contains a substantial amount of meat that will spoil if the freezer remains disconnected, then one may ask a gentile to plug in the cord. If, however, the meat will not spoil (e.g. this occurred on Shabbat afternoon) or the freezer contains only a small amount of meat, then no substantial loss is involved, and one may therefore not directly ask the gentile to reconnect the cord.¹³

For further elaboration, see supplementary essay at the end of the chapter. 10

11. ע"י לעיל שכתבנו דכבוי חשמל אינו אסור אלא מדרבנן ולכן שרי במקום הפסד.

12. ילקוט יוסף סי' ש"ז הלכה ל"ח. ולענין מה הוא השיעור שנחשב להפסד גדול, ע"י במלכים אמניך

פרק ו', הערה ד'.

13. ע"י בשו"ת יביע אומר ח"ו, סי' ל"ח, שכתב דהולדת זרם בלבד אין בה איסור תורה משום הבערה.

וכן הוא דעת הגרש"ז אורבך זצ"ל, וע"ע בשו"ת ציץ אליעזר ח"ו, סי' ו' אוי"א, ובשו"ת מנחת יצחק

ח"ג סי' כ"ג.

Halachah 3

לצורך מצוה

For Purposes of a Mitzvah

One may ask a gentile to perform an activity involving a שבות in order to facilitate the performance of a mitzvah. We will now address several specific mitzvot regarding which this provision applies.¹⁴

A. סעודות שבת — Shabbat Meals

When the need arises, one may explicitly instruct a gentile to make the necessary arrangements for the essential needs of the Shabbat meals,¹⁵ even arrangements that involve activities that the Rabbis forbade to perform on Shabbat. This provision applies to all main foods comprising one's meal, but not to additional foods that are served merely to enhance the meal.¹⁶

Examples:

- If one does not have wine for *kiddush*, he may ask his gentile housekeeper to bring wine from a neighbor's house, even if this entails carrying it through a כרמלית, such as a yard, and even if there is no *erub*. (Of course, one must ensure that the wine is מבושל (cooked), so that it does not become forbidden by virtue of being handled by a gentile.)¹⁷
- Similarly, if one does not have enough bread or a main dish for one of his Shabbat meals, he may ask a gentile to bring a loaf from a neighbor's house through a כרמלית, even if there is no *erub*.¹⁸

14. שו"ע סי' ש"ז סעיף ה'; וע"ע במשנ"ב סי' שכ"ה ס"ק ס' שכתב דשבות דשבות אין מתירין לכתחלה רק בצורך גדול או לדבר מצוה ממש, כגון שהוא צריך המשקה לקידוש או להביא התבשיל החם שהוכן לסעודות שבת. וע"ע בספר מנחת שבת סי' צ' ס"ק כ"ט, שכתב דכל דבר שיש להסתפק אם הוא דבר מצוה אין להתיר בשבת על ידי שבות דשבות דאמירה לנכרי.

15. איתא במס' שבת דף קי"ז, חייב אדם לאכול שלש סעודות בשבת ואסמכוהו אקרא, דכתיב ויאמר משה אכלוהו היום כי שבת היום לה' היום לא תמצאוהו בשדה, ותלתא היום כתוב בקרא זה. וע"ע בפרמ"ג בא"א, סי' ש"ז או' ז', דכתב דסעודת שבת הוה מצוה. וכך הוא בכה"ח שם ס"ק נ"ב.

16. ע"י במשנ"ב סי' שכ"ה ס"ק ס', ובס"ק ס"ב, שכתב, דשבות דשבות אין מתירין לכתחלה, רק בצורך גדול או לדבר מצוה גמורה כגון שהוא צריך המשקה לקידוש או להביא התבשיל החם שהוכן לסעודות שבת אבל דברים שאינם צריכים כ"כ כגון פירות וכיוצא בו אין להקל, ואפי' אם רוצה להתענג בהם לכבוד שבת. ולא יפה עושין המשלחין על ידי אינו יהודי מגדנות לאורח ולחתן חוץ לעירוב. וע"ע בכה"ח שם ס"ק קי"ח.

17. ע"י במשנ"ב (שם), וע"ע בהליכות עולם פרשת וישלח, הלכה ט', שהתיר הוצאה מרשות היחיד

לרשות היחיד דרך רשות הרבים במקום מצוה.

18. הליכות עולם שם, הלכה ט"ו.

- If one forgot to leave food on a warming element prior to Shabbat, then under certain circumstances he may ask a gentile on Shabbat to reheat previously cooked food that is essential for the Shabbat meal (such as fish, chicken, and roast beef) and that can be eaten only warm. When dealing with solid foods, one may ask a gentile to reheat the food directly on the stove or in the oven, provided that the stove or oven was turned on prior to Shabbat. (One may not ask a gentile to turn on a stove or oven on Shabbat, since turning them on constitutes a Torah prohibition, which one may not ask a gentile to perform, even for purposes of a mitzvah.) One may *not* ask a gentile to reheat liquids or food containing liquids (e.g. soupy dishes such as haumed and cholent) on a stove or in an oven. The *poskim* debate the question of whether one may ask a gentile to reheat liquid food on a *blech* (metal plate covering the stove) or electric hotplate; one should consult a competent halachic authority for guidance in this regard.¹⁹
- If the main dish of one's Shabbat meal is in an electric warmer, and the plug becomes disconnected, one may not ask a gentile to return the plug directly to the socket, but he may ask him to plug it in with a timer that will have it turn on at some later point.²⁰

B. הכנסת אורחים — Hosting Guests

If one does not have enough bedding for his guests, he may ask a gentile to carry the necessary items from a neighbor's house through a *כרמליה*, even if there is no *erub*. For purposes of this *halachah*, a "guest" is defined as a person who has nowhere else to sleep and has found lodging in the host's home.²¹

C. ברית מילה — Circumcision

If a mohel forgot his circumcision knife at home, he may ask a gentile to bring it to the place where the circumcision is to occur, even through a *כרמליה* and when there is no *erub*. One may not,

¹⁹ For further elaboration, see supplementary essay at the end of the chapter.

²⁰ For further elaboration, see supplementary essay at the end of the chapter.

²¹ עיי' ברמ"א סי' של"ג סעי' א', ועיי' באשל אברהם, סי' ש"ז או' ז', שכתב דאורחים הוה מצוה, היינו הכנסה משדה לביתו אבל הזמין אורחים מעירו י"ל לאו מצוה הוה. עיי' בתרומת הדשן סי' ע"ב, וכ"כ בכה"ח שם ס"ק נ"ב.

however, ask a gentile to bring the baby to the synagogue so that the circumcision can take place there, since the *mitzva* can just as well be performed in the home.²²

D. טבילת מצוה — A Women's Immersion in a Mikvah

If a *niddah* (woman who had experienced menstruation) is scheduled to immerse in a mikvah on Shabbat, but forgot to cut her nails before Shabbat began, then she may, strictly speaking, ask a gentile woman to cut them for her, though preferably indirectly. Nevertheless, common practice is for the woman in such a situation to thoroughly clean her nails, rather than have a gentile woman cut them.²³

E. תפילה בצבור — Public Prayer

Some *poskim* permit asking a gentile to perform a שבות in order to enable one to pray together with a *minyan*. According to these authorities, one who is unable to walk to the synagogue may ask a gentile to wheel him in a wheelchair to the synagogue, even through a public domain. If, however, the individual is incapable of walking independently at all, in which case wheeling him constitutes a Torah violation, he may have a gentile wheel him to the synagogue only through a כרמלית, where carrying is forbidden only by force of rabbinic enactment.²⁴

Others, however, claim that despite the importance of public prayer, one may not generally ask a gentile to perform an activity forbidden by the Rabbis to facilitate his participation in a *minyan*. These *poskim* permit doing so only in specific circumstances, such as when one must recite *kaddish*, when he is needed to complete the *minyan*, or when he is needed to lead the services or read from the Torah.

---

22. בשו"ע סי' של"א סעיף ו' כתב, מכשירי מילה שאפשר לעשותם מערב שבת אינם דוחים את השבת, לפיכך אם לא הביא איזמל למילה מע"ש לא יביאנו בשבת אפילו במקום שאין בו אלא איסור דרבנן שהעמידו חכמים דבריהם במקום כרת. ולומר לאינו יהודי לעשותם, אם הוא דבר שאם עשהו ישראל אין בו איסור אלא מדרבנן, אומר לא"י ועושהו ואם הוא דבר שאסור לישראל לעשותו מן התורה לא יאמר לאינו יהודי לעשותו. וכתב המג"א (שם ס"ק ה'), ופשוט דאסור להביא התינוק לבית הכנסת דרך חצר שאינו מעורבת אפילו ע"י נכרי דהא יכולין למולו בכיתו, והרבה פעמים מלין בבית כשיש צינה וכ"כ במשנ"ב שם ס"ק כ'.

For further elaboration, see supplementary essay at the end of the chapter. 23

For further elaboration, see supplementary essay at the end of the chapter. 24

Halachah 4

כבוד הבריות

Human Dignity

One may ask a gentile on Shabbat to perform a **שבות** for purposes of maintaining a person's dignity;²⁵ according to some *poskim*, one may ask a gentile to perform even activities forbidden on Shabbat by Torah law for the purpose of maintaining one's dignity.²⁶

Examples:

- If one's toilet or sink is clogged on Shabbat and emits a foul odor in the house, one may ask a gentile to unclog the drain or open the blockage.²⁷
- If a mouse was seen in the house on Shabbat and its presence causes the family anxiety, one may ask a gentile to trap it.²⁸

25. ע"י בשו"ע סי' ש"ב סעי' ז', ובמשנ"ב ס"ק ל"ו, דגירירת טיט הוי מלאכה שאינה צריכה לגופא ושרי על ידי גוי משום כבוד הבריות שלא לילך בבגדים מלוכלכים דהוי שבות דשבות. וכ"כ בספר שש"כ פרק ל' הערה כ"ב, דמשום כבוד הבריות התיירו איסור דרבנן. וע"י כף החיים סי' ש"ב ס"ק נ"ו, שהביא משו"ת שואל ומשיב (מהדורא רביעית, ח"ב סי' פ"ו), וז"ל, אחד שנכנס בליל יום הכיפורים לבית הכנסת עם הקיטל ונטנף הקיטל בצואה, והתיר שם לכבס את הקיטל ביוהכ"פ ע"י נכרי במקום הטינופת, מטעם גדול כבוד הבריות שדוחה ל"ת שבתורה וכ"ש בזה שאינו רק שבות.

26. ע"י בשו"ת שואל ומשיב מהדורא ד' ח"ב סימן פ"ו, והובא בכך החיים סי' ש"ב ס"ק נ"ו.

27. ע"י בספר מלכים אמניך פ"ו, או' ט', שכתב אם נסתם הביוב שבבית הכסא מותר לפותחו ע"י נכרי. וע"י הערה כ"ט שדעת הרבה אחרונים שאין בזה מלאכה כלל ומהם הגרש"ז אויערבך זצ"ל, שו"ת חלקת יעקב ח"ג סי' קל"ח, שו"ת מנחת יצחק ח"ה סי' ע"ה, ושו"ת באר משה ח"א סי' כ"ט. ואף שדעת רבינו עובדיה יוסף בשו"ת יביע אומר ח"ה, סי' ל"ג, דיש בפתחת סתימה מלאכה גמורה, אפ"ה יש להקל ע"י נכרי על פי מש"כ הכה"ח בשם השואל ומשיב.

28. ילקוט יוסף סי' ש"ז, או' נ'.

Supplementary Essays

Footnote 2

ויש לעי' בזה שהרי השו"ע כתב (בס"ס של"ד), אם יש דליקה בשבת אסור לומר לנכרי לכבות, ורק בלשון רמז התירו חכמים. והא מלאכה שאין צריך לגופה היא שלא לפתחים הוא צריך אלא להצלת ביתו ולא מיתסר אלא מדרבנן, ומרן עצמו פסק בסי' ש"ז סעי' ה', שמותר לומר לנכרי לעשות איסור דרבנן כשיש צורך הרבה ולכאורה אין לך צורך יותר מכיבוי דליקה.

וצריך לפרש כמו שכתב הר"ן (בפרק חבית, ד"ה ובמקום פסידא), דשאני דליקה דמתוך שאדם בהול על ממונו אי שרית ליה אתי לכבויי איהו גופיה, וגם הוא שבות חמורה דאין הכל בקיאין לחלוק בין מלאכה הצריכה לגופה לשאינה צריכה. וכתב התהלה לדוד (סי' ש"ז ס"ק ה') שמדברי הר"ן יוצא שכל שבות מותר במקום הפסד ורק בדליקה אסור מטעם אדם בהול. אולם בשו"ת רעק"א סי' י"ז, כתב לפי הר"ן הנ"ל דשבות ששורש המלאכה דאורייתא חמור יותר, ולכן אין להתיר לומר לנכרי לעשות מלאכה שאין צריך לגופה אף במקום הפסד גדול ואף שאינו בהול על ממונו.

ונראה דנחלקו בהבנת דברי הר"ן דהתהלה לדוד הבין דבעינן תרתי, היינו טעם דמלאכה שאין צריך לגופה דאין הכל בקיאין לחלק וגם טעם דאדם בהול על ממונו. אבל הרעק"א הבין דעיקר טעם משום מלאכה שאין צריך לגופה, ומשום זה לבד אסרינן אמירה לנכרי אפילו במקום הפסד. וכן נראה מדברי המג"א בסי' ש"ז ס"ק ז', שהביא דברי הר"ן והשמיט הטעם דאדם בהול על ממונו, משמע דעיקר הטעם הוא משום מלאכה שאין צריכה לגופה.

אך לפ"ז קשה אמאי הצריך הר"ן לטעם דאדם בהול. ועוד קשה שמבואר מדברי המג"א בסי' ש"מ, דיש להקל גם בשבות חמור שהרי התיר נטילת צפורנים על ידי נכרי דהוי מלאכה שאין צריכה לגופה לאשה שליל טבילתה בשבת מטעם שבות דשבות במקום מצוה, וכדכתב הש"ך בנקודות הכסף יו"ד סי' קצ"ח סעי' כ'. אך בזה תירץ התורת רפאל בסי' מ"ד דדוקא בכיבוי נסתפק הרעק"א מטעם הר"ן דאין בקיאין לחלק בין צורך גופו, אבל בחתיכת צפורנים לעולם הוי אין צריך לגופו.

ושמעתי בשם הגרש"ז אויערבאך וצ"ל, דהוא הדין נמי בכבוי חשמל דלעולם הוי אין צריך לגופו, ולכן לכו"ע אפשר להקל לומר לנכרי לכבות החשמל אם הוא במקום הפסד גדול או לצורך מצוה. ובמשנ"ב בשער הציון סי' ש"ב ס"ק מ"ד, כתב דאף במלאכה שאין צריך לגופה מתירין ע"י נכרי כשיש צורך. וע"ע בהגהות אשל אברהם (על גליון השו"ע, ש"ז ב'), שלימד זכות על המצווים לנכרים לכבות נר בית הכנסת דהוי שבות דשבות דהכיבוי הוא מלאכה שאין צריך לגופה.

Footnote 10

עי' בילקוט יוסף סי' ש"ז הלכה מ"א, וע"ע במשנ"ב סי' ש"ז ס"ק ס"ח, שכתב דטלטול מוקצה בעלמא או מרה"י לרמלית אפילו לצוות לא"י בהדיא שיעשה זה ג"כ מותר (לפי המבואר בסעיף ה'), אם יש בזה הפסד גדול. אבל להוציא מרשות היחיד לרשות הרבים די שייך דאורייתא אסור לומר לא"י לעשותו אף במקום הפסד.

וגדר רשות הרבים כתוב בשו"ע סי' שמ"ה סעי' ז', איזהו רשות הרבים רחובות ושוקים הרחבים ט"ז אמה ואינם מקורים ואין להם חומה וכו'. וי"א שכל שאין ששים רבוא עוברים בו בכל יום אינו רשות הרבים. ובכה"ח שם ס"ק ל"ז, כתב ולפי הכלל המסור בידינו דסברא העיקרית כותבה בסתם נ"ל דס"ל כהרמב"ם ז"ל, דאע"פ שאין ששים רבוא בוקעין בו הוי רה"ר. גם בספר משאת בנימין כתב דמי יקל ראשו כנגד המחמירין, ואפילו המקילין לא סמכו לעשות מעשה ע"כ (שיורי כנסת הגדולה בהג' ב"י אות ג'). וכ"כ התוספת שבת או' מ"ו, דדעת השו"ע להלכה כסברא ראשונה, ומש"כ השו"ע בסי' ש"ג סעי' י"ח, דלדין רה"ר שלנו דינו ככרמלית, בשם י"א כתב כן וליה לא סבירא ליה. וכ"כ הברכי יוסף שם או' ב'. מיהו במקום שיש עוד צד להקל משמע דלכל הפוסקים הנ"ל יש לסמוך על דעה אחרונה, (אליה רבה או' י"ד) ע"כ.

ויש להעיר דמין בבית יוסף סי' שכ"ה סעיף ב' כתב סתם דלית לן רשות הרבים, ובשו"ע שם התיר הוצאה על ידי נכרי כשיש צורך. וצ"ע דהרי בסי' שמ"ה סתם מרן כהרמב"ם דרחוב שרחב ט"ז אמה יש לו דין רשות הרבים. וכבר יישב קושיה זו בטוב טעם ודעת הרב בן ציון אבא שאול זצ"ל (בשו"ת אור לציון ח"ב, במבוא ענף א' או' ב') וז"ל, דבאיסור הוצאה דאורייתא מרן חשש להסוברים שיש לנו היום דין רשות הרבים, אבל הוצאת תכשיטים וכן אמירה לנכרי שאין איסורם אלא מדרבנן לא חשש מרן, ועפ"ז יש להתיר אמירה לנכרי להביא דבר לצורך מצוה או כשהוא דחוק, דכיון דאמירה לנכרי הוי איסור שבות דרבנן חשבינן לרה"ר דידן ככרמלית דאסור מדרבנן בלבד והוי שבות דשבות לצורך מצוה או הפסד. וכן הוא הסכמת הפוסקים דלגבי אמירה לנכרי יש להקל. וע"ע בזה במשנ"ב סי' שכ"ה ס"ק נ"ט וס"ק י"א, ובשער הציון או' י"ג, ובערוך השלחן סי' ש"ז ס"ק י"ח, וכ"כ רבינו עובדיה יוסף שליט"א בספרו הליכות עולם, פרשת וישלח אות ט'. וכ"פ רבי משה פיינשטיין זצ"ל (אור תורה ח"ב), ובספר שש"כ עמ' שצ"ח.

אולם כל זה כשאין ששים רבוא בוקעין בו אבל כשיש ששים רבוא בוקעין אין להתיר דלכו"ע הוי רשות הרבים. לכן ברחוב הגדול שנמצא בברוקלין שקורין "אושן פרקווי" אין להתיר כלל, שכבר עמדו רבותינו הפוסקים (ומהם רבינו משה פיינשטיין זצ"ל ועוד) וקבעו שהוא רשות הרבים גמור. ושמעתי מרבי אליהו אבא שאול שליט"א שכל פעם שאביו (חסם בן ציון אבא שאול זצ"ל) היה מגיע לברוקלין היה אומר "זהו רשות הרבים שאמרו חכמים". ועכשיו שוב עמדו רבותינו בדורינו במעמד שלם להחזיק את כבוד התורה לומר דרחוב "אושן פרקווי" יש לו דין רשות הרבים לכל מילי ולכך אין להקל על ידי נכרי.

Footnote 19

עי' בביאור הלכה סי' רנ"ג (ד"ה להחם הקדרה) שכתב וז"ל, ועי' לקמן בסי' שי"ח בסופו מה שכתב השערי תשובה בשם מהרי"ט להקל בדבר יבש שאין בו מרק ליתנו תוך התנור ע"י א"י אף לכתחלה, ובסי' זה משמע מכמה פוסקים דאין סוברים כן. וע"ע במג"א ותו"ש. ומ"מ נראה דיש לסמוך עליו לצורך שבת להקל בזה וכנ"ל בשם הפרמ"ג. ובברכי יוסף מצאתי בשם אחד מן האחרונים שמצדד אפי' בדבר שיש בו מרק להקל להחם על ידי אינו יהודי אם נצטנן אם אינו נותן על גבי האש או הכירה ממש (דתרי קולא לא מקילין), דסומך על הפוסקים הסוברים דאין בישול אחר בישול אפילו

אם נצטנן. וע"ע אם יש לסמוך על זה, דמכאן לא משמע כן אך אם הוא לצורך שבת ואין לו עצה אחרת אפשר דיש לסמוך על זה ע"כ. וכתב בילקוט יוסף סי' ש"ח הלכה נ"ד, ומותר לצוות לגוי להניח תבשיל לח מבושל כל צרכו על גבי פלאטה חשמלית בשבת, כיון שיש אומרים שאין בישול אחר בישול בלח לענין אמירה לגוי סמכינן על סברתם להקל בזה. וע"ע ביביע אומר ח"ז סי' מ"ב.

וכתב עוד בילקוט יוסף סי' ש"ז הלכה ד', מי ששכח להדליק את האש בכיריים של הגז, או ששכח להכניס את תקע חוט החשמל של הפלאטה או של התנור בשקע של חשמל. אין להקל לרמוז לגוי שיחבר את התקע לשקע בשבת וכו', וטעמו משום דלא התירו חכמים אמירה לנכרי לצורך מצוה אלא בשבות דרבנן אבל במלאכה שאיסורו מן התורה לא התירו אף לצורך מצוה, ודלא כבעל העיטור שמתיר אמירה לנכרי לצורך מצוה אף במלאכה האסורה מן התורה. ועי' בשו"ע סי' של"א סעי' ו'.

Footnote 20

מעשה שהיה שהכינו תבשיל של חמין לצורך סעודה לכבוד הולדת בת, ובלייל שבת מצאו שהפלטה חשמלית מנותקת מהחשמל, והורה אחד מרבני קהלתנו להדליק אותו על ידי גוי דרך גרמא שאז נחשב לשבות דשבות לצורך מצוה דשרי.

ולענין דין גרמא עי' בביאור הלכה (סי' של"ד ד"ה שודאי) שכתב וז"ל, עי' בגמרא שבת דף ק"כ, דמפיק דגרמא שרי מדכתיב לא תעשה בו מלאכה, עשייה הוא דאסור גרמא שרי ודומיא דעשייה שרינן בגרמא. וכ"כ הב"י (סי' של"ד סעי' כ"ב) וז"ל, ומשמע בגמרא דהלכה כרבי שמעון בן ננס הסובר דגרם כיבוי שרי וכן פסקו הפוסקים, היינו הרי"ף (דף מ"ה), רמב"ם (פ' י"ב ה"ד), והרא"ש (סי' ז'). ועי' בביאור הלכה שכתב דבכל המלאכות הדין כן. אולם הדרכי משה כתב וז"ל, וכתב המרדכי דגרם כיבוי לא שרי אלא במקום היזיקא אבל בלא היזיקא אפילו ביו"ט אסור. והכי נפסק ברמ"א ולכן בנידון דידן אין להקל לעשות שום מעשה בעצמו ורק על ידי נכרי יש להקל.

Footnote 23

עי' במג"א סי' ש"מ, והרי דין זה תלוי במחלוקת הט"ז והש"ך ביור"ד סי' קצ"ח סעיף כ', דדעת הט"ז דדין נטילת ציפורנים שצריכה לעשות לפני הטבילה הוא חומרא ואינה מעיקר הדין, הלכך אינה נחשבת למצוה כדי להתיר אמירה לנכרי. ולכן אם שכחה ליטול ציפורניה יש לה לנקר היטב, ואז שרי לה לטבול. אולם הש"ך בנקודות הכסף סובר דדין נטילת ציפורנים הוא מעיקר הדין דחיישינן לשיטת הראב"ן שסובר דכל העומד לקצוץ כקצוץ דמי, ולכן נטילת ציפורנים הוא חלק חשוב בהכנה לטבילה ונחשבת למצוה. הלכך אם שכחה לגזוז ציפורניה לפני שבת מותר לומר לנכרי לחתכן ביד, ואם א"א ביד מותר בכלי דהא הטור ודעימיה פוסקים דמלאכה שאין צריכה לגופא פטור. והמג"א נקט להלכה כדברי הש"ך, וכן פסק המשנ"ב בביאור הלכה סי' ש"מ, כה"ח שם, או ב', ובבן איש חי פרשת כי תשא, או ט"ז. וע"ע ביביע אומר ח"ב, סי' י"ג או ד', ובספר לוית חן סי' קי"ז. וכתב עוד בכה"ח שם, ואם אין גויה, נראה דבשעת הדחק יש לסמוך על הניקור שתנקרם היטב. ובציפורני רגליה אפילו יש גויה יותר טוב לעשות על ידי ניקור ע"כ. ושאלתי מהרב נויברט שליט"א לענין מעשה והשיב דעדיף לנקות היטב הציפורנים ולא לחתוך ע"י נכרי.

Footnote 24

בשׁו"ת חות יאיר סי' קט"ו כתב דאין להתיר שבות דשבות לצורך תפילה בצבור, וטעמו אף דתפלה בציבור הוי ענין חשוב מאד אינו מצוה דרמיא עליה, גם לא נתבטל אם יעמוד חוצה. ובספר מלכים אמניך העיר דלכאורה הדברים מחודשים, דלהביא תבשיל חם שהוכן לסעודת שבת מותר ע"י נכרי מטעם דהוי מצוה גמורה כמבואר במשנ"ב שכ"ה ס"ק ס', ואילו לתפלה בציבור אסור, וצ"ע.

ועי' בכה"ח סי' של"ט ס"ק ע"ד, שהביא שיטת החות יאיר והוסיף דבספר בית יהודה כתב דגם מן הדין אסור. ובשׁו"ת שב יעקב סי' ט"ז האריך בצדדי ההיתר, והגאון רבי גבריאל השיב לו על כל דבריו, ועוד האריך הרב המחבר ובסוף חשש להחמיר. ובפרמ"ג א"א, סי' תרי"ג או' ח', כתב לאסור, וכ"כ בשׁו"ת רע"א סי' י"ג.

אולם עי' בשׁו"ת שבות יעקב ח"ג, סי' י"ז, שהתיר אמירה לנכרי בשבות לצורך תפלה בציבור. וכ"כ בשׁו"ת יביע אומר חלק ט', סי' ל"ד, דלצורך תפלה בצבור יש להתיר אמירה לנכרי. וכתב שמבואר בתשובת הגרי"ח ברב פעלים ח"א, סי' כ"ה, שללכת לבית הכנסת להתפלל בציבור היא מצוה גמורה. וכ"כ בשש"כ פרק ל"ד הלכה כ"ז, נכה שאינו יכול ללכת בכוחות עצמו ויש צורך להסיעו בעגלתו וכו', אם אין עירוב במקום וגם אינו רשות הרבים גמורה, מותר להסיעו בשבת על ידי נכרי לבית הכנסת או לצורך כל מצוה אחרת. והטעם דהוה שבות דשבות באמירה לנכרי דשרינן במקום מצוה. ובספר מלכים אמניך כתב שנראה מדברי הפרמ"ג בסי' תרי"ג א"א, או' ח', ובמשנ"ב שם, שלהתפלל במנין נחשב דבר מצוה.

Chapter 5

Deriving Benefit from *Melachah* Performed by a Gentile on Shabbat

Introduction

Beyond the prohibition of *Amira Le'nochri*, the Sages forbade as well deriving direct benefit from *melachah* performed on Shabbat by a gentile specifically for a Jew. This prohibition applies regardless of whether or not a Jew instructed the gentile to perform the given *melachah*. Furthermore, the Sages forbade deriving benefit from such *melachah* even after Shabbat ends, until after the period of **בכדי שיעשו** — the duration of time normally needed for the given *melachah* to be performed.¹

The reason behind this prohibition, according to Tosafot,² is to prevent a violation of the *Amira Le'nochri* prohibition. Had it been permitted to derive benefit from *melachah* performed by a non-Jew on behalf of a Jew, one might come to instruct a gentile to perform *melachah*, as well. According to Rashi, the Rabbis simply deemed it inappropriate for a Jew to derive benefit from a forbidden activity performed on Shabbat.³

This prohibition applies to all activities forbidden on Shabbat — both those proscribed by the Torah, and prohibitions enacted by Hazal. Nevertheless, as we will see, certain leniencies apply to activities of the latter category performed on behalf of a Jew. Furthermore, as we will discuss in greater detail, halachah forbids deriving only direct benefit from actions performed on behalf of a Jew; indirect benefit is permitted, provided that a Jew did not instruct the

---

1. במס' שבת סוף פרק כל כתיבי, תנן נכרי שהדליק את הנר משתמש לאורו ישראל ואם בשביל ישראל אסור. והובא להלכה בשו"ע סי' רע"ו סעי' א'. וכתב המשנ"ב (סי' שכ"ה ס"ק כ"ו), וה"ה בכל מלאכות דאורייתא שעשה הא"י בשביל ישראל, ואפילו עשה מעצמו בלא צווי ישראל אסור. ועי' בסי' שכ"ה סעי' ו', שכתב השו"ע וז"ל, אם ליקט וצד בשביל ישראל צריך להמתין לערב בכדי שיעשו. והוא מהגמרא במס' ביצה דף כ"ד, אמר רב פפא הלכתא נכרי שהביא דורון לישראל ביו"ט, אם יש באותו המין במחובר אסור ולערב נמי אסורין בכדי שיעשו. ועי' בכה"ח (סי' רע"ו או' ג', וסי' שכ"ה או' נ"ז).

2. כתבו בתוס' (שבת דף קכ"ב ד"ה ואם), נכרי העושה לצורך ישראל אי שרית ליה אתי למימר לנכרי לעשות בשבילו. וכ"כ הרשב"א (שם ד"ה הא), וכתב דלא הוי גזרה לגזרה דכולה חדא גזרה היא. ולגבי כדי שיעשו כתבו בתוס' (ביצה דף כ"ד ד"ה ולערב), הטעם שמא יאמר לנכרי לך ולקט.

3. עי' ברש"י (ביצה דף כ"ד ד"ה ולערב), שכתב דהטעם שצריך לחכות זמן כדי שיעשו, כדי שלא יהנה ממלאכת יו"ט. ולפי"ז אם המלאכה נעשית ביו"ט ראשון אפשר להנות ממנה במוצאי יו"ט ראשון בכדי שיעשו. וכ"פ מרן בשו"ע סי' תקט"ו סעי' א'.

gentile to perform the given action. Finally, this prohibition applies only to actions performed specifically for a Jew. If a gentile performs a forbidden activity on Shabbat for his own purposes, a Jew may even derive direct benefit from the *melachah*.

Halachah 1

איסור הנאה ממלאכה שאסורה מן התורה

Deriving Benefit From Activities Forbidden by Torah Law

If a gentile performs an action on behalf of a Jew that is forbidden on Shabbat by Torah law, no Jew may derive direct benefit from that action on or after Shabbat. He may only derive benefit once the amount of time has passed since Shabbat's end during which this *melachah* could be performed.⁴ If a gentile performs a proscribed *melachah* that one could reasonably suspect was intended specifically for a Jew's benefit, the Jew may not derive benefit from it, even if the gentile's intent cannot be definitively ascertained.⁵

A. If a gentile carried an item from a *reshut ha'ichid* (private domain) to a *reshut harבים* (public domain) on Shabbat on behalf of a Jew, no Jews may use that item on Shabbat or after Shabbat, until after the passage of the period of time needed to bring the item from its original location.⁶

One may derive benefit from mail delivered on Shabbat by a mail carrier, provided that it is not *mukseh*. If the mail item was situated beyond the *tehum* when Shabbat began, then one should preferably refrain from deriving benefit from it, even if it is not *mukseh*. One may not derive benefit from mail brought by one's neighbor.⁷

B. One may not partake of food cooked by a gentile on behalf of a Jew on Shabbat (even foods for which the *halachah* of *bishul* *bnchri* does not apply), as this would constitute direct benefit from the forbidden act of cooking.

4. שו"ע סי' שכ"ה, סעי' ו סעי' ז. וע"ע בסי' רע"ו סעי' א', שכתב וז"ל, א"י שהדליק את הנר בשביל ישראל אסור לכל אפי' למי שלא הודלק בשבילו. הרי באיסור תורה כתב שאסור לכל, ובסי' שכ"ה סעי' ח', כתב גבי איסורי דרבנן אסור בו ביום למי שהובא בשבילו ולערב בכדי שיעשו, ולאחרים מותר בו ביום.

5. שו"ע סי' שכ"ה, סעי' ז.

6. שו"ע סי' שכ"ה, סעי' י'.

7. עי"ן סי' תקט"ו סעי' ט.

Thus, if a Jew's non-Jewish housekeeper turned on a hot water urn for him on Shabbat, the boiled water may not be used by any Jew throughout Shabbat, and even on *Motza'ei Shabbat*, until after the period of time required to boil the water. Those with non-Jewish domestic help must therefore be informed that if their housekeeper turned on the gas to boil water or turned on a coffee machine on Shabbat, the hot water or coffee may not be drunk until approximately ten minutes (the time needed to heat the water or prepare the coffee) after Shabbat's end.⁸

C. Likewise, one may not instruct a gentile to reheat his food by turning on an oven or stove, which entails a Torah-proscribed *melachah*.

1) If he does have a gentile reheat his food in this manner — provided that this food could not have been eaten before having been reheated — it may not be eaten the rest of Shabbat, even if it is an essential part of one's Shabbat meal. Even after the food cools once again, it remains forbidden for the person for whom the gentile reheated it. Others, however, may partake of the food at that point.

2) Reheated food is forbidden even if the gentile turned on the oven or stove of his own volition, without having been asked to do so by a Jew. In such a case, however, the food becomes permitted for consumption once it cools.⁹

3) If a gentile reheated food that can also be eaten cold, then the Jew may eat it immediately, even while it is still hot.¹⁰

D. If one was unable to read in a certain room due to the absence of light, and a gentile turns on the light to enable the Jew to

---

8. ע"י ילקוט יוסף סי' שכ"ה או' א', שכתב מה שיש נוהגים שהשפחה מכינה קפה או תה לבני הבית על ידי הדלקת הגז ושאר חילולי שבת, יש להוכיחם שהדבר אסור ושאסור להם להנות מזה בשבת, עיי"ש.
 9. ע"י בבית יוסף סי' רנ"ג, שהביא תשובת הרשב"א שכתב, מי שבישל תבשילו מערב שבת כל צרכו ולמחר בשבת אמר לגוי להדליק אש ולחמם תבשילו נראה לי דאסור וכו', ואע"פ שלא נעשה מלאכת איסור בגוף התבשיל שכבר נתבשל מערב שבת, וכמדומה שאפי' אחר שנצטנן אסור לו לאותה שבת, דקנסינן ליה כל שהוידד ואמר לגוי לעשות לו מלאכה. וכך פסק הרמ"א (סי' רנ"ג סעי' ה'). וע"י בספר מלכים אמניך (פ"ב או' ג' הערה ט'), שכתב בשם הרב אלישיב שליט"א דרק העבריינן עצמו בר קנסא הוא ולא בני ביתו שלא חטאו, ולכך לא אסרו כשנצטנן אלא על האיש אשר ציווה לגוי לעשות מלאכתו ולא על אנשי ביתו. והמשנ"ב כתב (סי' רנ"ג ס"ק צ"ו), ואם הנכרי עשה כן מעצמו בשביל ישראל שרי לאכול צונן, כיון שאינו נהנה ממלאכתו כלל, וכ"כ בכה"ח (סי' רנ"ג או' פ"ב).
 10. עיין מ"ב סי' רנ"ג ס"ק צ"ז.

read, no Jew may derive benefit from this light until after Shabbat.¹¹

1) If a Jew asked a gentile to turn on the lights in his room, in violation of *halachah*, and the gentile indeed turned on the lights, the Jew must leave that room for the rest of Shabbat, so as not to derive benefit from the light.

2) If, however, the gentile turned on the lights of his own volition, he need not leave that room, since the Sages did not penalize a person in such a situation by forcing him out of his home. Nevertheless, he may not engage in any activity in that room that would have been impossible had the gentile not turned on the lights.¹²

E. If a gentile turned on the heat on behalf of a Jew, no Jew may derive benefit from it on Shabbat.¹³ In situations of severe cold, refer to the exceptions discussed in Chapter 3, Halachah 5C.

F. If a gentile washed or pressed soiled or creased clothes on Shabbat, the clothes may not be worn by a Jew that Shabbat, as doing so would constitute direct benefit derived from the *melachah* of laundering (כבוס).

11. בשו"ע סי' רע"ו סעי' א', כתב א"י שהדליק את הנר בשביל ישראל, אסור לכל. ופירש הביאור הלכה שם בשם אליה רבה (שם, או 1), היינו דאסור לעשות לפני הנר דבר שלא היה יכול לעשות בלא הנר. וללמוד או לאכול בפני הנר גם כן בכלל זה לאיסור. ולענין אכילה ע"י בספר מלכים אמנין (עמו"ג), שכתב דאף שהיה יכול לאכול בחושך אסור, דאינו דומה מי שרואה ואוכל למי שאינו רואה ואוכל, נמצא שהאור גורם לשובע.

12. ברמ"א (שם) כתב וז"ל, מיהו אם עשה א"י בבית ישראל מדעתו אין הישראל צריך לצאת, אע"פ שנהנה מן הנר או המדורה. והוא מהירושלמי סוף פרק כל כתבי, וכתב המש"ב משם הפרמ"ג (שם ס"ק י"ג), היינו, שלא צוהו ישראל ואע"פ שעושה הא"י בשבילו לא הטריחו אותו לצאת מהבית, אע"פ שבע"כ הוא נהנה, רק שאסור להשתמש לאורו דבר שלא היה יכול לעשות בלא הנר, אבל אם צוהו מתחלה צריך לצאת אח"כ מהבית. וכ"כ הכה"ח (שם או' כ').

13. עיי' שו"ת אגרות משה (יו"ד ח"ג, סי' מ"ז או' ב', ואו"ח ח"א, סי' קכ"ג) שכתב אף בדבר שהיה אפשר להשתמש בו גם קודם המלאכה, אם המלאכה מייצרת הנאה חדשה שלא היה מקודם אסור. ולכן יש לאסור הנאת המזגן או חימום בשבת. ונ"ל דה"ה בבגדים מלוכלכים דאף שאפשר ללבוש אותם קודם הכיבוס, אפ"ה אסור להנות במלאכת נכרי משום שעל ידי הכיבוס או הגיהוץ יש הנאה חדשה שלא היה מקודם, דהיינו בגד נקי. ועיי' בן איש חי (פרשת ויחי או' י"ט), וילקוט יוסף (סי' ש"ח או' ה').

Halachah 2

איסור הנאה ממלאכה שאסורה מדרבנן

Activities Forbidden by Force of Rabbinic Enactment

If a gentile performed on behalf of a Jew an action proscribed by *Hazal*, then the person for whom the given action was done, his family and his guests may not derive benefit from that *melachah* during or after Shabbat, until the passage of the period of time necessary to perform that action. Other Jews, however, may derive benefit from the *melachah*, even on Shabbat itself.¹⁴

Examples:

- If a gentile brought some food for a Jew on Shabbat through a *קרמליח* — an area where carrying is forbidden on Shabbat by force of rabbinic enactment, such as a backyard — then the person for whom the food was brought and his family may not partake of the food until after Shabbat. They may derive benefit from the food on *Motza'ei Shabbat* only after the passage of the period of time needed to carry the food through the yard. Other Jews, however, may partake of the food even during Shabbat.¹⁵
- If a gentile purchased food for a Jew on Shabbat, that Jew may not partake of it on Shabbat, but other Jews may.¹⁶

Halachah 3

אוכל מבושל שנתחמם ע"י נכרי בשבת

Cooked Food Reheated by a Gentile on Shabbat

The Rabbis forbade reheating cooked food on Shabbat unless certain conditions are met. (We will not elaborate on these conditions here.) Even if the oven, stove or crock pot were already turned

14. ע"י שו"ע (סי' שכ"ה, סעי' ח' י'), שכתב גבי איסורי דרבנן אסור בו ביום למי שהובא בשבילו, ולערב בכדי שיעשו, ולאחרים מותר בו ביום. וכתב המשנ"ב (סי' שכ"ה ס"ק ל"ח), דבני ביתו ואורחים של זה שנעשה המלאכה בשבילו אסורים גם כן להנות. וע"י בסי' תקט"ו סעי' ה', שכתב מרן זו"ל, ואם באו מחוץ לתחום אסור לאכלן למי שהובאו בשבילו ולכל בני ביתו. וע"ע במשנ"ב שם, ס"ק מ"ז.

15. ע"י בשו"ע (סי' שכ"ה, סעי' ח' י'), שחילק דבהוצאה מרשות היחיד לרשות הרבים אם עשה כן לצורך ישראל אסור לכל, אבל בהוצאה לרמלית שאיסורו מדרבנן אסור רק למי שנעשה בשבילו, אבל לאחרים שרי בו ביום.

16. ע"י בשער הציון סי' ש"ז ס"ק י"ז, בשו"ע סי' רנ"ב סעי' ד', ובמשנ"ב שם ס"ק כ"ז.

on, returning the food to be reheated is forbidden by force of rabbinic enactment, except under certain circumstances.

- A. Thus, a gentile may not reheat food for a Jew on Shabbat in any manner in which a Jew would be forbidden to reheat food himself, even if the oven, stove or crockpot is already turned on.¹⁷ Nevertheless, if a gentile reheats food for a Jew without the Jew's knowledge in a manner forbidden by *halachah*, the food may be eaten warm if it could have been eaten cold, as well. Since one could have eaten the food without the *melachah* performed by the gentile, eating the food warm is not considered deriving benefit from the *melachah*.¹⁸
- B. If the Jew saw the gentile reheating the food or instructed him to do so, he must remove it from the stove or oven. If he did not, then some opinions forbid him from partaking of the food until it cools.¹⁹ Others allow him to eat the food warm if it could have been eaten cold.²⁰
- C. If a gentile reheats for a Jew a **dry food** that could not have been eaten otherwise, the Jew may not partake of it while it is warm, as he thereby derives benefit from the gentile's *melachah*.²¹ According to some opinions, if one instructed the gentile to reheat the food, since the food was the object of a forbidden act, it remains forbidden even after it cools throughout the remainder of Shabbat, until the point on *Motza'ei Shabbat* by which the food could have been reheated after Shabbat's end.²²
- D. If a gentile reheats in a stove or oven **liquid food** that had completely cooled and cannot be eaten cold, such as frozen soup, one may not partake of the food for the rest of Shabbat — even after it cools — until the point on *Motza'ei Shabbat* by which the food could have been reheated after Shabbat's end. Since reheating liquid that had cooled constitutes a Torah prohibition of *bishul* (cooking on Shabbat), one may not derive any benefit from such an action performed by a gentile on Shabbat.

17. ע"י רמ"א ס"ס רנ"ג.

18. שם, וע"י ברמ"א רנ"ג סעי' א', וע"ע במשנ"ב שם, ס"ק צ"ז.

19. כן דעת החזו"א בסימן ל"ז, ס"ק כ"ו.

20. ע"י בבה"ל סי' רנ"ג סעי' א', ד"ה ואם החזירם א"י.

21. ע"י בבה"ל סי' רנ"ג סעי' ה', ד"ה להחם הקדרה.

22. חזו"א שם, ס"ק כ"ז.

- E. If, however, the food could have been eaten before the gentile reheated it, then it may be eaten, since this does not constitute actual benefit from the gentile's action.²³
- F. Furthermore, if the non-Jew reheated the liquid by placing it next to — rather than directly over — the fire, then although this, too, is forbidden on Shabbat, one may partake of the food, even while it is still warm.²⁴

Under extenuating circumstances, when the food in question was intended as the primary component of one's meal, it is permitted to instruct a gentile to reheat dry food on Shabbat, as discussed above in Chapter 4, Halachah 3A.

Halachah 4

הנאה לא ישירה ממלאכת נכרי בשבת

Indirect Benefit from Forbidden Activity Performed by a Gentile on Shabbat

Halachah forbids deriving direct benefit from a *melachah* performed by a gentile on Shabbat. Indirect benefit from such activity, however, is permitted. (It must be emphasized that even though one may derive indirect benefit from a gentile's *melachah*, one may not instruct a gentile to perform a *melachah* even from which he will only derive indirect benefit.)

Examples of indirect benefit:

- If one's gentile housekeeper turned off his bedroom light on Shabbat, he may sleep there. Since he benefits indirectly, from the absence of light, rather than directly from the actual *melachah*, he may derive benefit from the darkness.²⁵
- A Jew may not personally open an electronically operated door on Shabbat (such as those that open and close through sensors or buttons). Therefore, if the door to one's condominium operates electronically and is controlled by a non-Jewish doorman, he should endeavor to arrange his entry and departure from the building in such a way that does not require the doorman to open the door specifically for him. For example, he should wait until a gentile comes

---

23. רמ"א ס"ט רנ"ג.

24. ע"י במשנ"ב ס"ק צ"ה.

25. עיין שו"ע ס' של"ד סע' כ"ה.

to enter or leave the building and follow him through the door.

If no such arrangement is possible, one may enter or leave the building after a gentile opened the door for him electronically **if there is another door through which he could enter or exit the building**. In this case, the Jew is not considered to derive direct benefit from the doorman's activation of electricity.²⁶ Even in such a case, however, one may not ask a gentile to open the door for him. He may enter or exit only if the non-Jew opened the door for him of his own volition.

Halachah 5

תוספת הנאה

Additional or Enhanced Benefit

One may derive benefit from *melachah* performed by a gentile on Shabbat if the benefit is merely an enhancement²⁷ of an otherwise acceptable — even if not ideal — condition. (Nevertheless, one may not ask a gentile to perform a *melachah* even though he will derive from it only additional or enhanced benefit.)

Examples:

- One common example of this situation is when a Jew sits and reads in a room with sufficient, but not abundant, light. If a gentile turned on an additional light to allow for easier reading, the Jew may continue reading in the room, since the benefit derived is but an enhancement of his previous condition. If, however, the room did not initially

26. עיי' בספר מלכים אמיניך (פ"ב או' י"ב), שכתב יש להסתפק בנכרי שפתח דלת חשמלית עבור ישראל האם מותר לעבור דרכה, דלכאורה הוי רק מברית ארי וכהסרת מכשול, או שמא נחשב להנאה ואסור. ובילקוט יוסף (סי' רע"ו או' ז', הערה ו'), כתב בשם רבינו עובדיה יוסף שליט"א שטוב ונכון להמתין עד שיבוא נכרי ויפתח הדלת לעצמו ואז יכנס עמו. ואם א"א הרוצה להקל שהנכרי יפתח לו דלת יש לו על מה שיסמוך כשיש אפשרות להכנס מדלת חירום ע"כ. ויש עוד טעם להקל בזה על פי מה שכתב הכף החיים (סי' של"ז או' כ"א, בשם מהריק"ש בספר אהלי יעקב סי' צ"ד), דדבר שהגוי יכול לעשותו בדרך היתר מותר לומר לו לעשותו בשבת אף אם הוא יעשה בדרך האיסור דגוי אדעתיה דנפשיה קעביד.

27. בשו"ע סי' רע"ו סעי' ד', כתב וז"ל, אם יש נר בבית ישראל ובא א"י והדליק נר אחר מותר להשתמש לאורו בעוד נר ראשון דולק, אבל לאחר שיכבה הנר הראשון אסור להשתמש לאור הנר השני. וכתב המשנ"ב (סי"ק ל"ב), ומיירי כשהיה יכול מתחלה במקום הזה עכ"פ להנות קצת לאור הנר הראשון ולכן שרי, ובלאו הכי אסור. אולם לענין אמירה אסור בכל ענין. ולענין רמיזה עיי' בילקוט יוסף (סי' רע"ו או' ב').

have sufficient light for reading, one may not read in the room if a gentile turned on a light to enable a Jew to read. Likewise, if a gentile turned on a second light to allow for easier reading and the first light was then turned off, a Jew may no longer read in the room, since he would be deriving benefit from the *melachah* performed by the gentile.²⁸

- If an air conditioner was operating on Shabbat but did not cool the room sufficiently, and a gentile lowered the temperature so that the room would be more comfortable for the Jew, the Jew may and derive benefit from the cooler temperature. Since the air conditioner was already running, the gentile merely enhanced the Jew's comfort, and such benefit is permitted.²⁹ This applies as well in the situation of a gentile who raised the temperature of the heating system for a Jew.³⁰

Halachah 6

נכרי שעשה מלאכה בשבת לצורך עצמו

A Gentile Who Performed a Melachah For His Own Benefit

If a non-Jew performed a *melachah* on Shabbat for his own, personal benefit, a Jew may derive benefit from the given activity.³¹

- A. If a gentile turned on a light in a dark room on Shabbat for his own purposes, a Jew may use the light for his own benefit.
- B. If a gentile carried an item through a public domain on Shabbat for his own purposes, a Jew may use the item in its current location.
- C. If one asks his gentile housekeeper to come with him into a certain room and she turns on the light, the Jew may not derive benefit from that light. Even though the housekeeper requires the light there, as well, her action is nevertheless considered to

---

28. שו"ע סי' רע"ו, סעי' ד'.

29. ע"י במלכים אמניך פרק ב', או' ט"ו.

30. ע"י במשנ"ב (שם), ס"ק ל"ג, ובכה"ח (שם, או' מ"א).

31. משנה סוף פרק כל כתבי, נכרי שהדליק את הנר משתמש לאורו ישראל, ואם בשביל ישראל אסור.

וכ"כ בשו"ע סי' רע"ו סעי' א' וז"ל, אבל אם הדליקו לצרכו מותר לכל ישראל להשתמש לאורו, ע"כ.

have been done specifically on the Jew's behalf, since she came there in the first place at his behest.

- D. It is told of a certain, renowned *Hacham* that when he needed a book that was situated in a dark room, he would ask his non-Jewish housekeeper to bring him an item from that room, knowing that the housekeeper would turn on the lamp to find the item. Once she turned on the lamp, he would enter the room and look for the book he needed. Even though the housekeeper turned on the lamp in order to fulfill the wishes of the *Hacham*, nevertheless, the actual act of turning on the lamp was performed for her own convenience. The *Hacham* was then allowed to make use of the light, since the gentile turned it on for her own purposes.³² In the previous case (C), the housekeeper comes to the room together with the Jew, and thus turns on the light for him. In this instance, by contrast, she goes to the room alone and thus turns the light on strictly for her own convenience.
- E. If one's lights are out in his home on Shabbat, he may invite a gentile to his home and tell him that he would like to share with him some food or other goods in the home, so that the gentile will turn on the lights so that he can partake of the items he has been invited to share. The Jew may then derive benefit from the light.³³
- F. If a non-Jew mistakenly turned off a light in the Jew's home and then turned it back on, Jews may derive benefit from that light. Since he caused the light to be turned off initially, we consider him as having turned it back on for his own purposes.³⁴

---

32. עי' בפרמ"ג (א"א, סי' ש"ז ס"ק ד'), שכתב בשם הראנ"ח דכשהיה רוצה ספר ועומד בחדר שאין בו נר, היה אומר לשפחה שתביא לו חפץ פלוני והשפחה מדלקת נר להביא החפץ והולך שם ונוטל גם כן הספר. והיינו כל שהנכרי עושה לדעת עצמו אע"פ שלצורך ישראל הוא, מ"מ אין אומר לו להדליק נר והוא מחויב לשמשו להביא חפץ פלוני, על דעת עצמו מדליק ושירי ישראל להשתמש לאורו. וכ"כ בשש"כ (פרק ל' הלכה כ"ג), ובילקוט יוסף (סי' רמ"ד או' י"ב).

33. עי' בספר מלכים אומניך פרק ט' או' א'.

34. עי' באליה רבה (סי' רע"ו או' י"ז), שכתב וז"ל, נכרי שרצה לתקן נר של ישראל ונכבה בידו וחזר והדליקו מותר להשתמש בו דזה הוי כמו לצרכו כיון שכבה בידו. וראיה מתוס' (שם), דגוריןן שמא יאמר לו וזה לא שייך כאן. והובא בביאור הלכה (סי' רע"ו ד"ה לצרכו), ובכה"ח (שם, או' מ"ד).

Halachah 7

There are three situations in which *halachah* forbids deriving benefit from a *melachah* performed by a gentile, even if he performed the given action for his own purposes:

A. נכרי שעשה מלאכה לצורך עצמו במידי דאכילה

Food Prepared by a Gentile for His Own Purposes

The *Hachamim* forbade deriving benefit from bread or any other food cooked or baked by a gentile, even if the gentile had no intention to prepare the food specifically for a Jew. This prohibition is intended as a safeguard to protect against violations of *Amira Le'nochri*. Had there existed a situation where it is permissible to partake of freshly-baked food on Shabbat, one would likely come to instruct a gentile to prepare food for him on Shabbat. The *Hachamim* therefore prohibited partaking of any food that a gentile cooked on Shabbat, even when he clearly did so solely for the benefit of himself or other gentiles.

Nevertheless, in a situation where one has no bread for his Shabbat meal other than bread that a gentile baked for himself on Shabbat, he may use this bread due to the extenuating circumstances.³⁵ (It must be emphasized, however, that even under such circumstances, one may not instruct a gentile to bake bread for him on Shabbat.)

B. נכרי שעשה מלאכה לצורך עצמו בדבר דאיכא למיחש שמא ירבה בשביל

Situations Where There is Concern That a Gentile Might Perform Additional Melachah on a Jew's Behalf

A Jew may not derive benefit from a *melachah* performed by a non-Jewish acquaintance, even if the gentile performed the given action for his own purposes. The friendship between the gentile and the Jew gives rise to the concern that the gentile may have perhaps

35. בשו"ע (סי' שכ"ה סע' ד'), כתב פת שאפה א"י לעצמו בשבת, יש אוסרים ויש מתירים. ובשעת הדחק או לצורך מצוה כגון סעודת ברית מילה או לצורך ברכת המוציא יש לסמוך על המתירים. הגה: אבל אסור ליתן לו מעות מערב שבת ושייתן לו הפת בשבת, דאז אדעתא דישיראל קא עביד ע"כ. ונחלקו הראשונים בטעם האיסור י"א דטעם האיסור הוא משום דהוה ליה נולד. וי"א דאסור משום דהיישנין שמא יאמר לנכרי לבשל, ואע"ג דנכרי שהדליק נר לעצמו לא גזרינן, במידי דאכילה דאדם להוט ביותר גזרינן טפלי. וכתבו הפוסקים דדעת מרן כטעם שני, והם המג"א (סי' תקי"ז), משנ"ב (סי' שכ"ה ס"ק ט"ז), כה"ח (שם, או' כ"ו), והליכות עולם (פרשת תרומה או' ז'). וכתב הכה"ח (או' ל"ה), דדעת מרן שיש להחמיר בכל דבר אכילה ושתייה שאם עשה הנכרי שום מלאכה כדי להכין, אפי' קפה יש להחמיר. וכ"כ בילקוט יוסף (סי' שכ"ה או' ב.). ולענין איסור פת עכו"ם ע"י בביאור הלכה סי' שכ"ה ד"ה לעצמו. וע"ע בכה"ח סי' שכ"ה, או' ל"א ואו' ל"ב.

performed some additional *melachah* with his Jewish acquaintance in mind. Furthermore, if the Jewish acquaintance derives benefit from the gentile's *melachah*, the gentile might perform extra *melachah* on a different Shabbat with the Jew in mind. Therefore, the Jew may not derive benefit from his acquaintance's *melachah* even if he was not present when the *melachah* was performed, or if the gentile was unaware that the Jew has need for the given *melachah*.

In cases where no additional activity could be performed, such as in the case of turning on a light, as a single action suffices for all people who require light, this provision does not apply. Hence, a Jew may indeed derive benefit from a light turned on by his gentile acquaintance.³⁶

A common example of this *halachah* is a situation of a gentile housekeeper who boiled water for herself on Shabbat. Even though she boiled the water for her own purposes, the Jewish employer may not use the water until after Shabbat, given the possibility that the housekeeper may have added water with him in mind. This applies even if she has just begun working in the Jew's home, since, as mentioned, there is concern that she might add water for the Jew on the following Shabbat.

C. נכרי שעשה מלאכה לצורך עצמו וגם בשביל ישראל Melachah Performed by a Gentile for Both Himself and a Jew

If a gentile performs a *melachah* on Shabbat with both his own and a Jew's interests in mind, a Jew may not derive benefit from the given action on Shabbat. Thus, one may not derive benefit from a light turned on by a gentile for both himself and a Jew.³⁷

36. ע"י בשו"ע (סי' שכ"ה סעי' י"א), שחילק בין מכירו לשאינו מכירו, דבמכירו אם הוא דבר ששייך ריבוי איכא למיחש שמא ירבה בשבילו.

וע"י בט"ז (סי' שכ"ה ס"ק י"א) שכתב, דדעת הבי"ד דכל שמכירו אסור אף בעושה שלא בפניו, והיינו שיודע הנכרי בשעת מלאכתו שצריך לזה הישראל המכירו דאז חיישינן שמא ירבה בשבילו. וכ"כ האליה רבה (או' כ"א), והביאו בכה"ח (או' ק"כ). אולם המשנ"ב (סי' ס"ו, ובשעה"צ ס"ק ס"ט), כתב דדעת הבי"ד דאף אם כבר עשה הנכרי את המלאכה ולא ידע אז שהישראל צריך, אסור אם מכירו. דגורנין דבמה שיהנה ממלאכתו ירגילו להרבות בשבילו לשבת האחרת כדאיתא בתוספתא (שבת פ"ד הי"א), דבמכירו אסור, מפני שמרגילו לשבת הבאה.

וכתב המג"א (סי' כ"ח), ובמכירו אין צריך להמתין בכדי שיעשו, כיון שאינו אלא משום גזירה שמא ירבה בשבילו.

37. ע"י בשו"ע סי' שכ"ה סעי' ו', וע"צ במג"א סי' רע"ו ס"ק ו', שכתב וז"ל, אם עשה הנכרי לצורך שניהם (דהיינו לצורך עצמו וגם לצורך ישראל) אסור, כמש"כ בסי' תקט"ו ס"ס ו'. וכ"כ המשנ"ב (סי' רע"ו ס"ק י"ז), והכה"ח (שם, או' כ"ו), וע"צ בביאור הלכה שם, ד"ה ואם יש הוכחה.

Halachah 8

נכרי שעשה מלאכה לצורך גוי וגם בשביל ישראל

Melachah Performed by a Gentile for Another Gentile and a Jew

If on Shabbat a gentile turned on a light in a room occupied by both Jews and gentiles, whether or not a Jew may derive benefit from this light depends on the particular circumstance:

- If the majority of the people present were gentiles, we may assume that the non-Jew who turned on the light had the non-Jewish majority in mind, and a Jew may therefore derive benefit from the light on Shabbat.³⁸ This applies even if we know with certainty that he had the Jews in mind, as well.
- If the majority of the people present were Jews, a Jew may not derive benefit from this light on Shabbat.
- If there were an equal number of Jews and gentiles in the room, a Jew may not derive benefit from the light on Shabbat.³⁹
- If immediately after turning on the light the gentile used it for his own purposes, then we may assume that he turned it on with primarily his own interests in mind, and a Jew may therefore derive benefit from the light, even if the room contained mostly Jews.⁴⁰ Conversely, if it is clear that the gentile turned on the light primarily to benefit a Jew, then Jews may not derive benefit from the light, even if the non-Jews comprised the majority of the people present.⁴¹

ועי' בספר מנוחת אהבה (פרק י"ח או' ה'), שכתב דדעת רש"י והרשב"א להקל כשעושה הנכרי לצרכו ולצורך ישראל, דלעולם עיקר דעתו אינה אלא לעצמו. וכי"פ החיי אדם (כלל ס"ג דין ו'), וכי"כ במטה יהודה (סי' רע"ו ס"ק ח'). אולם מדברי הרמב"ם (פרק ו' ה"ב ב'), משמע שאם עשה גם לישראל אע"פ שעיקר עשייתו לעצמו אסור להנות ממלאכתו עד מוצ"ש. וכן משמע בסמ"ג (לאויזן ס"ה), בשה"ת (סי' רמ"ט), ובמאירי, וכי"פ המג"א הני"ל, אליהו רבה (רע"ו ס"ק ז'), ותו"ש (ס"ק י'), והכי נקטינן.

38. בשו"ע סי' רע"ו סעי' ב', כתב, ישראל וא"י שהסבו יחד והדליק א"י נר, אם רוב א"י מותר להשתמש לאורו. וטעמו משום דמסתמא אדעתא דרובא קעביד, וכתב בבכה"ח (או' כ"ד), ונראה דאם קצב לו שכר להדליק לו נר בכל פעם שיצטרך ודאי אסור אפילו ברוב א"י, דודאי הדליק גם לצורך ישראל.

39. בשו"ע (שם), כתב ואם רוב ישראל או אפילו מחצה על מחצה אסור. וכתב הכה"ח (או' כ"ה) ואע"ג דספיקא דרבנן הוא וקי"ל בכל דוכתא דכל שהוא ספיקא דרבנן אולינן ביה לקולא, הכא משום חומרא דשבת החמירו ואסרו מספק, וכי"כ המשנ"ב (ס"ק ט"ז). וע"ע בביאור הלכה (ד"ה מחצה).

40. בשו"ע (שם) כתב, ואם יש הוכחה שלצורך א"י מדליקה, כגון שאנו רואים שהוא משתמש לאורה אע"פ שרוב ישראל מותר.

41. כף החיים אות כד.

Halachah 9

הנאה ממלאכה שנעשתה בשבת לצורך חולה או קטן

Deriving Benefit from Melachah Performed on Shabbat for an Ill Patient or a Minor

In situations where *halachah* permits asking a gentile to perform an activity forbidden on Shabbat (see above, Chapters 3-4), all Jews may derive benefit from that *melachah*. Thus, when a gentile is summoned to perform *melachah* for somebody who is ill or for a young child, other Jews may benefit from that *melachah*, as well.⁴²

- A. As discussed earlier (Chapter 3), a person who is bedridden due to illness may ask a gentile to perform a *melachah* for purposes of alleviating his discomfort. For example, he may ask a non-Jew to turn on the heat or air conditioner for him. In such a situation, other Jews may also derive benefit from the heat or air conditioning, since the *melachah* was performed permissibly.
- B. In very cold weather, a non-Jew may be asked to turn on the heat, as all people are considered “sick” with respect to exposure to the cold. If the house is not terribly cold, then one may instruct a gentile to turn on the heat only if small children are present in the house. In such a situation, even the adults may remain and benefit from the comfortably warm temperature in the home.⁴³
- C. An exception to this rule is a case of a gentile summoned to cook on Shabbat for an ill patient requiring freshly cooked food. In such a case, other, healthy Jews may not partake of the food cooked by the gentile, given our concern that the gentile may add more food if he anticipates that others, besides the

42. בשו"ע (סי' רע"ו סעי' א'), כתב, אבל אם הדליקו לצרכו או לצורך חולה ישראל אפי' אין בו סכנה. הגה: או לצורך קטנים שהוא כחולה שאין בו סכנה מותר לכל ישראל להשתמש לאורו. ועי' בב"י שכתב הטעם משום דכיון דבהיתר הודלק מותר להשתמש לאורה.

43. בשו"ע סי' רע"ו סעי' ה', כתב, בארצות קרות מותר לא"י לעשות מדורה בשביל הקטנים ומותרין הגדולים להתחמם בו, ואפי' שבביל הגדולים מותר אם הקור גדול, שהכל חולים אצל הקור. ולא כאותם הנוהגים היתר אע"פ שאין הקור גדול ביום ההוא. וכתב בשו"ת אור לציון (פרק כ"ה, או' ה' במקורות), ולכן להפעיל חימום לצורך קטנים מותר גם כשאין הקור גדול וכגון בירושלים בימות החורף, אבל לגדולים מותר רק כשהקור גדול. וכתבו האחרונים שקור גדול הוא בזמן שהמים נקפאים בחוף ומ"מ הכל לפי הענין, ואם נראה שיש חשש חולי אף לגדולים מותר לומר לנכרי להפעיל את החימום.

patient, will partake of what he prepares.⁴⁴ If the food prepared by the gentile is not subject to the prohibition of *bishul akum* (eating food cooked by a gentile), then others may partake of the food immediately after Shabbat. This applies as well to any forbidden activity performed by a gentile, for the preparation of food, on behalf of an ill patient on Shabbat. Jews other than the ill patient may not derive benefit from the *melachah* on Shabbat, but may do so immediately after Shabbat.

Halachah 10

Using an Elevator on Shabbat

Since elevators run on electricity, one may not operate an elevator on Shabbat or, by extension, instruct a gentile to operate an elevator for him on Shabbat. In addition, it has been shown that the presence of each person in a descending elevator increases the usage of electricity during the elevator's operation. Therefore, one should preferably avoid using an elevator to descend even if a gentile operates it for his own purposes. When the need arises, however, one may use an automatic elevator (a "Shabbat elevator," which stops automatically at every floor without manual operation), or even a regular elevator that a gentile operates for his own purposes. If a gentile is hired to run the elevator and open and close its doors, then so long as he must in any event open the door for even a single non-Jewish passenger, the Jews may exit together with the gentile passenger, even if the Jews constitute the majority of people in the elevator. One must ensure, however, not to enter or exit the elevator as the door is closing, as this causes the door to electronically open. Under all circumstances, a Jew may not use an elevator if a gentile pressed the buttons for the Jew's benefit.⁴⁵

44. ע"י רמ"א סי' ש"ח סעי' ב', ובן איש חי שנה שניה פרשת בא, הל' ד'.

45. בענין השתמשות במעלית אוטומטית איכא ג' שיטות.

י"א שאסור בכל אופן, והטעם משום שכל הנכנס למעלית מגביר את צריכת החשמל, וגם יש לחוש למראית העין. ע"י שו"ת אגרות משה (ח"ב סי' צ"ה), שו"ת באר משה (חלק ז' סי' ק"ז), שו"ת מנחת יצחק (ח"ג סי' ט'), שו"ת חלקת יעקב (ח"ג סי' קל"ז), ובשו"ת קנין תורה (ח"ד סי' ל').
וי"א שאסור רק בירידה אבל בעליה אפשר להקל, והטעם משום שבירידה על ידי משקלו של האדם נוצר מעגל של הפיכת המנוע, אבל בעליה אין משקל הגוף מעלה או מוריד. ע"י הליכות עולם (פרשת תצוה, הלכה ט"ז).

וי"א שמותר בין בעליה בין בירידה. ושאלתי מהרב נויבירט שליט"א, והשיב לי שאפשר להקל משום שאינו אלא גרמא בעלמא וכן היתה דעתו של הגרש"ז אויערבך וצ"ל. וכן סובר הרב אליעזר הררי שליט"א

To conclude this Chapter, we present here a number of questions that commonly arise regarding the issue of deriving benefit from a *melachah* performed by a gentile on Shabbat. In this Chapter it was established that one may not derive benefit from a *melachah* performed by a gentile on Shabbat specifically on behalf of a Jew. As we noted, however, one may derive indirect benefit from this *melachah*. Furthermore, one may derive even direct benefit if what one wishes to do was possible even without the *melachah* performed by the gentile, and the *melachah* merely made the action easier or more comfortable.

Below we provide the answers to some common questions that arise with regard to this *halachah*:

Is it permissible on Shabbat . . .

- Q.** To read by a light that a gentile turned on for a Jew?
- A.** If one would have been unable to read in the room without that light, he may not read by this light. If, however, reading was possible in the room, and the light merely provided more comfortable reading conditions, one may read by this light.
- Q.** To sleep in a dark room in which a gentile closed the lights?
- A.** Benefit derived from the absence of light is considered indirect benefit, and one may therefore sleep in a room made dark as a result of a gentile's *melachah*.
- Q.** To use a garbage can that a gentile brought into one's property on Shabbat from the public domain?
- A.** Generally speaking, Sephardic authorities forbid making use of any item that a gentile brings into one's property on Shabbat from the public domain. Mail delivered by the postman is exceptional in this regard; see below.
- Q.** To sit on a hot day in a room in which a gentile turned on the air conditioner?
- A.** If one would have been unable to sit in the room because of the heat, he may not use the room after the gentile turned on the air conditioning for him. If, however, the room was tolerable without the air conditioning, one may remain in the room. If one

---

(מו"ץ בקהילת עשרת תורה). ועי' בילקוט יוסף (ח"ד כרך ה', עמ' קצ"ב), שכתב וז"ל, במקום שאפשר יש להחמיר אך במקום הצורך אפשר לסמוך על המתירים.

experiences extreme discomfort as a result of the heat, and he has no other room where he can go, he may even explicitly ask a gentile to activate the air conditioning.

- Q. To eat a Shabbat meal in a room in which a gentile turned on the light?
- A. During the daytime, when the room in any event receives some sunlight, or even during the night, if some light enters from a different room, one may sit and eat in the room. If, however, the room receives no light other than the light turned on by the gentile, one may not eat in the room, unless it would be possible for him to eat there without the light.
- Q. To pray in a synagogue in which a gentile turned on the light?
- A. One may pray in the synagogue, due to the principle of מצוות לאו ליהנות ניתנו — performing a *mitzvah* does not formally constitute “benefit” as far as *halachah* is concerned. According to this principle, using the lights for the purpose of prayer is not considered deriving benefit from the gentile’s *melachah*, and it is therefore permissible. (See *Penei Aryeh*, 47.)
- Q. To look for an item in a room in which the gentile turned on the light?
- A. If the gentile turned on the light specifically for the Jew, or for himself as well as the Jew, one may not look for an item in that room.
- Q. To take some hot water from what one’s housekeeper had boiled for herself?
- A. Even though it is generally permissible to derive benefit from *melachah* that a gentile performed for his own purposes, in this instance one may not use the hot water, because the housekeeper might as a result add more water the next time she boils water for herself on Shabbat, knowing that the Jew may want some water.
- Q. To take some hot water from what another gentile — other than one’s housekeeper — prepared for himself?
- A. Even though the gentile does not know the Jew, he should still refrain from taking some of the water. *Halachah* forbids partaking of food or drinks prepared by a gentile on Shabbat — even if he prepares it for himself — due to the concern that one who becomes accustomed to doing so may on other occasions specifically ask the gentile to prepare him food. Under circumstances of dire need, however, there is room to be lenient in this regard.

- Q. To take some hot water that was boiled on Shabbat in a hotel dining room?
- A. If most of the guests in the hotel are Jews, then one may certainly not take any water, since the water was boiled mainly for Jews. Even if most of the guests are gentiles, or if the gentile boiled the water for himself, one should be stringent except in situations of dire need, as explained in the above question. (See Chapter 5.)
- Q. To take coffee that was prepared on Shabbat in a hotel?
- A. According to one view cited in the Shulhan Aruch, coffee granules prepared on Shabbat fall under the category of *molad* — items that came into existence on Shabbat — and are thus considered *muktzeh*. One may therefore not even handle the coffee. (See *Nishmat Shabbat* 138.)
- Q. To take some hot water from what a gentile boiled for an ill patient?
- A. Even though one may ask a gentile to boil water for an ill patient, we must be concerned that the gentile may decide to boil extra water for other Jews, who are not ill; therefore, a healthy Jew may not partake of any of the water boiled for the ill patient.
- Q. To take a cup of hot water from the nurse's station in the hospital?
- A. Even though the water was boiled for gentiles, and not Jews, one nevertheless may not drink it except in situations of dire need, as explained above.
- Q. To wear a shirt ironed by a gentile on Shabbat?
- A. No.
- Q. To read in a room in which a gentile had turned on a light after the Jew had explicitly instructed him not to turn on the light?
- A. The Ashkenazim permit making use of the light in such a case, but Sephardic authorities maintain that one should be stringent in this regard. (See *Kaf Ha'hayyim* 276:45.)
- Q. To read in a room in which a gentile turned on the light immediately after accidentally shutting it off?
- A. We consider the gentile in such a case to have turned the light on for his own purposes, and therefore a Jew may derive benefit from the light.

Q. To derive benefit from the heat or lights that the gentile superintendent turned on for the entire building?

A. If the superintendent would have to turn on the heating and lights for the other residents regardless of whether or not the Jew was in the building, then the Jew may derive benefit from the heat and lights, since the gentile did not turn them on specifically for him. However, if all the building's residents are Jews, it would be forbidden to derive benefit from the lighting and heating systems activated by a gentile on Shabbat. Even in such a case, if there are children or elderly people in the building, then it is permissible to derive benefit from the heating or electricity. Since *halachah* allows asking a gentile to restore power for the needs of young children and ill patients, and no additional activity is required to restore the heat for the healthy adults, as well, all Jews may derive benefit from the heat and electricity.

If the building is owned by a Jew, one must consult a competent halachic authority, even if the other residents in the building are not Jewish. (See *Shemirat Shabbat Ke-hilchatah*, 30:53.)

Q. To make use of the light in the hallway or stairwell of an apartment building that a gentile turned on for a Jew?

A. If the gentile turned on the light specifically for the Jew, or both for himself and for the Jew, the Jew may not derive benefit from the light. However, if he would have been able to walk in the hallway or stairwell without the light, he may derive benefit from the light provided by the gentile. Even in such a case, one may not perform an activity that would have not been possible in the dark, such as run quickly up or down the staircase. (See *Yalkut Yosef* 276:11.)

Q. To derive benefit from mail delivered on Shabbat?

A. If one did not order the items, and the postman delivered it on Shabbat, one may make use of the items received. However, if the items were outside the *tehum* (radius of 2,000 cubits around one's city) when Shabbat began, one should preferably refrain from even touching them until after Shabbat. If one specifically ordered an item's delivery for Shabbat, in violation of *halachah*, he certainly may not make any use of it until after Shabbat. If one ordered delivery for a weekday, but the delivery service mistakenly brought it on Shabbat, one should consult a competent halachic authority.

- Q.** To derive benefit from the electricity in one's home when power is restored on Shabbat after a blackout in a predominantly Jewish neighborhood?
- A.** Since the electric company must restore power to the entire population, including gentiles, the Jews may likewise derive benefit from the restoration of power on Shabbat. And even in a situation where the outage affected only Jews, such as if the power went out on a single street inhabited exclusively by Jews, one may still derive benefit from the restored electricity. Since it is permissible to ask a gentile to restore power for the needs of young children and ill patients, and no additional activity is required to restore the power for the healthy adults, as well, all Jews may derive benefit from the electricity. (See *Shulhan Shelomo* 276:3:2.)
- Q.** To use freshly laundered clothing or linens in a hotel or nursing home, if it can be assumed that the clothing or linen was washed on Shabbat?
- A.** When dealing with one's own clothing, he may not wear it if a gentile washed it on Shabbat. With regard to linen, however, if the hotel owns linens and washes them and distributes them to guests on Shabbat, one may use them if the majority of the hotel's guests are gentiles, since in such a case the *melachah* was not performed specifically for a Jew.

Chapter 6

אמירה לנכרי בלשון רמז Instructing a Gentile Indirectly

Introduction

The prohibition of *Amira Le'nochri* applies even to indirect instructions, such as hinting through words, gestures or hand motions. One may not hint to a gentile to perform any *melachah* which is forbidden to directly instruct a gentile to perform.¹ However, *halachah* distinguishes between two different types of indirect instruction:

רמז בלשון ציווי

A “hint in the form of a command,” which is forbidden;²

רמז שלא בלשון ציווי

A “hint that is not in the form of a command,” which is permissible.

---

1. ע"י ברמ"א (סי' ש"ז סעי' כ"ב), שכתב כל דבר שאסור לומר לאינו יהודי לעשותו בשבת אסור לרמזו לו לעשותו. ומקורו הוא באור זרוע (ח"ב סי' פ"ה) שכתב כשם שאמירה לנכרי בשבת שבות, כך רמיזה לנכרי בשבת נמי שבות. וכן מבואר בשו"ע (סי' ש"ז סעי' ב'), דלא התיר רמיזה אלא במוצאי שבת אבל בשבת גופא אסור. ובמשנ"ב (שם, ס"ק ע"ו), כתב דרמז הוא בכלל אמירה לנכרי כיון שע"י רמיזתו עושה בשבת ע"כ. ואף דלגבי שאר איסורים רמז אינו אינו עושה שליחות, לגבי שבת דחמירי גזרו רבנן וכדאיחא במס' כתובות ריש פרק המדיר. ונראה דכיון דרמיזה אינו שליחות ממש אלא ההחמירו בו משום חומרא דשבת אפשר דמשום הכי לא גזרו רמיזה לנכרי אלא בשבת דוקא, אבל בחול שרי לרמז לנכרי לעשות לו מלאכה בשבת כמש"כ בשו"ע הנ"ל.

ולגבי רמז ע"י תנועות ע"י בספר חיי אדם כלל ס"ב סי' ב'. וע"ע בספר מלכים אמונה פרק ד', שכתב דכתיבה בכלל אמירה.

2. וע"י בב"ח וט"ז (סי' ש"ז ס"ק ב'), (כפי הבנת היד אפרים, לאפוקי מהמאמר מרדכי והפרמ"ג) דמבואר מדבריהם דדוקא ברמז שמפרש להדיא לעשות כך וכך אסור חכמים, דכדי לאסור בעינן תרתי שהרמז יהיה בלשון ציווי וגם הזכרת המלאכה, וכמו שאסרו שלא בשעת דליקה לומר כל המכבה אינו מפסיד, ששם יש רמז בלשון ציווי לעשות דבר האסור דהיינו כיבוי. אולם אם אינו מפרש להדיא לעשות כך וכך אלא אומר שלא בלשון ציווי למה לא עשית דבר פלוני בשבת שעבר ומתוך דבריו הוא מבין שרצונו שעכשיו יעשה, ברמז כזה לא אסרו חכמים אף בשבת. וכן נמי אם לא פירש להדיא לעשות איזה מלאכה אלא אמר לו בלשון ציווי שיקנח חוטמו כדי שיבין שיסיר הפחם שבראש הנה, מותר.

אולם המג"א (שם, ס"ק ל"א), כתב בשם הרקנטי, דה"ה שאסור לומר לו דבר שיבין מתוך כך שיעשה מלאכה, והיינו שאסור לרמז בלשון ציווי דבר שאינו מלאכה כדי שיבין מתוך דבריו לעשות מלאכה. ומוכח מדבריו דלא בעינן תרתי כדי לאסור אלא כל שיש בו רמז בלשון ציווי אף שאינו מזכיר המלאכה, או הזכרת המלאכה אע"פ שאינו אומר לו בלשון ציווי כמו בסעי' ב', אסור. וכ"כ באליה רבה או' כ', תוספת שבת או' נ', מאמר מרדכי או' ד', שו"ע הרב או' ז', חיי אדם כלל ס"ב או' ב', משנ"ב ס"ק ע"ו, וכה"ה או' ק"נ.

Halachah 1

רמז בלשון ציווי

Hinting in the Form of a Command

1. One may not formulate an indirect instruction to a gentile that makes mention of either a request to perform some action, or the desired *melachah*. This applies even if the Jew will derive no direct benefit from the *melachah*.³

Examples:

- One may not request that a gentile turn off lights on Shabbat by saying, “Whoever **turns off** the lights will be rewarded.” Since one makes mention of the desired *melachah*, this formulation is forbidden, even though no explicit instruction is conveyed.⁴
- One may not tell his housekeeper on Shabbat, “You should have turned off the lights after lunch last Shabbat.” Here, too, the Jew makes explicit reference to the desired activity, and this formulation is therefore forbidden. (As will be seen later, one may say this to his housekeeper during the week, so that she will know to turn off the lights the following Shabbat.)⁵
- It is likewise forbidden to say to one’s housekeeper, “Do me a favor — there is too much light in the living room.” The request to “do me a favor” constitutes a “command” of sorts, and such a formulation is therefore forbidden.⁶

3. איתא במסכת כתובות (דף ע' ע"ב), אמר רב אמי בדליקה התירו לומר כל המכבה אינו מפסיד. ופירש רש"י ודוקא בדליקה דמתוך שאדם בהול על ממונו אי לא שרית ליה אתי לכבויה, אבל בשאר איסורי שבת לא התירו בהן לומר העושה מלאכה זו אינו מפסיד כדי שישמעו נכרים ויעשו. ועי' בשו"ע סי' ש"ז סעי' י"ט, שהתיר רמיוזה בלשון צווי דוקא במקום הפסד אבל בלאו הכי אסור. ובסעי' ב', כתב, דאפשר לרמוז אחרי שבת לומר למה לא עשית דבר פלוני בשבת שעברה, אבל בשבת עצמה אסור לרמוז כן. ואף שהט"ז והב"ח יצאו לחלק בסוגי רמז כבר כתבנו דרוב הפוסקים חולקים עליהם.

4. עיין משנ"ב סי' של"ד ס"ק ס"ט ועי' בספר שמירת שבת כהלכתה פרק ל', הלכה ו'.

5. שו"ע (סי' ש"ז סעי' ב'), וכ"כ בשש"כ (שם, הלכה ה').

6. בשש"כ (שם, הלכה ו'), כתב וז"ל, אסור לומר לנכרי בשבת עשה עמי טובה, אין די אור בחדר

(כלומר בלשון ציווי).

Halachah 2

רמז שלא בלשון ציווי

Hinting Not in the Form of a Command

One may indirectly request of a gentile to perform *melachah* by merely explaining to him the current situation, without specifying any instruction or the particular mode of action required. For example, informing a gentile of the absence of light in a room, so that he will understand he should turn on the lights, does not violate the prohibition of *Amira Le'nochri*.

A separate prohibition, however, forbids deriving direct benefit from *melachah* performed for a Jew on Shabbat; furthermore, a Jew is required to object when a gentile seeks to perform a *melachah* for him on Shabbat. Therefore, even a hint formulated in such a way will be forbidden, since in any event the Jew will not be allowed to derive benefit from the light provided by the gentile on Shabbat.

Nevertheless, if the *melachah* will merely improve an already tolerable condition (called *תוספת הנאה*), or provide indirect benefit (called *הנאה שאינה ישירה*), then one may benefit from the *melachah*, provided, of course, that no request was made, and the Jew merely described the situation to the gentile.⁷

---

7. ע"י בפרמ"ג א"א, סי' ש"ז או' ד', שכתב וז"ל, בשיוורי כנסת גדולה (בהגהת הטור סי' ש"ז או' ב'), בשם מורו הרב (מהרי"ט), כשהיה רוצה ללמוד היה אומר זה הנר אינו מאיר יפה והשפחה מבינה והסירה הפחם. וכ"כ המג"א (שם, ס"ק ל"א), והמשנ"ב (שם ס"ק ע"ו), דרמזיה שלא בלשון צווי כגון שאומר הנר אינו מאיר יפה או איני יכול לקרות לאור הנר הזה שיש בו פחם ושומע הנכרי ומתקנו שרי דאין זה בכלל אמירה. וע"ז בכה"ח (סי' ש"ז ס"ק ק"ג), בילקוט יוסף (סי' ש"ז או' ב'), ובהליכות עולם (עמ' קע"ח). ואע"ג דקי"ל נכרי שהדליק נר לצורך ישראל אסור ליהנות מאורו, הכא מיירי שהיה יכול לקרוא לאור הנר בדוחק בלי הסרת הפחם, וכיון שבלאו הכי היה יכול להשתמש לאור הנר על צד הדחק מותר לו לקרוא לאורו גם אחר הסרת הפחם דאין זה הנאה כל כך אלא תוספת הנאה דשרי.

אך קשה שמדברי המג"א והמשנ"ב כאן משמע דכל שהוא רק תוספת הנאה שרי לרמז שלא בדרך צווי, וזה לכאורה סותר מה שהם כתבו בסי' רע"ו, דבנר של ישראל צריך למחות בו כשרואה שרוצה להדליק נר או להוסיף שמן בשבילו. ולכן כתב הרב זילברשטיין שליט"א בספרו מלכים אמניך (עמ' ק"ט), בשם חמיו הרב אלישיב שליט"א וז"ל, דכשהנכרי מסיר הפחם אינו עושה ממש מלאכה כי אם משפר המצב הקיים ולמרות שמבחינת חילול שבת יש בזה משום כביובי ככל זאת מאחר ואינו עושה מלאכה מושלמת חדשה עבור הישראל התיירו זאת חז"ל בדרך רמז. וכ"כ הגרש"ז אויערבאך זצ"ל בספרו מנחת שלמה (ח"ב סי' לה' או' י"ג), וז"ל, הדבר פשוט דבאיסור תורה גמור אסור לרמז לנכרי גם ברמז שאינו של ציווי וכו', ולענין הסרת הפחם מהנר צריכים לומר מפני שהגוי רק תיקן ולא חידש דבר. ובאמת דעת החיי אדם (בכלל ס"ב או' ג'), דאין צריך למחות ביד הנכרי המרבה נרות. וכ"כ בשו"ת רב פעלים (ח"ב סי' מ"ג), בשם היד אהרן, דבתוספת הנאה אין צריך למחות. וכ"כ בשו"ת השיב משה (סי' י'), וכן משמע מדברי הברכי יוסף (סי' ש"ז או' ר'). ולפ"ז נראה דשרי לרמז לנכרי שלא בלשון צווי להוסיף נרות כיון דרמזיה כזו אינה בכלל אמירה כמש"כ המשנ"ב הנ"ל, וגם אין צריך למחות כיון שאינו אלא תוספת הנאה כמ"ש הרב פעלים.

Examples of requests involving תוספת הנאה:

- “There is not enough light in this room for me,” or, “My house is dark because only one lamp is lit.” Since the benefit provided by the gentile in this case involves the improvement of one’s condition, and is not indispensable, he may hint to the gentile to provide that benefit through this kind of subtle indication.⁸
- Rabbi Shlomo Zalman Auerbach *zt”l* and Rabbi Yosef Shalom Elyashiv *shilt”a* permit this kind of subtle hinting only to increase the existing light, but not for turning on a second light; one should endeavor to follow this stringent view.⁹
- If an air conditioner is already running but at a low setting, one may say to a gentile, “It’s too warm in the room because the air conditioning is too low.”
- Likewise, one may say to a gentile, “This room is too cold,” so that he will raise the heat.

Examples of requests involving הנאה שאינה ישירה:

- One may say to a gentile, “It is difficult for me to sleep because of the light in the room,” so that the gentile will turn off the lights. Since the removal of light is considered indirect benefit, one may make such a request if he does so by merely describing the situation.¹⁰
- By the same token, one may inform a gentile on Shabbat that his car lights are on, so that he will turn them off.
- Similarly, one may express to a gentile his displeasure over the fact that his oven continues to run on Shabbat, so that the gentile will understand he should turn the oven off.¹¹

8. בספר שמירת שבת כהלכתה (פרק ל' או ז'), כתב וז"ל, וכאשר יש אור בחדר אלא שאין בו כדי לאפשר קריאה קלה ונוחה, מותר לומר לנכרי אינני יכול לקרוא כי אין מספיק אור, או הבית אינו מואר יפה משום שדולק רק נר אחד, והוא יבין מאליהו להדליק נר נוסף, וכ"כ בילקוט יוסף (סי' ש"ז או ג'). אולם ע"י לעיל דדעת הגרש"ז אויערבאך זצ"ל והרב אלישיב שליט"א דבמלאכה גמורה כמו הדלקת נר אין להקל.

9. הגרש"ז אויערבאך זצ"ל בספרו מנחת שלמה (ח"ב סי' לה' או י"ג).

10. ע"י בשו"ת מנחת שלמה (סי' לה' או יג'), שכתב וז"ל, דהיתר של רמיזה נאמר רק גבי כיבוי שאינו נהנה מגוף המלאכה. וע"ע בשש"כ (פרק ל' או ה'), ובספר מלכים אומניך (עמ' ק"ט).

11. ע"י בשש"כ (פרק ל' או ו').

Halachah 3

רמז במקום הפסד

Indirect Instruction to Avoid Financial Loss

In situations where a *melachah* is necessary to prevent a substantial financial loss, *halachah* permits indirectly instructing a gentile to perform the *melachah*, even בלשון ציווי, that is, while explicitly specifying the desired *melachah* or stating that he requests assistance. For example, if one left valuables in a public area and fears they might be stolen or ruined, he may say to a gentile, “Whoever brings in the item will be rewarded.”¹² In such a case, one may even summon a gentile from the street, whom he has never met.

Halachah 4

רמז בלשון ציווי מלפני שבת

An Indirect Instruction Before Shabbat

Before Shabbat, one may indirectly instruct a gentile to perform *melachah* for him on Shabbat, even בלשון ציווי. As we mentioned earlier, however, it is forbidden to derive direct benefit from *melachah* performed for a Jew on Shabbat. Therefore, this *halachah* applies only in three instances:

- 1) where the *melachah* provides additional, but not indispensable, benefit — such as increasing light in a room;
- 2) where the *melachah* provides indirect benefit — such as extinguishing light;
- 3) where the Jew will derive benefit from the *melachah* only after Shabbat.

Thus, for example, one may say to his housekeeper before Shabbat, “You should have turned off the lights after lunch last

---

12. איתא בגמ' שבת (דף קכ"א), אמר רב אמי בדליקה התיירו לומר כל המכבה אינו מפסיד. ונחלקו הראשונים אם היתר זה נאמר דוקא גבי דליקה, או ה"ה בשאר דברים שיש בהם הפסד ממון. ומרן בב"י סי' ש"ו, הכריע כדעת הבה"ג והרא"ש שאין חילוק בין דליקה לשאר איסורי שבת. וסתם הכי בשו"ע סי' ש"ז סעי' י"ט, ובסי' של"ד סעי' כ"ו, וכן הוא הסכמת הפוסקים.

וכתב הריטב"א (שבת דף קכ"א), דשרי דוקא בלשון זו משום דאינו אלא גילוי מילתא, אבל לומר לו בלשון נוכח אם תציל לא תפסיד אסור דהוי כמצוהו להיות שלוהו, וכ"כ המשנ"ב סי' ש"ז ס"ק ע'. והא דשרי לומר להדיא לנכרי לעשות דבר שאיסורו הוא מדרבנן לצורך מצוה או לצורך גדול וכאן לא התיירו אלא רמז בלבד, יש לומר דשאני דליקה דמתוך שאדם בהול על ממונו אי שרית ליה אתי לכבוי הוא בעצמו. מג"א סי' של"ד ס"ק ל'.

Shabbat,” such that she will understand she must turn the lights off after lunch this Shabbat.¹³

Halachah 5

רמו בלשון ציווי בשבת לעשות מלאכה אחרי שבת An Indirect Instruction for After Shabbat

One may indirectly instruct a gentile on Shabbat — even בלשון ציווי — to perform a *melachah* for him after Shabbat. For example, one may say to his housekeeper on Shabbat, “You should have vacuumed the carpet last week after Shabbat,” indicating that she should vacuum that night when Shabbat ends.¹⁴

To conclude this Chapter, we present here a number of questions that commonly arise relevant to the issue of indirectly requesting of a gentile to perform a *melachah* on Shabbat. As we discussed, the prohibition of *Amira Le'nochri* forbids even asking a gentile indirectly, by hinting to him to perform a *melachah* on one's behalf on Shabbat. We noted, however, that hinting to a gentile not in the form of a command to perform *melachah* is permitted if one will derive only indirect benefit from the *melachah*, or if the *melachah* is not indispensable for the activity the Jew wishes to perform, and will merely add ease and comfort.

Below we provide the answers to some common questions that arise with regard to this *halachah*:

13. בשו"ע סי' ש"ז סעי' ב', כתב וז"ל, מותר לומר לנכרי אחר השבת למה לא עשית דבר פלוני בשבת שעבר, אע"פ שמבין מתוך דבריו שרצונו שיעשנה בשבת הבאה. וכתב המשנ"ב (שם, ס"ק י"א), ומ"מ לא יהנה הישראל מאותה מלאכה עד אחר השבת כדין נכרי שעשה מלאכה לצורך ישראל, אי נמי מיירי בדבר שאין גוף הישראל נהנה ממנו, כגון שכבר יש נר ואש והנכרי מוסיף דאל"כ הא אפילו אם הנכרי הדליקה מעצמו אסור לישראל ליהנות ממנו.

14. ברמ"א סי' ש"ז סעי' כ"ב, כתב וז"ל, מותר לרמוז לנכרי לעשות מלאכה אחר שבת. ועי' בשו"ע (סי' ש"ז סעי' ז'), ובמשנ"ב (שם ס"ק כ"ט). והטעם שאין בזה שום מעשה בשבת כיון שאינו מצווה לעשות מלאכה אלא שהוא מגלה דעתו, והו"ל בכלל הרהור דשרי.

Is it permissible . . .

- Q.** To complain to one's housekeeper about the absence of light, by saying, "There is not enough light here" so that she will switch on the lights?
- A.** This is forbidden, since the Jew will then be deriving benefit from *melachah* performed by a gentile specifically for him. If, however, the room is already dimly lit, then according to some opinions, one may hint to the housekeeper that the light is insufficient so that she will turn on an additional lamp. In such a case a Jew must make sure not to perform any action that he would have been unable to do without the additional light. For example, if the initial lighting was sufficient for reading a book with large print but not small print, he may not read small print after the housekeeper turns on the second lamp. He may, however, read large print, since he could have done so even without the *melachah* performed by the gentile.
- Q.** To complain to one's housekeeper about excess light, so that she will turn off the lights?
- A.** Benefit from the absence of light is considered indirect benefit, and this is therefore permissible, provided that one expresses his request indirectly, by merely pointing out the overabundance of light, rather than actually asking that it be switched off.
- Q.** To complain to one's housekeeper about the uncomfortably hot conditions in the home, so that she will turn on the air conditioning?
- A.** No. If, however, the air conditioning is already running, then one may hint to a gentile to turn it to a stronger setting or lower the thermostat.
- Q.** To complain to one's housekeeper about the uncomfortably cold conditions in the home, so that she will shut off the air conditioning?
- A.** Yes. If the house became so cold that someone could take ill as a result, then one may even ask a gentile explicitly to turn off the air conditioning.
- Q.** To ask one's gentile neighbor to come to his home, explaining that the house is too cold or too light, so that he will turn off the air conditioner or turn off the lights?
- A.** Rav Moshe Feinstein *zt"l* ruled stringently on this issue, claiming

that summoning a gentile to one's home is tantamount to directly asking that he perform the given *melachah*; others, however, disagree and rule leniently.

Chapter 7

חיוב מחאה במלאכה הנעשית לצורך ישראל Preventing a Gentile from Performing Melachah for a Jew

Halachah 1 The Basic Obligation

If a gentile performs *melachah* on a Jew's behalf on Shabbat, the Jew may not derive direct benefit from the given *melachah*, even if the Jew did not request it. The Sages forbade deriving direct benefit in such a case out of concern that one who grows accustomed to deriving benefit from *melachah* performed by a gentile might ultimately instruct a gentile to perform *melachah*, as well.

Therefore, if a Jew sees that a gentile plans to perform a *melachah* on his behalf, he must prevent the gentile from doing so.¹ For example, if a Jew sits in a dark room and a gentile approaches the light switch to turn it on for him, the Jew must prevent him from turning the switch, because otherwise he will derive benefit from a *melachah* performed on his behalf. Even if the Jew is in the gentile's home, and the gentile wants to turn on an electric device belonging to the Jew, the Jew must stop him from doing so.²

Halachah 2 Indirect or Non-essential Melachah

If the *melachah* performed by the gentile merely enhances the Jew's condition, or if the benefit derived is indirect, one need not prevent the gentile from performing the given *melachah*. For example, if a Jew sits in a dimly lit — but not completely dark — room, he need not stop a gentile from turning on additional light of his own volition.³ Furthermore, one may allow his gentile housekeeper to turn off the oven or stove after the meal of her own volition, since

---

1. עיין שו"ע סי' רנ"ב סעיף ב' וכן מרן סי' רמ"ד סע' א' מוכח דיש חיוב מחאה.

2. עיין משנ"ב סי' רע"ו ס"ק יא'.

3. עי' בחיי אדם כלל ס"ב או' ג', שכתב, וכן מותר לומר לנכרי (ערב שבת) למה לא כבית הנר בשבת שעבר, כדי שיכבה בשבת הבאה דכל זה אינו צריך למחות בידו מלעשות. ובכלל ס"ג כתב, וכן אם בא הנכרי להרבות נרות לצורך ישראל אין צריך למחות. וכ"כ בשו"ת רב פעלים ח"ב סי' מ"ג, בשם היד אהרן, דבתוספת הנאה אין צריך למחות, וכ"כ בשו"ת השיב משה סי' י', וכ"מ מדברי החיד"א בברכי יוסף סי'

the “benefit” derived from this *melachah* is indirect.⁴ By the same token, one may allow a gentile to turn off a light, since this benefit, too, is considered indirect.⁵

Halachah 3 Melachah Performed With the Gentile's Possessions

A Jew need not prevent a gentile from performing a *melachah* on Shabbat with the gentile's possessions on the Jew's behalf, even in the Jew's home.

Nevertheless, it is still forbidden for the Jew to derive direct benefit from such a *melachah*, since it was performed specifically for a Jew on Shabbat.⁶

Halachah 4 Melachah Performed for the Gentile's Purposes

Likewise, a Jew may allow a gentile to perform a *melachah* in the Jew's home and even with the Jew's belongings, if it is evident that the gentile does so for his own purposes, rather than the Jew's.

For example, a Jew may ask a gentile to bring an item from a dark

---

ש"ז או' ו', וכן פסק בילקוט יוסף סי' ש"ז או' ג', ודלא כהמג"א (סי' רע"ו ס"ק י"ד), והמשנ"ב (שם, ס"ק ל"ז) שכתבו וז"ל, דכשהנר של ישראל צריך למחות בו כשרואה שרוצה להדליק נר או להוסיף שמן בשבילו. ועי' בנשמת אדם כלל ס"ב או' ב', וע"ע בספר הליכות עולם ח"ג עמ' ק"פ.

כתב בשו"ע הרב סי' רס"ג או' ח', בקונטרס אחרון וז"ל, והנה שני מיני אסורים יש בעושה מלאכה ע"י אחר. אחד משום שהאחר עושה בשבילו וזה אסור בנכרי אפילו בלא אמירה אליו, שצריך למחות בידו כדאיתא במסכת שבת דף קכ"א, אדעתא דישאל מי שרי וכו', והטעם משום דכשעושה בשביל ישראל נעשה שלוחו ושלוחו כמותו דיש שליחות לחומרא. אבל כשעושה בשביל עצמו אין בה משום שלוחו כמותו אלא שהאמירה אסורה בשבת עצמה משום ממצוא חפצך וזהו איסור שני דהיינו כל שאסור לו לעשות בעצמו אסור לדבר מענייניו.

וכתב בהגהת מרדכי סי' תנ"ב וז"ל, ולענין מכבה שייך לומר נכרי אדעתא דנפשיה עביד, אבל להבעיר מעצי ישראל צריך ליטול רשות מבעל העצים, ואם ראה ישראל ושתק אדעתיה דישאל קא עביד וצריך למחות בידו. וכן כתבו המג"א בסי' רנ"ב ס"ק ט', ובסי' רע"ו ס"ק ד', ובמשנ"ב סי' רע"ו ס"ק י"א.

4. ילקוט יוסף סי' ש"ז, או' ל'.

5. שם, או' ל"א.

6. בשו"ע הרב בסי' רנ"ב או' י' כתב וז"ל, וכן אם הנכרי מאליו בלא אמירת ישראל עושה מלאכה בשבת משלו אפילו בבית ישראל בשביל ישראל כגון שמדליק נר שלו בשביל שישתמש ישראל לאורה אין צריך למחות בידו, וכ"כ בכה"מ סי' רע"ו ס"ק י"ט, וז"ל אבל אם הנר או העצים של הנכרי אין צריך למחות בו כשעושה מדעת עצמו, אע"פ שלא קצץ לו שכר אפי' בתוך בית ישראל דאין חוששין למראית העין כשהמלאכה נעשית בחפצים של נכרי, רק שאסור להשתמש לאורה כיון שעושה לצורך ישראל.

room, even though he will undoubtedly have to turn on the light to find the item. Although he enters the room for the sake of the Jew, the Jew may nevertheless make this request since he turns on the light strictly for his own convenience, and not on the Jew's behalf. The Jew may then make use of the item that the gentile brings him.⁷

Halachah 5 Allowing a Gentile to Make Preparations for After Shabbat

The requirement to prevent a gentile from performing a *melachah* on one's behalf does not apply to the category of הכנה — activities done in preparation for after Shabbat. Although *halachah* indeed forbids making preparations on Shabbat necessary for after Shabbat, the Sages enacted this prohibition merely in order to prevent a Jew from unnecessary exertion on Shabbat. As such, it is treated less stringently than other Shabbat prohibitions, and thus one need not prevent a gentile from performing activities of this nature on Shabbat.⁸ For example, if somebody is hosting an affair in

---

7. בשו"ע סי' רע"ו סעי' ג', כתב אם אומר אדם לעבדו או לשפחתו לילך עמו והדליקו הנר אע"פ שגם הם צריכים לו אין זה לצורך האיני יהודי כיון שעיקר ההליכה בשביל ישראל. וכתב המשנ"ב ס"ק כ"ז, לילך עמו דוקא נקט, אבל אם משלחם בשליחותו שילכו בעצמם והדליקו את הנר להאיר להם אין זה מקרי לצרכו אף שעיקר הליכתם הוא בשבילו, כיון שאין גופו נהנה מהנר בעת ההדלקה ומותר אח"כ לישראל להשתמש לאורה ע"כ. וכן כתב באשל אברהם סי' ש"ז או' ד' בשם הראנ"ח, דכשהיה רוצה ספר עומד בחדר שאין בו נר היה אומר לשפחה שחביא לו חפץ פלוני, והשפחה מדלקת נר להביא חפץ והולך שם ונוטל גם כן הספר, והיינו כל שהגוי עושה לדעת עצמו אע"פ שלצורך ישראל הוא, מ"מ אין אומר לו להדליק נר והוא מחויב לשמשו להביא חפץ פלוני, על דעת עצמו הוא מדליק ושרי ישראל להשתמש לאורו ע"כ. וכ"כ בשש"כ פרק ל' או' כ"ג, ובילקוט יוסף סי' רמ"ד או' י"ב.

8. ונחלקו האחרונים האם שרי על ידי נכרי בדבר שאיסורו משום עובדין דחול או טרחא יתירה. שהרי האליה רבה בסי' רנ"ב ס"ק י"ב כתב, דעל ידי נכרי ליכא טרחא וע"י נכרי ליכא משום עובדין דחול. וכן נראה מדברי המאמר מרדכי (סי' רנ"ב ס"ק ו'), שכתב וז"ל, מ"מ על ידי נכרי נימא דשרי דליכא טירחא. אשר לפ"ז כתב הרב לבושי מרדכי (תנינא, סי' ע"ו), באיסור הכנה שאין בה אלא איסור עשה אינו אסור על ידי נכרי.

אולם עיי' במג"א סי' רנ"ב ס"ק י"ד, וכתב עליו בפרמ"ג שם וז"ל, ומשמע מטעם עובדין דחול אסור אף ע"י נכרי שלוחו של ישראל. וכ"כ במשנ"ב סי' רנ"ב ס"ק ל"א. ועיי' בילקוט יוסף (סי' שכ"ג או' ז', ובסי' ש"ז או' כ"א), שהכריע לאסור הכנה ע"י נכרי. וכתב בספר מלכים אומניך (פ"א או' י"א), ונראה שגם דברים האסורים משום טרחא יתירה או עובדין, דחול אסור לומר לנכרי לעשותם כגון לפנות קופות, כמבואר בסי' של"ג או' ג'. ובמשנ"ב ס"ק י"א כתב, דבמקום פסידה מותרת האמירה לנכרי, משמע דבלי הפסידה אסור. הלכך אין לומר לנכרי שישטוף כלים בשבת לצורך מוצאי שבת.

אך נראה דאפשר לומר דאף שיש חיוב מחאה גם באיסורי דרבנן, כאן שהאיסור משום טרחא בעלמא אין צריך למחות. והכי משמע מדברי המשנ"ב בסי' של"ג י"א, שכתב ואם האיני יהודי מעצמו פורק תביות של יין מעל העגלה בשבת אין צריך למחות בידו ע"כ. והתם האיסור משום טרחא יתירא והדין הוא שאינו חייב למחות בו, אלמא דאין חיוב מחאה בדבר שכל איסורו מטעם טרחא. וכן פסק הרב יהושע נויברט

his home after Shabbat, he need not prevent his housekeeper from straightening up the house on Shabbat afternoon in preparation for the affair. It must be emphasized that one may not ask the housekeeper to make preparations necessary for after Shabbat. Rather, he need not **prevent** her from making preparations if she does so of her own volition.

To conclude this Chapter, we present here a number of questions that commonly arise relevant to the issue of a gentile who volunteers to perform a *melachah* on a Jew's behalf. As we discussed, one must prevent a gentile from performing *melachah* for him, even if the gentile wishes to do so without the Jew requesting it. As we saw, this is not required in situations where the benefit derived is indirect, or if the *melachah* merely allows for easier or more comfortable activity. Below we provide the answers to some common questions that arise with regard to this *halachah*:

Must one stop a gentile from:

- Q.** Turning on a light for the Jew to conduct his Shabbat meal?
- A.** If the Jew would be unable to conduct his Shabbat meal in that room with the lights off, then he must prevent the gentile from turning on the lights. If there is sufficient light in the room for a Shabbat meal, and the gentile wishes to turn on an additional lamp to provide extra light, then the Jew need not stop him/her.
- Q.** Turning off a light in a bedroom so the Jew can sleep?
- A.** No, one need not stop him/her.
- Q.** Turning on an air conditioner?
- A.** Yes, one must stop him/her. If one experiences extreme discomfort due to the heat, he may ask the gentile directly to turn on the air conditioning.
- Q.** Turning off the air conditioner when the room becomes too cold?
- A.** No, one need not stop him/her.

בספרו שש"כ (פרק ל"א סעי' ט'), וז"ל, נכרי שמתפקידו הוא לשטוף כליו של יהודי במוצאי שבת והוא רוצה לשוטפם בשבת כדי שיהיה פנוי בערב, אין צריך למחות בידו ע"כ.

Q. Watering plants or gardening?

A. Yes, one must stop him/her. Likewise, a hired gardener may not work on a Jew's lawn or garden on Shabbat, even if everyone in the area knows that he is paid per job, and not per hour. If the gardener came on Shabbat despite the Jew's instructions, and he pays no heed to the Jew's objection to his working on Shabbat, the Jew need not object any further, since he told him initially when he hired him, not to work on Shabbat.

Q. Bringing an expensive item that had been left outside into the house?

A. No, one need not stop him/her.

Q. Bringing in the garbage can left behind after trash collection?

A. If the Jew will use it for some purpose in the home, or if there is concern that it may get lost if it is left on the street, then one must stop the gentile from bringing in the can. Otherwise, however, if the Jew will not derive any benefit from this *melachah*, he need not stop him/her.

Q. From turning on a light that he had accidentally shut off?

A. Since the gentile turns the light on for his own purposes, one need not object.

Q. From turning on a light for his own purposes, if the Jew will also make use of the light?

A. If the gentile wishes to turn the light on only for his own purposes, and not with the Jew in mind at all, then one may allow him to do so, and even make use of the light.

Q. From turning on a light both for himself and for the Jew?

A. One must first tell the non-Jew that he has no interest in the light being turned on. If the gentile turns it on anyway for his own purposes, then the Jew may make use of the light.

Q. From delivering a package, such as in the case of a UPS delivery?

A. If the deliveryman already brought the package to the door, one may accept it, though he must ensure not to take it by hand directly from the deliveryman. Instead, he must instruct the delivery man to put the package on the ground.

Q. From returning a ladder that he had borrowed?

A. If the gentile expresses interest in returning the borrowed item,

one must ask him to bring it only after Shabbat. If the gentile already brought the item to the Jew's home, he may have him place it somewhere on the ground, but a Jew may not take it directly from the gentile.

Q. From shoveling the snow on one's property?

A. One may allow the gentile to shovel the snow, since shoveling snow is necessary to prevent the risk of slipping.

Q. From turning off one's burglar alarm?

A. No, one need not stop him/her.

Q. From washing one's dishes with hot water?

A. No, one need not stop him/her.

Q. From taking the garbage out for garbage collection?

A. Yes, one must stop him/her.

Q. From vacuuming the house or mopping the floors?

A. Allowing a gentile to vacuum or mop in one's home on Shabbat infringes upon the honor on Shabbat, and therefore one should preferably prevent him from doing so.

Q. From doing laundry or ironing?

A. Yes, one must stop him/her .

Q. From returning the dishes to the cabinets after they were washed?

A. No, one need not stop him/her.

Q. From turning off the oven?

A. One need not stop him/her.

Q. From delivering one's luggage that was lost during travel and located by the airline personnel on Friday afternoon?

A. One must instruct them not to deliver the luggage on Shabbat. If they do come to the door on Shabbat, one may accept it from them.

Chapter 8

הנהגת השפחה בביתו של ישראל

A Housekeeper in a Jewish Home on Shabbat

Halachah 1

Chores Involving Melachah

One may not permit his gentile housekeeper — whether a live-in or day worker — to perform any chores on Shabbat entailing forbidden activity (including activities proscribed on Shabbat by the Rabbis, and not by Torah law). This prohibition applies even if the arrangement between the housekeeper and the family excuses her from working on Shabbat but she decides to nevertheless do some work on Shabbat. Since the work performed on Shabbat will allow her to perform more work for her employer after Shabbat, she is considered as working for the Jew on Shabbat itself. An additional reason for this *halachah* involves the concern of *mar'it ha'ayin*; meaning, those who see the Jew's housekeeper performing housework involving *melachah* will assume that he had hired her services for Shabbat, in violation of the prohibition of *Amira Le'nochri*.¹

Examples:

- If a housekeeper began to sew a garment for her Jewish employer, he must instruct her to stop immediately.²
- One must prevent the housekeeper from doing laundry, ironing, or removing stains from clothing or carpets on Shabbat.
- One may not allow his housekeeper to refill the hot water urn or perform any type of cooking for him on Shabbat.
- One must prevent his housekeeper from turning on lights for him in a dark room. He may, however, allow her to turn on a light in a dimly-lit room (see above, Chapter 7, Halachah 2).
- One may not allow his housekeeper to water his garden or plants on Shabbat.

For further elaboration, see supplementary essay at the end of the chapter. .1

.2. ילקוט יוסף סי' ש"ז או' ב"ח.

- One may not allow his housekeeper to take out the garbage on Shabbat, if this entails carrying where there is no *erub*.

Halachah 2 Ensuring the Housekeeper's Compliance

It is therefore imperative for one to instruct the housekeeper not to perform activities forbidden on Shabbat, except in situations where it is permissible. If the housekeeper violated these instructions and performed *melachah* for the Jew on Shabbat, he must warn her that should this recur, she will be dismissed from her job. If she still fails to comply, he must dismiss her.³

Halachah 3 Melachah Performed for the Housekeeper's Purposes

One may allow the housekeeper to perform *melachah* in his home if it is evident that she does so for her own purposes, rather than for the Jew's. For example, he may allow her to sew her own clothes on Shabbat (in private).⁴ Likewise, as discussed earlier (Chapter 7, Halachah 4), one may instruct his housekeeper to bring him an item located in a dark room, even though she will definitely turn on the light to find the item. One may similarly instruct her to clean the kitchen, even though she will turn on the kitchen light to enable her to clean. In both these cases, the housekeeper clearly turns

---

3. ע"י במג"א סי' רע"ו ס"ק ד', שכתב דאם הדליק נכרי נר בשביל ישראל מחוייב למחות בידו מכאן ולהבא, כיון שהעצים של ישראל והוא ראה ושתק אדעתא דישאל קעביד. ואם העכו"ם עושה בעל כרחיה חייב לגרש העכו"ם מביתו ואפי" בקיבולת, כגון ששכרו לכל השנה דהו"ל קבולת בביתו של ישראל כמש"כ בס"י רנ"ב סעי' ב'. וכ"כ במשנ"ב שם, ס"ק י"א, כה"ח שם, ס"ק י"ט, ובילקוט יוסף סי' ש"ז או' כ"ו.

4. נחלקו האחרונים האם אפשר לשפחה לעשות מלאכת עצמה בבית בעליה, דהרי הט"ז (סי' רמ"ד או' א'), כתב וז"ל, וכתב בהגהות מרדכי בשם רבינו שמחה דיש ללמוד מהירושלמי דהשפחות אסורים לעשות מלאכה בבית ישראל בשבת, והטעם מפני הרואים שלא יאמרו מלאכה של ישראל היא עושה. והאליה רבה (סי' רמ"ד ס"ק י"א), חלק עליו וסובר דמלאכת עצמה מותרת, ושכן מוכח מדברי הראשונים. וכתב החיי אדם (כלל ס"ד), דלתקן השפחה בגדיה לכו"ע מותרת בבית בעליה שהרי ניכר שמלאכת עצמה היא עושה. וע"ע במשנ"ב (סי' רמ"ד סק"ל), וילקוט יוסף (סי' ש"ז או' כ"ו). אולם הכה"ח (סי' רמ"ד או' י"ג), הוכיח מדברי ההגהות מימוניות שדעת רבינו שמחה שהוא המקור לדברי הט"ז הנ"ל דאסור לשפחה לעשות מלאכת עצמה בבית ישראל, והוסיף דאף אם ניכר שעושה לצורך עצמה צריך למחות בידה. אך אין זה מוכרח, ובפרט שהט"ז עצמו התיר בס"ס רע"ו, כשמוכח שהמלאכה לצורך עצמה ע"י"ש.

on the light for her own purposes, to help her perform her duties more easily, and it is therefore permissible.⁵

Halachah 4

Melachah Performed While Doing Permissible Chores

If a housekeeper does intrinsically permissible chores and chooses to do them in a manner involving *melachah*, then one may, according to some authorities, permit her to perform the given *melachah*. Since we may assume that she performs the forbidden activity for her own convenience, rather than for her employer, he need not object. Nevertheless, in the interest of preserving the sanctity of Shabbat, one should not allow his housekeeper to grow accustomed to performing *melachah* while doing her housework. Common examples are using a dishwasher or vacuum cleaner, and cleaning the floors with a mop.⁶

Halachah 5

Preparations for After Shabbat

Even though a Jew may not ask his housekeeper to make preparations necessary for after Shabbat, he need not object if she on her own begins making preparations necessary for after Shabbat, such as straightening up the house in advance, for an affair to be held on *Motza'ei Shabbat* (see above, Chapter 7, Halachah 4).⁷

---

5. הט"ז בסי' רע"ו ס"ק ה', כתב וז"ל, נראה לי אותו נר שמדלקת השפחה כדי שתדיח כלי אכילה שאכלו לא מקרי לצורך ישראל כיון שאין גוף הישראל נהנה ממנו, אלא כלים שלו מודחים והיא חייבת להדיחם, לצרכה היא מדלקת. והובא להלכה במשנ"ב שם ס"ק כ"ז, כף החיים שם או' ל"ז, ובילקוט יוסף ס' רמ"ד או' י"ב.

For further elaboration, see supplementary essay at the end of the chapter. 6.

7. עיין בספר ששי"כ (פרק ל"א סעי' ט'), וז"ל, נכרי שמתפקדו הוא לשטוף כליו של יהודי במוצאי שבת והוא רוצה לשוטפם בשבת כדי שיהיה פנוי בערב, אין צריך למחות בידו שהרי היהודי אינו מחד מלאכת הנכרי לשבת ע"כ.

אולם בשו"ת שרגא המאיר (ח"ב סי' מ"ב או' ז'), כתב, שפחה שעבודה שלה גם כן לנקות הכלי אכילה בכל יום ובקיץ שהיום ארוך ואינה רוצה לרחוץ הכלים בלילה מאוחר וגם ביום ראשון אינה רוצה לרחוץ כל הכלים של שבת עם מותר להניחה לרחוץ בשבת? ונראה דאסור וראי' מסי' ש"ה סעי' כ"א, שכתב השו"ע בשם הגהות מיימוניות (פ"ח או' ז'), גבינות שעושות השפחות מעצמן מחלב של ישראל מותר כיון שאינו אומר להן שיעשו. והקשה המג"א בס"ק י"ד, דדברי הגהות מיימוניות סותרין, שכתב (בפרק ו' או' ו'), כל הני דאמרינן אם בשביל נכרי מותר, היינו כשהנכרי עושה מלאכה בשלו אבל בשל ישראל אפילו בבית נכרי אסור כל שכן בבית ישראל ואפי' הכל בשביל נכרי, וחייב לגרשו מבייתו. ויש ללמוד ממנה

Supplementary Essays

Footnote 1

גרסינן בירושלמי שבת פ"א ה"ח, תניא אומנין גוים שהיו עושיין עם ישראל בתוך ביתו אסור, בתוך בתייהם מותר, במה דברים אמורים בקבולת אבל בשכירות אפילו בתוך בתייהם אסור, במה דברים אמורים בתלוש אבל במחובר לקרקע אסור. ומכאן אנו לומדים (ע"י בתוס' ע"ז דף כ"א ע"ב, ד"ה אריסא), דקבלנות אסור בביתו של יהודי אף בתלוש. וכ"כ הרשב"א בחידושו (שבת דף י"ט). וכתב מרן בשו"ע סי' רמ"ד סעי' ה', ולא יעשה המלאכה בבית ישראל. וכן בסי' רנ"ב סעי' ב', כתב שאסור לעשות מלאכה בביתו של יהודי. ואין חילוק בין קבלן לשכיר יום, דכל שהוא בביתו של ישראל אסור. והטעם לזה איתא בתוס' וברא"ש משום דהרואה אומר שכירי יום נינהו. וכ"כ הרמב"ן בתורת האדם, והריטב"א. אולם מהרי"ט צהלון בסי' ס"ו, הקשה מדברי הרמב"ם בהלכות יו"ט פרק ז', שכתב הטעם שאסרו מלאכה אף בקבלנות בביתו של ישראל, היינו משום שאין הכל יודעים ההפרש שיש בין שכיר לקבלן. ולטעם זה אפילו ידעו כל העיר שהוא בקיבולת אסור. וכן כתב הפרמ"ג במשבצ"ז (סי' רמ"ג ס"ק א', ובסי' רמ"ד ס"ק ב'), לדעת הר"ן שכתב הטעם משום דמחזי כשכיר יום, היינו שהעולם אינם יודעים לחלק בין קבלנות לשכיר יום, ולכן אף במקום דנתפרסם ומנהג המקום לשכור רק בקבלנות יש לאסור. וכתב הביאור הלכה (ד"ה או לקצור), דהר"ן לאו שיטה יחידאה בזה דיש עוד הרבה פוסקים דס"ל כוותיה, והם הר"מ, המאור, הגהת סמ"ק, הגהות אשרי, וספר התרומה, וכן הוא דעת הט"ז (ס"ק ב'), דאף במקום שהרגילות לעשות בקבלנות אסור דבעינן שתי תליות עיי"ש. וכ"פ הכה"ח (או' ה') בשם המטה יהודה, וכתב שכן הוא דעת מרן שהביא בבי"ט טעמו של הר"ן. אך נראה דאין להביא ראיה מזה שהרי הבי"ט כתב טעם הר"ן וטעם הרא"ש, ולא פירש שיש מחלוקת ונפקא מינה בין הטעמים, ובשו"ע כתב סתם טעם הרא"ש. ולכן נראה שדעת מרן דאין מחלוקת, ומ"ש הר"ן מיחזי להו כשכיר יום, היינו שיחשדהו כשכיר יום, וכעין מש"כ הפרמ"ג לפי המג"א. וכ"כ הרב משה פיינשטיין זצ"ל בספרו אג"מ (ח"ג סי' ל"ה), שדעת מרן והרמ"א להקל כשהרגילות בקבלנות. אלא דיש לחוש לכתחלה לשיטת הר"ן (כמו שפירש במשבצ"ז) ודעימיה. וע"ע ביביע אומר (ח"ח סי' כ"ח).

וכתב הרב יהודה עייש זצ"ל בספרו מטה יהודה סי' רמ"ד או' ב' וז"ל, ומטלטלין בביתו של ישראל אסור, דהוי פרהסיא דכל מה שיעשה בבית ישראל אפילו יעשה במקום צנוע בבית מיקרי פרהסיא, דשכיחי טובא נכנסין ויוצאין וגם איכא חשדא דשכנים ואפי' דבני ביתו כמש"כ הרמ"א בהגה דאפילו בחדרי חדרים אסור לעשותו בביתו של

קדמונים שהשפחות אינן רשאות לעשות מלאכה בבית ישראל ע"כ. ותיריך האליה רבה דהא דהתיר הגהות מיימוניות בפרק ח', היינו דוקא באופן שהיה מקרה בעלמא אבל אם השפחה עושה זאת בקביעות חייב למחות. והכי גרס הלבוש בדברי השו"ע, לפיכך מתיירין גבינות שלפעמים השפחות עושות מעצמן מחלב של ישראל. וכ"כ בפרמ"ג דכוונת השו"ע הוא רק אם עשתה כן לפעמים דרך מקרה שמותר אחר השבת ליהנות מהם, אבל אם היא עושה כן תמיד מחויב למחות בידה ע"כ. ולפ"ז גם בנדון דידן כיון שהוא בבית ישראל ובכלים של ישראל צריך למחות בידה שלא לשטוף הכלים בשבת. וכ"פ בילקוט יוסף סי' ש"ו או' כ"א. אך יש לומר דשאני התם דמגבן הוי מלאכה ממש משא"כ בשטיפת כלים לצורך חול דאסור רק משום טרחא יתירא אפשר דיש להקל.

ישראל. וכתב עוד (אות י'), דאפי' במקום שנהגו שלא לשכור פועלים ליום יום, אלא רגילים בקבלנות לא מהני, כיון דבקבלנות כל הריוח הוא לישראל מיחלף להו קבלנות בשכירות פועלים. ועוד דבקבלנות מיחזי להו לאינשי כשכיר יום. ובחיי אדם כלל ג' או י', כתב וז"ל, ובביתו של ישראל הכל אסור ולא מהני שום היתר, דמיחזי כשלוחו שצויהו לעשות בשבת ואפי' בדברים שידוע שמנהג כל בני העיר ליתן בקבלנות אסור (ועוד שהרי אפי' בקבלנות היה מן הדין שימחה אלא שלא ישמע לו כדאיתא בהגהות מרדכי וכיון שהוא בביתו ודאי אסור), ע"כ. וכ"כ בשו"ע הרב סי' רנ"ב ס"ק ה' וז"ל, אסור להניח לגוי לעשות מלאכה ברשות ישראל בשבת, לפי שכעושה ברשות ישראל ניכר הדבר שהיא מלאכת הישראל ושמא יחשדוהו שנתן לו בשבת. וכ"כ במשנ"ב סי' רנ"ב ס"ק י"ז, בכה"ח שם ס"ק כ"ד, בשו"ת חמדת שלמה סי' ט' או ב', בשו"ת ערוגת הבושם סי' מ"ז, ובשו"ת קרן לדוד סי' ס"ג.

ובמלאכת השפחה כתב המשנ"ב בסי' רמ"ד ס"ק ל', שיש למחות ביד השפחות כשעושין מלאכת אדוניהן בשבת אפי' כשעושין שלא בבית ישראל ושלא בצווי בעליהן, דהא הם שכורין לכל המלאכות, וכל שכן כשעושין בבית ישראל דזה אסור אפילו בשכור למלאכה מיוחדת. ובס"ק כ"ט כתב, דבשכורה לכל המלאכות קרוב הדבר לודאי שיצטרך לה למחר למלאכה אחרת וא"כ מרויח הישראל במלאכת האי"י בשבת, ולכך אפי' אם לא יחשוב עמו יום יום אסור. וכ"כ בילקוט יוסף סי' רמ"ד או י' וז"ל, עוזרת בית נכריה העובדת בבית ישראל, אסור לה לעשות מלאכה בשביל ישראל בבית היהודי בשבת וי"ט וכגון תיקון ותפירת בגדים אף אם לא ציוו אותה לעשות המלאכה ע"כ.

וי"א דבזמננו דאין השפחות עובדות בכל ימי שבוע יש לומר דמה שהן עושות בשבת, היינו כדי לאפשר לעצמן זמן פנוי במוצאי שבת או ביום ראשון ולכך יש להחשיבם כקבלן. אלא דעדיין צריך למחות בהן משום החשש למראית העין שהרי הרגילות הוא לשכור שפחה או בשכיר יום או בשכיר שבוע, ויש ששוכרים שפחה קבועה שישנה בביתו וכשיש הרבה עבודה בבית שוכרים עוד שפחה בשכיר יום, ולכן א"א לקבוע רגילות בדבר זה, ואשר על כן צריך למחות בידי השפחות גם בזמננו שלא יעשו מלאכה בביתו של ישראל, ואפי' אם עושה מלאכה בצניעה שאין רואים אותה אפי' יש למחות. והטעם כתוב בספר מנחת כהן פ"ג, משום לא פלוג רבנן, או משום בני בתו דחשדי ליה. עי' בספר דברי יוסף ס"ט, בספר מים רבים סי' ט"ו, ובספר קנה המנורה סי' רמ"ד ס"ק י"ד.

ועי' במשבצ"ז (סי' רמ"ד ס"ק א'), דמסיק דדעת מרן הב"י דאין חילוק בין איסור דאורייתא לאיסור דרבנן דבכל אופן חיישינן למראית העין. ועי' במשנות זהב סי' רמ"ו ס"ק ג'.

Footnote 6

בברכי יוסף סי' של"ז או ב', כתב, בארץ מצרים נוהגים דשפחה או נער עכו"ם מדיחים הבית המרוצף בשבת וסוחט הבגד שמנגב הקרקע מהמים שבולע כדי שיחזור וילקוט עוד את המים שבקרקע וכן על זה הדרך. ויש ללמד עליהם זכות דעכו"ם אדעתא דנפשיה קעביד לפי שכבר יכול להדיח הבית במים רבים ולכבדן בחזקה במכבדת קש אלא שרצונו למהר מלאכתו, ועוד מוטב שיהיו הנשים שוגגות ולא מזידות. וכ"כ

בכה"ח סי' של"ז או' כ"א, בשם מהריק"ש בספר אהלי יעקב סי' צ"ד. וכתב בספר מלכים אמניך פרק י' הערה ב', יתכן שלכן סיים במוטב שיהיו שוגגין ולא ניחא ליה בלימוד זכות הראשון, משום שאפי' אם אין איסור בסחיטה, בכל זאת עצם ההדחה במים אסורה, שמא יבא להשוות גומות כמבואר בסי' של"ז סעי' ג', ובמשנ"ב ס"ק ט"ז. ואפשר דטעמו כמש"כ המשנ"ב שם ס"ק י', לענין כיבוד הבית ע"י נכרי מותר, משום דבאמירה לנכרי לא קפדינן על פסיק רישיה באשווי גומות וכשהנכרי מכבד הבית אין לחוש שהישראל ישוה גומות. וכתב הרב יחזקאל ראטה שליט"א בקובץ בית תלמוד להוראה ח"ז, וז"ל, אותן גוים שהן שכירי יום ושכירי שעות כגון אותן ששוכרין בבית בכדי לנקות הבית ועושין מלאכתן במלאכות דאורייתא כגון לנקות הכלים ולנקות הבית במים חמין וסחיטה אם מחויבין למחות בידן. בוודאי לצוות להן לעשות מלאכות אלו אסור, אולם מכיון שמלאכות אלו אפשר לעשות באופן המותר וכמו שעושין יהודיות בדרך היתר, וא"כ הגוים עושין אותן ע"י מלאכת האיסור אדעתא דנפשייהו הן עושין להקל עליהן. והוי כמו קבלנות דאם יש להן זמן לעשותן בחול שרי אפילו אם עושין בשבת דאדעתא דנפשייהו עובדין, ה"נ כן כיון שאפשר לעשותן בהיתר וידוע שאפשר לעשותן בהיתר הכל יודעין שאדעתא דנפשייהו עושין רק שיתנו להן זמן שיוכלו לעשותן בהיתר ואז אם עושין בדרך איסור אין למחות בידו אפילו ברשות ישראל כנלענ"ד ללימוד זכות ע"כ.

וכתב הילקוט יוסף בסי' רמ"ד או' י"א, דיש להתיר לשפחה להשתמש במכונת מדיח כלים בשבת שהרי יש לה אפשרות לשטוף הכלים בדרך היתר ובלי המכונה ומה שעושה כן הוא לתועלתה ונחיותה, חשיב אדעתא דנפשיה קעביד. וכ"פ בשש"כ (פרק ל' או' כ"ג). אלא שהרב יצחק זילברשטיין שליט"א כתב בספרו מלכים אמניך (פרק ט' הערה ל"ד), דיתכן שיש למחות ביד השפחה שלא להשתמש במדיח כלים, דאינו דומה למה שהתיר הט"ז ס"ס רע"ו, דהכא עצם ההדלקת המכונה עושה מלאכת ישראל ויש לחוש למראית העין. וכן שמעתי מכמה מורה הוראה בקהלתנו דכדאי להחמיר שלא ליתן ביד השפחות לעשות מלאכת אדוניהן בביתו כלל, אלא אם כן יש איזה צורך או מצוה, וע"ע במלכים אמניך (פרק י' או' א'). וכדאי לעשות שאלת חכם בענינים אלו.

Chapter 9

Allowing a Gentile to Carry From One's Home on Shabbat

Halachah 1 The Basic Prohibition

A Jew may not give an object to a gentile to take from one's home on Shabbat in an area where there is no *erub*, even if the gentile wants to take the item for his own purposes, because onlookers might suspect the Jew of telling the gentile to take the item, in violation of *Amira Le'nochri*.¹

Examples:

- One may not give his housekeeper extra clothing or leftover food for her to take home on Shabbat, as he will then appear as having instructed her to bring the items out of the house.
- This prohibition applies even to items belonging to the gentile. Thus, if a gentile forgot an item in the Jew's house, or if he purchased an item from the Jew but has yet to take it, the Jew may not give it to him on Shabbat.²
- If a gentile comes to a Jew's home and asks to borrow an item, it is forbidden to give it to him.³
- If a gentile neighbor's mail was mistakenly delivered to a Jew on Shabbat, he may not tell the neighbor to come on Shabbat to retrieve his mail.
- One may not leave a letter or package near the door for a pick-up service (such as UPS) to take on Shabbat for delivery, as doing so leaves the impression that the Jew specifically asked that the item be taken on Shabbat.
- If a person's dumpster is in front of his home, he should ask the contractor not to remove it on Shabbat, since this would appear as though he specifically commissioned its removal on Shabbat.⁴

---

1. שו"ע סי' שכ"ה, סעי' א'.

2. כף החיים סי' שכ"ה, ס"ק ט'.

3. שו"ע סי' רמ"ו, סעי' ב'.

4. הרב שמחה בונים כהן שליט"א ספר אמירה לנכרי דף 85-81.

Halachah 2

Exceptions

There are instances in which one may allow a gentile to take items from his house on Shabbat:

- If a gentile is ill and sends another gentile to a Jew's home to bring him food or medication, in the interest of *darchei shalom* (peaceful relations between Jews and gentiles) the Jew may give him the desired items.⁵
- By the same token, one may give items to an intimidating gentile, who poses a potential threat.⁶
- These leniencies, however, apply only in public areas where carrying is forbidden by force of rabbinic enactment, as opposed to Torah law. In densely populated urban areas, where an average of 600,000 or more people pass through on a daily basis, carrying is forbidden by Torah law, and therefore these leniencies do not apply.⁷
- This prohibition applies only when the gentile can be easily seen leaving the Jew's home. During nighttime hours, or where nobody will see the gentile, one may, in situations of dire need, have a gentile take an item from his home.⁸
- Some authorities maintain that when dealing with a *כרמלית*, where carrying is forbidden only by force of rabbinic enactment, this prohibition is suspended in situations of dire need or where a considerable financial loss is at stake.⁹
- One may have a gentile remove an item from his home on Shabbat if he wears it as a garment. For example, one may lend a gentile his coat, if he wears it on his way out.¹⁰
- The prohibition does not apply to articles that very clearly belong to the gentile. Thus, for example, one may tell a gentile to take her pocketbook out of his home on Shabbat.¹¹

---

5. שו"ע סי' שכ"ה, סעי' ב'.

6. שם.

7. עי' משנ"ב סי' שכ"ה ס"ק י"א, בשם ב"י.

8. ביה"ל סי' רנ"ב סעי' א', ד"ה מבעוד יום.

9. תהלה לדוד סי' רנ"ב או' ב'.

10. שו"ע סי' שכ"ה סעי' ג'.

11. הרה"ג ר' יוסף הררי רפול שליט"א.

- According to some authorities, even in situations where the prohibition does not apply, one should place the item down and have the gentile pick it up, rather than hand it to him directly. These *poskim* maintain that if one hands the item directly to the gentile, he will have then participated in the process of the *melachah* of carrying, which involves lifting an item in one domain (*akirah*) and placing it in another (*hanahah*).¹²
- If one rented his garage to a gentile, he may allow the gentile to remove items from the garage on Shabbat, since the local residents know that the space is rented.¹³

Halachah 3 Inviting a Gentile Into One's Home on Shabbat

Despite the prohibition against having a gentile remove items from one's home, one may nevertheless invite a gentile to his home on Shabbat and offer him food, as we may assume that he will eat only in the host's home. And if the gentile in fact does take some food with him, the Jewish host is not required to stop him; it is prohibited only to specifically offer him food to take with him.¹⁴

The following *halachot* apply when one invites a gentile to eat in his home on Shabbat:

- One must ensure not to offer very large quantities of food, as the gentile will likely take the leftovers with him.¹⁵
- The host must allow him to eat inside the house, for otherwise he will likely take the food with him outside.¹⁶
- Some authorities maintain that one should not actually hand food to the gentile, for if he immediately takes the food outside, the Jew will have participated in the process of the *melachah* of carrying. Others, however, disagree, claiming that one may assume the gentile will not take the

---

12. משנ"ב סי' שכ"ה, ס"ק ג'.

13. הרה"ג ר' יוסף הררי רפול שליט"א.

14. שו"ע סי' שכ"ה, סעי' א'.

15. משנ"ב שם, ס"ק ד'.

16. משנ"ב שם.

food outside immediately, and it is therefore permissible to hand him the food. One may follow this lenient position.¹⁷

- If, however, the gentile stands outdoors and stretches his hand out into the Jew's home, one may not let him take any items, including food, since we must assume that he will immediately take the item outside.¹⁸

Halachah 4

Lending or Giving an Item to a Gentile on Shabbat

Some authorities forbid lending an item to a gentile on Shabbat, or giving him an item that he had sold to him before Shabbat, even where there is an *erub*, as onlookers might suspect the Jew of having sold the item to the gentile on Shabbat.¹⁹

Exceptions:

- When an important need arises, one may lend or give an item to a gentile on Shabbat in areas with an *erub*; even in such cases, however, one may not give a gentile an item that he had sold to him before Shabbat.²⁰
- This prohibition against lending or giving an item where there is an *erub*, does not apply in the following situations: dire need, where a considerable financial loss is at stake, or when dealing with a potentially threatening gentile.²¹
- Likewise, if nobody sees the gentile leaving the home, one may, in situations of dire need, be lenient and lend him items.²²
- Even where there is an *erub*, one may not lend or give a gentile an item used for performing *melachah*, as people might suspect that he has commissioned the gentile to perform forbidden activity for him with the item.²³

---

17. משנ"ב שם, ס"ק ג'.

18. שו"ע שכ"ה, ס"ק א'.

19. עיי כף החיים סי' רמ"ו, ס"ק י"ז.

20. עיי כף החיים סי' רמ"ו, ס"ק י"ז.

21. עיי תהלה לדוד סי' רנ"ב, סעי' ב'.

22. עיי ביה"ל רנ"ב סעי' א', ד"ה מבעוד יום.

23. עיי משנ"ב סי' רמ"ו, ס"ק ט'.

Halachah 5

Having a Gentile Bring an Item to One's Home on Shabbat

One may not have a gentile bring items into his home on Shabbat (where there is no *erub*); doing so violates the prohibition of *Amira Le'nochri*.²⁴

Examples:

- One may not order newspaper delivery for Shabbat. If one has the paper delivered to his home every day, he must tell the delivery service not to bring it on Shabbat. If the service insists on delivering even on Shabbat, then one must cancel his delivery subscription, as it necessitates a gentile's performance of *melachah* on a Jew's behalf on Shabbat.
- One may receive regular mail on Shabbat, since it is obvious that he did not specifically instruct the gentile carrier to bring him the mail on Shabbat. One must make sure, however, not to take it directly from him. One may derive benefit on Shabbat from items delivered that day by mail, but he should not open it himself. He may hint to a gentile to open the letters for him), by saying, "I am curious what is in this envelope" (רמז שלא בלשון ציווי), provided that it does not contain *muksah*, and, preferably, that it was not brought from outside the *tehum*.
- If a Jew sent an item in a forbidden manner, such as through an overnight delivery service, or if he specifically instructed that the package arrive on Shabbat (see Chapter 10), the recipient may not derive benefit from the item on Shabbat.²⁵

---

²⁴. הרב שמחה בונים כהן שליט"א ספר אמירה לנכרי דף 84.
²⁵. ע"י משגיב סי' תקט"ו, ס"ק סח'.

Chapter 10

Shipping or Mailing Items Before Shabbat

Halachah 1

Private Carriers

One may give a letter or package to a carrier or delivery service before Shabbat, even if it can be assumed that the carrier will, for his own convenience, deliver the item on Shabbat. One may do so even late in the day on Friday, when there is no longer enough time for the delivery to be completed before Shabbat, and even if Hebrew writing is clearly visible on the envelope, such that it is easily identifiable as sent by a Jew.¹

However, this *halachah* is subject to several conditions:

- 1) One may not instruct the gentile to deliver the item specifically on Shabbat, or demand that the item be delivered by a certain date which would necessitate transporting it on Shabbat.²
- 2) The carrier works on a fixed rate. If the carrier works on an hourly rate, then one may not hire him, because under such an arrangement he resembles a *shaliach* — the Jew's paid agent to perform *melachah*. (See Halachah 3.)³
- 3) Even if the carrier does not work on a fixed rate, he may still be hired provided that he knows with confidence that he will receive payment for his services. If he has any doubt as to whether he will receive the standard remuneration for this service, then one may not send the item with him just prior to Shabbat. Instead, he must follow the guidelines outlined in Halachah 3.⁴
- 4) If a gentile offered to deliver an item free of charge or if the Jew asked him to deliver an item free of charge, the Jew may give him the item before Shabbat for delivery. We may assume that the gentile made this offer to reciprocate for a

---

1. בשו"ע סי' רמ"ז סעי' א', כתב וז"ל, שולח אדם אגרת ביד א"י ואפי' בע"ש עם חשיכה והוא שקצץ לו דמים ובלבד שלא יאמר לו שילך בשבת.

2. שו"ע סי' רמ"ז סעי' א', וסי' רנ"ב סעי' ב'. וע"ע בכה"ח סי' רמ"ז אר' ב'.

3. שם.

4. בשו"ע סי' רמ"ז סעי' ב'.

favor done for him in the past, and he thus does not appear as the Jew's agent.⁵

Halachah 2

Practical Guidelines for Sending Items through Private Carriers

In light of Halachah 1, the following guidelines apply when sending a letter or package with delivery companies such as Federal Express:

- 1) If one sends the item early enough in the week that the item could potentially be delivered by Shabbat, then one may send it even if he is certain that the company will deliver it on Shabbat.
- 2) If one does not leave enough time before Shabbat for the item to reach its destination, he may still send it if it will not reach the particular address on Shabbat. Since the delivery service personnel will not be performing any *melachah* specifically on behalf of the Jew on Shabbat, this is permissible.⁶
- 3) However, in a case where the carrier will have to perform some *melachah* on the Jew's behalf on Shabbat, a halachic authority should be consulted for guidance.⁷

---

5. ולענין אם מותר לשלח ע"י גוי בחנם ע"י בשו"ע סי' רמ"ז סעי' ד', ובסי' רנ"ב סעי' ב', שמתיר בחנם בכל אופן. והרמ"א כתב שיש חולקין וס"ל דכל שעושה בחנם אסור, וטוב להחמיר. אבל במקום שהגוי מתחיל עם הישראל לומר שילך בשבילו בחנם ודאי דעתו על הטובה שקיבל ממנו ושרי. וע"ע במשנ"ב סי' רמ"ז ס"ק ט"ז, ובכה"ח או"י ט"ט.

6. בשו"ע סי' רמ"ז סעי' ה'.

7. ע"י בשו"ת שבות יעקב (ח"ב סי' מ"ב), שהתיר כשיש צורך הרבה ליתן מכתב אקספרס בערב שבת לבי דואר שישלחוהו ע"י שליח מיוחד בשבת. וטעמו כיון שאינו מדבר עם הנכרי שהולך בשליחות רק עם אדון של הבי דואר דהוי אמירה דאמירה שלדעת החוות דעת בסי' נ"ג, אין בו איסור. ואף שהרבה אחרונים סוברים דגם אמירה דאמירה אסור, והם הרב גרשון אשכנזי בעל עבודת גרשוני, הרב יהודה עייש בספרו בני יהודה, והברכי יוסף (סי' ש"ז או' ה'), הביאו בכה"ח (סי' ש"ז או' ט"ו), כיון דהכא יש עוד צירופים להקל שרי, דהרי יש לנו גם סברת הפרמ"ג דהגוי המוביל את האגרת אינו שלוחו של ישראל אלא פועל של המשדר. וכתב בשו"ת מנחת יצחק (ח"ו סי' י"ח), דהעולם נוהגים היתר לשלוח מכתב אקספרס ערב שבת. והוא על פי מש"כ השבות יעקב. אולם ההיתר בזה רק בשעת הדחק לצורך גדול. וכ"כ בשו"ת אז נדברו (ח"ג סי' ל"ד), וע"י בשו"ת מחזה אליהו סי' ל"ז, שמסיק ואחרי כל הצדדין יש להתיר לכתחלה אף אם מבטיח לו שישלח ביום שבת.

Halachah 3

A Carrier who Works on an Hourly Rate

If the carrier works on an hourly rate, or if he is the sender's hired day worker, then one may not give him a letter before Shabbat to send unless he allows enough time for the delivery to be completed before the onset of Shabbat.⁸ If there is, indeed, enough time for the carrier to deliver the item before Shabbat, then one may send it with him, even if the sender knows with certainty that he will not complete the delivery before Shabbat.

- This applies regardless of when in the week the Jew submits the item for delivery. Even on Sunday, one may not submit the letter or package for delivery with this kind of carrier if the destination cannot be reached before Shabbat, unless the carrier is specifically instructed not to travel with it on Shabbat.
- In some situations, one may not send an item with this kind of carrier even if he allows enough time for the delivery to occur before Shabbat. In a case where there is visible Hebrew writing on the envelope/package and the gentile may have to search for the intended recipient on Shabbat, if he is not at home, people seeing the carrier with the package might suspect that he was sent to deliver it on Shabbat. It is therefore forbidden to send such an item with a carrier working on an hourly rate, unless it can be assumed that the messenger has enough time to find the recipient before Shabbat. One must carefully assess each situation to determine whether it can be assumed that the letter will reach the recipient before Shabbat.⁹

Halachah 4

A Carrier who Works on a Per-Day Rate

If a Jew hires a carrier based on a per-day rate, and does not specify to the carrier when to deliver the item, then he may send the item, even if the gentile will carry it on Shabbat, as this resembles the situation of a predetermined fixed rate (discussed in Halachah 1).

---

8. בשו"ע סי' רמ"ז סעי' א'.

9. שם, ועיי' משנ"ב שם.

Nevertheless, one may not send an item with such a carrier on Erev Shabbat, since this would appear as though he specifically instructed him to carry the item on Shabbat.¹⁰

Halachah 5 Sending Items Through the Public Mail Service

A Jew may send mail before Shabbat with the public mail service, even if he is certain that it will be delivered on Shabbat. Since the sender does not specifically request that it be carried on Shabbat, there is no prohibition involved.

According to some authorities, one may even place mail on Friday in the “next day’s mail” box in the post office, even though he in effect instructs that the mail be delivered specifically on Shabbat. This leniency results from the claim made by the *Peri Megadim*, that post office employees differ from private carriers, in that they work for the postal agency, a government establishment endorsed by the country’s leaders, rather than for the sender. Hence, *melachah* performed by post office employees in delivering a Jew’s mail is not seen as work done on behalf of a Jew. One may therefore use the postal service even to send mail specifically on Shabbat.¹¹

10. בשו"ע סי' רמ"ז סעי' ג'.

11. עיי' בפרמ"ג (משבצ"ז סי' רמ"ז ס"ק ב'), שכתב וז"ל, בי דואר דהאידינא שממונה מאת המלך לצרכו ולצורך השרים והסוחרים והולך בקביעות, וישראל ג"כ מוסר לו אגרת, אפשר אף בלא קצץ כלל. וידוע שא"א להגיע שם אגרת אלא אם כן ילך בשבת מ"מ לאו כשלוחו הוא. ועיי' במשנ"ב סי' רמ"ז ס"ק י"ו, ובכה"ח שם אוי"ב.

Chapter 11

Hiring Gentile Workers on Shabbat

Introduction

To illustrate the severity of these *halachot*, the *Hafes Hayim* tells of a Jew who hired a non-Jewish contractor to build his home, with the understanding that the contractor would work even on Shabbat. People in the community informed the Jew of the prohibition against hiring gentiles to work on Shabbat, but he nevertheless insisted that the builder reserves the right to work on Shabbat. Ultimately, he fell deep in debt and was forced to forfeit his home to the bank.

Conversely, the *Kaf Ha'hayim* tells of a wealthy Jew who spent considerably more money on the construction of his house in order to ensure that the builders would not work on Shabbat. Some time later, a devastating fire ravaged the town and destroyed many nearby homes. As the fire approached this wealthy Jew's house, an unusually fierce wind blew the fire towards the opposite direction, saving his house.

A Jewish home is often compared to a “mini Sanctuary”, a place where Hashem's presence should be experienced and an aura of sanctity and spirituality should be felt. One must therefore ensure to build and maintain his house at the very highest standard of purity and halachic propriety.

With regard to these laws, *halachah* distinguishes between two types of employees:

שכיר יום

A day worker

קבלן

A worker contracted for a specific project

As we will see, these two categories are treated very differently with respect to the possibility of hiring work on Shabbat.

Halachah 1

שכיר יום — A Day Worker

A שכיר יום is a worker paid for the time he spends working, rather than for completing a particular project. A Jew who hires a שכיר יום,

regardless of whether he pays him per hour, day, month or year, may not allow him to work on Shabbat, even if he did not specifically instruct him to do so. Even though the gentile decides to work on Shabbat for his personal gain, nevertheless, since he is paid for the time spent working *halachah* considers him a paid agent of the Jew in performing the given *melachah*.¹

- One who owns a factory may not have salaried employees work there on Shabbat, even if no Jews live in the area of the factory.
- One may not allow his secretary to work on Shabbat, even if she does so of her own volition.

Halachah 2 קבלן — A Worker Paid Per Project

A קבלן is paid to complete a certain project, regardless of the time invested. If a Jew contracted a gentile to complete a given project, then he may allow the gentile to work on the project on Shabbat, since he does so of his own volition and for his own purposes, rather than as an agent of the Jew.²

Four conditions apply to this *halachah*:

- 1) The Jew must guarantee to pay for the job, so that it is clear that that the קבלן works on Shabbat for personal scheduling interests, and not specifically on behalf of the Jew. If he is not guaranteed payment, then when he works on Shabbat he is considered working on Shabbat for the Jew, rather than for his own interests. If there is an accepted price for the given project, then the gentile may work on Shabbat even if

1. ע"י בשו"ע סי' רמ"ג סעי' א', ובמג"א סי' רמ"ד ס"ק ג', שכתב שאסור מדינא לשכור גוים לימים. וע"ע בשו"ע הרב סי' רמ"ג או' ד', ובערוך השלחן שם, או' ט'.

2. ע"י בשו"ע סי' רמ"ד סעי' א', שכתב וז"ל, פוסק עם האיניו יהודי על המלאכה וקוצץ דמים והא"י עושה לעצמו ואע"פ שהוא עושה בשבת מותר, במה דברים אמורים בצנעא שאין מכירים הכל שזו המלאכה הנעשית בשבת של ישראל היא. אבל אם היתה ידועה ומפורסמת אסור, שהרואה את הגוי עוסק אינו יודע שקצץ ואומר שפלוני שכר הגוי לעשות לו מלאכה בשבת. לפיכך הפוסק עם הגוי לבנות לו חצירו או כותלו או לקצור לו שדהו, אם היתה המלאכה במדינה או בתוך התחום אסור לו להניחם לעשות לו מלאכה בשבת מפני הרואים שאינם יודעים שפסק ע"כ.

ובסי' רמ"ז סעי' א', וסי' רנ"ב סעי' ב', כתב מרן שאסור לומר לקבלן לעשות מלאכה בשבת. וכאן מיירי שמתנה עמו סתם שיעשה לו איזה מלאכה בשכר דבר קצוב דכיון שקצץ אדעתיה דנפשיה קעביד למהר להשלים מלאכתו, דלישראל אין קפידא בזה דאם לא יעשהו היום יעשהו למחר. וע"י בשו"ע הרב בקונטרס אחרון סי' רמ"ג או' א'. וע"ע בשו"ת אבני נזר סי' מ"א.

they did not explicitly agree upon payment, since there is an implicit guarantee by virtue of the commonly accepted fee.³

2) The Jew may not instruct the gentile to work specifically on Shabbat or perform a job that can be done only on Shabbat.⁴

3) The Jew may not work on the project in the Jew's property, as onlookers will mistakenly conclude that he was hired specifically to work on Shabbat.⁵

4) Work performed in public view, such as construction and gardening, is forbidden, even under a קבלנות arrangement.⁶

3. ע"י בשו"ע (סי' רמ"ד סעי' א', וסי' רנ"ב סעי' ב'), שכתב דמותר ליתן לגוי כלים אף אם הוא יעבוד בשבת בתנאי שקצץ לו דמים, ובסי' רמ"ז סעי' ב', כתב וז"ל, אם התנה עמו שיתן לו שכרו אע"פ שלא פירש כמה יתן לו דינו כקוצץ דסמכא דעתיה דגוי ובדידיה קא טרח, אבל בסתם אע"פ שיש בדעתם שיתן לו שכר אסור, דלא סמכא דעתיה ובדישראל קא טרח. וכתב בבית יוסף סי' רנ"ב, וז"ל, וטעמא דבעינן קצץ משום דכשלא קצץ ימחזי כאלו הוא שלוחו של ישראל וכשנותנו ערב שבת נראה כנותנו לו על מנת שיעשה לו מלאכה בשבת, וכי קצץ גוי כי עביד בדנפשיה קא עביד ליטול שכרו ולא מחזי כשלוחו של ישראל.

וכתב המג"א סי' רנ"ב ס"ק ו', וז"ל, נ"ל דבזמן הזה כלים לכובס מסתמא היינו קציצה דקצבתו ידוע, דאטו בכל פעם יקצץ עמו. וכ"כ אליה רבה ס"ק ה', שו"ע הרב ס"ק ו', ובכה"ח או"כ. וע"ע במחצית השקל, ובביאור הלכה ד"ה אם קצץ.

וכתב המג"א שם, ס"ק ח', ומיהו אם יכול לגומרה קודם השבת לכו"ע אף בלא קצץ שרי. והביאו בכה"ח שם, או"כ"א.

4. כתב הב"י סי' רנ"ב, וז"ל, ואע"פ שקצץ לא שרי אלא כשגוי עושה מלאכה מעצמו, אבל אסור לומר לו לעשות המלאכה בשבת. וכ"כ בסמ"ג, ספר התרומה, מהר"י אבוהב בשם הרשב"א, ובכל בו. וכך עולה מדברי השו"ע סי' רנ"ב סעי' ב', וסי' רמ"ז סעי' א'.

ועי' בט"ז (סי' ש"ז ס"ק ג'), ובמג"א (שם ס"ק ג'), שכתבו אם יום השוק בשבת אפי' אינו מזכיר לו בפירוש שיקנה בשבת, אלא נותן לו מעות שיקנה סתם, ובאותו מקום אינו מצוי לקנות אלא בשבת שהוא יומא דשוקא הוי ליה כמזכיר יום השבת בפירוש. אולם מדברי הבית יוסף מבואר (סי' ש"ז), דאין איסור אלא במקום שהוא אומר לו שיעשה בשבת. וכ"כ המנחת כהן (במשמרת השבת פרק רביעי), והבית יהודה (ח"א סי' מ"ד). ואף שהאחרונים חולקין על זה והם המג"א (ס"ק ג'), ט"ז (ס"ק ג'), א"ר (או"ט), תו"ש (ס"ק ג'), מחזיק ברכה (או"ג), וכה"ח (או"כ"ד), כתב הרב עובדיה יוסף שליט"א בספרו יחזה דעת ח"ג סי' י"ז, ובהליכות עולם (עמ' קפ"ד), במקום הצורך אפשר לסמוך על דעת מרן הבית יוסף ע"ש. ואף דבתר מרן אולינן בכל מקום בין להקל בין להחמיר ואפי' כשהוא נגד רוב הפוסקים, נראה דהכא נקטינן לחומרא משום דמרן לא גילה דעתו להדיא וגם לא כתב להקל בשו"ע.

5. כתב הב"י סי' רנ"ב, וז"ל, ודע הא דשרי לתת עורות לעבדן וכלים לכובס דוקא כשהגוי עושה מלאכה בביתו אבל אם עושה מלאכה בביתו של ישראל אסור, כמפורש בירושלמי ובדברי הראשונים. וכך עולה מדברי השו"ע סי' רנ"ב סעי' ב'. ועי' בחיי אדם כלל ג' סי' י', שכתב, דבביתו של ישראל אין שום היתר, דמחזי כשלוחו שצוהו לעשות בשבת. וכ"פ המשנ"ב ס"ק י"ז, וכה"ח או"כ"ד.

אלא דצ"ע שהרי החיי אדם באותו סימן כתב דיש להקל במלאכת מטלטלין ליתן לגוי לעשות בפרהסיא כשידוע שמנהג כל העיר לעשות בקבלנות, ואמאי לא חיישינן לחשש שמא ציווהו לעשות ביום שבת. וצ"ל דיש לחלק דכשהגוי עושה מלאכת ישראל ברחוב בפרהסיא אין שום הכרח שציווהו היום לעשות את המלאכה שהרי היה בקבלנות ומתי שרוצה יעשה, משא"כ כשעושה בבית ישראל שבאופן כללי אין נותנים לגוי לעבוד בביתו מתי שרוצה, אלא קובעים עמו יום מסוים שמתאים בשביל שניהם ואשר על כן כתב החיי אדם דבביתו יש חשש יותר ואסור בכל אופן.

6. ע"י בשו"ע (סי' רמ"ד סעי' א' וסעי' ד', וסי' רנ"ב סעי' ג'), שכתב וז"ל, מלאכת פרהסיא אפילו

(We will elaborate further on conditions 3 and 4 later, in Hala-chah 4.)

Halachah 3

Common Examples of When a Kablan May Work for a Jew on Shabbat

A) One may give clothing to a non-Jewish tailor for alterations just prior to the onset of Shabbat, even though the tailor will perform the work on Shabbat, since he does so for his own scheduling purposes, and not specifically for the Jew. One may not, however, specify that he needs the clothing immediately after Shabbat if the tailor has time to work only on Shabbat.⁷

B) One may give clothes to a dry cleaning service on Friday and ask that they be ready by Sunday morning. Although the cleaner will likely do the work on Shabbat, nevertheless, he could have done so before or after Shabbat, and presumably he chose to clean the clothing on Shabbat for his own convenience.⁸

If the cleaner or tailor delivered the clothing on Shabbat without the Jew's request, he may wear the clothing, even if it were cleaned or altered on Shabbat.⁹ (Ashkenazim, however, are stringent in this regard, and forbid wearing clothing on Shabbat that have been worked upon on Shabbat, except in cases of pressing need.) One may not, however, allow a cleaning service to pick up or deliver his clothes on Shabbat.

C) One may bring his car to a non-Jewish mechanic before Shabbat and ask that it be ready by Sunday morning, even if

---

במטלטלין כגון ספינה הידועה לישראל דינה כמלאכת מחובר. וכתב המג"א (סי' רנ"ב ס"ק י'), וז"ל, ולפי' הני חלוקים שידועים שהם של ישראל והגוי מכבסן על גבי נהר צריך למחות בידו. אך בספר תוספת שבת (סי' רנ"ב ס"ק י"ד), כתב וז"ל, מיהו יש לחלק דאף שידועים שהן של ישראל מ"מ לא יודעים של מי הם ולא שייך חשדא בזה ע"כ. ונראה דטעמו משום דסיבת החשש כאן הוא שיחשדו שאותו יהודי עשה דבר שאסור וזה שייך רק בדבר הניכר של מי הוא כמו ספינה, אבל בחלוק של יהודי אינו ניכר של מי הוא ולכן ליכא חשד. והחיי אדם (כלל ג' הלכה י'), הקיל בזה עוד מטעם אחר דכיון שידוע שמנהג כל בני העיר ייתן כלים לכובס בקבלנות, ע"כ אפי' אם האיננו יהודי מכבסם במקום מפורסם מותר דאין בזה חשדא משום שכיר יום. וכ"כ בכה"ח (סי' רנ"ב או' ל"ג ואו' ל"ה), ובמשנ"ב (שם, ס"ק כ"ה).

7. עיי' בשו"ע סי' רנ"ב סעי' ב', ובמג"א ס"ק ר'. ועיי' במשנ"ב ס"ק ט"ז, ובכה"ח סי' ש"ז או' כ"ה.

8. שם.

9. עיי' בשו"ע סי' רנ"ב סעי' ד'. ועיי' בשו"ת רב פעלים ח"ב, סי' מ"ג. ועיי' בשו"ע סי' רמ"ו סעי' ב'.

he will most likely do the servicing on Shabbat. Since he could have performed the work before or after Shabbat, we can assume he chose to work on Shabbat for personal convenience, and not for the Jew's sake. One may not, however, specifically instruct the mechanic to service his car on Shabbat.¹⁰

Halachah 4

Work Performed on Shabbat in Public View

As mentioned, one may allow a קבלן to perform work for him on Shabbat only if he does so privately, such that the Jewish onlookers will not know that he performs the given activity for a Jew. A non-Jewish קבלן may not perform work for a Jew in a public setting, meaning, in the presence of three or more Jews, because onlookers might suspect the Jewish client of hiring the gentile as a day worker, in violation of *halachah*. Therefore, one may not allow his non-Jewish contractor to build on Shabbat, since building is generally done in public view. One may, however, allow a gentile contractor to build on property situated in a city without any Jewish population.¹¹

Any work performed in a Jewish home is considered “public” for purposes of this *halachah*. This applies even if one lives in a town without any Jewish population, since his family members or guests might suspect him of hiring the gentile as a day worker.¹²

Examples:

- One may not allow a gentile contractor to build his home on Shabbat, even if the contractor wishes to work on

10. ע"י בשו"ת יחווה דעת חלק ג', סי' י"ז.

11. ע"י בשו"ע סי' רמ"ד סעי' א', ומש"כ מרן לחלק בין מלאכה שנעשית בצניעה לבין מלאכה שנעשית בפרהסיא הוא מהירושלמי (שבת פ"א ה"ח), אומנים גוים שהיו עושין עם ישראל בתוך ביתו אסור, בתוך בתיהם מותר, אמר רשב"א בד"א בתלוש אבל במחובר אסור. וע"י בלבושי שרד (סי' רמ"ד או' י"ג), דדרך מחובר להיות מפורסם, לכן אסור אפי' אם אירע שאינו מפורסם משום לא פלוג. וגדר פרהסיא הוא דכל שידעו בדבר שלשה בני אדם (רש"י שבועות דף כ"ה ע"ב, והביאו בכה"ס ר"נ ב"ב, או' ל"א).

12. ע"י בב"י סי' רמ"ד (ד"ה כתוב בחשובת אשכנזיות), וז"ל, יהודי הדר בישוב לבדו אסור להשכיר לו פועלים לבנות לו בית בשבת וכו', (לפי דפוס קרימונא) ואף שהוא דר חוץ לתחום אסור, משום דבני ביתו חשדי ליה ואורחים דמיקלעי לגביה חשדי ליה. וכתב הרמ"א שם וז"ל, ואפי' אם הוא דר בין הגוים יש לחוש לאורחים הבאים שם או לבני ביתו שיחשדו אותו.

Shabbat for his own convenience, because onlookers might suspect that he was hired as a שכיר יום.

- It is likewise forbidden to allow a contractor to work on a non-residential building in which one has invested, unless there are no Jews in that city or anywhere within the *tehum* of that city.
- If a swing set was ordered and the workers come on Shabbat to build it, one must not allow them to build it on Shabbat.
- One may not allow a gardener to work on his lawn on Shabbat.

Halachah 5

If One's Home was Built on Shabbat

If one transgressed these *halachot* and allowed his home to be built on Shabbat, it is proper for him not to move into it.¹³

Halachah 6

Where it is Customary to Build בקבלנות

Some authorities allow having a gentile contractor build on Shabbat in locations where homes are generally built under a קבלנות arrangement, whereby the contractor is paid for the project, rather than per hour or day. Since people in that area generally hire contractors בקבלנות, we need not be concerned that onlookers will suspect the Jew of hiring the contractor as a day-worker. The accepted *halachah*, however, does not follow this position. Even though onlookers will correctly assume that the contractor is paid for the project, nevertheless, they might mistakenly conclude that hiring gentile workers on Shabbat is permitted under all arrangements, even by hourly rate. Therefore, even nowadays, when contractors

13. ע"י בשו"ע סי' רמ"ד סעי' ג', שכתב וז"ל, אם בנו לישראל גוים בית בשבת באיסור נכון להחמיר שלא יכנסו בו. וכתב המג"א שם, ס"ק י"א, דאסור אף לאחרים. ועי' בלבושי שרד שכתב דעת המג"א דהיכא דנבנה באיסור גמור אסור מדינא, ובקבלנות נכון להחמיר. אולם דעת הט"ז ס"ק ד', דאפי' אם בנו בשכיר יום מדינא מותר ליכנס שם, אלא שנכון להחמיר. וכ"כ דעת האליה רבה שם, או' ח', וכ"כ המטה יהודה שם, או' ו', וכ"כ מדברי המאמר מרדכי, וכ"כ בשו"ע הרב או' ז', (כף החיים או' ל"ד). וכתב האליה רבה אף שהחמירו ליכנס בו, מ"מ מותר ליהנות ממנו ולמכרה לנכרים. וע"ע בכה"ח שם, או' ל"ה, שהביא משו"ת שואל ומשיב שהתיר אף לישראל לקנות ממנו דלא קנסו במכירה.

are generally paid per project, one may not allow his contractor to work for him on Shabbat.¹⁴

14. הנה מלשון השו"ע שכתב אבל אם היתה מלאכה ידועה ומפורסמת אסור, שהרואה את הנכרי עוסק אינו יודע שקצין ואומר שפלוני שכר הנכרי לעשות לו מלאכה בשבת. והוא מלשון הרמב"ם (פרק ו' הלכה י"ג). משמע שמלאכה שדרך העולם לעשותה בקבלנות מותר, שהרי לא שייך שיבואו לחשדו. וכן משמע מדברי הר"י בתוס' ע"ז דף כ"א ע"ב, שפירש דהרואה גוי עובד בבנין של ישראל אינו אומר קבלנותיה קעביד, אלא שכירי יום נינהו. וכן פירש הרא"ש שם, דהרואה אומר שכירי יום נינהו. וכ"כ הרמב"ן בתורת האדם, והריטב"א. ולפ"ז משמע דהיכא שמנהג אותו המקום לשכור הפועלים בקבלנות שרי. וכך פסק הרע"ק"א, הביאו המשנ"ב (בסי' רמ"ד ס"ק ז', ובביאור הלכה ד"ה או לקצור).

אולם המהרי"ט צהלון בסי' ס"ו, הקשה מדברי הרמב"ם בהלכות יו"ט פרק ז', שכתב שאין הכל יודעים ההפרש שיש בין שכיר לקבלן. ולטעם זה אפי' ידעו כל העיר שהוא בקיבולת אסור. וכן כתב הפרמ"ג (במשבצ"ז סי' רמ"ג ס"ק א', ובסי' רמ"ד ס"ק ב'), לדעת הר"ן שכתב הטעם משום דמחזי כשכיר יום, היינו שהעולם אינם יודעים לחלק בין קבלנות לשכיר יום ולכן אף במקום דנתפרסם ומנהג המקום לשכור רק בקבלנות יש לאסור. וכתב הביאור הלכה (ד"ה או לקצור), דהר"ן לאו שיטה יחידאה בזה, דיש עוד הרבה פוסקים דס"ל כוותיה והם הר"מ, המאור, הגהות סמ"ק, הגהות אשרי, וספר התרומה. וכן הוא דעת הט"ז (סי' רמ"ד ס"ק ב'), דאף במקום שהרגילות לעשות בקבלנות אסור, דבעינן שתי תליות עיי"ש. וכ"פ בכה"ח (או' ה'), בשם המטה יהודה, וכתב שכן הוא דעת מרן, שכתב בב"י טעמו של הר"ן. אך נראה דאין להביא מכך ראייה דהרי הב"י כתב טעמו של הר"ן וגם טעמו של הרא"ש, ולא פירש שיש מחלוקת ונפק"מ בין הטעמים, ובשו"ע כתב סתם טעם הרא"ש. ולכן נראה שדעת מרן דאין מחלוקת, ומש"כ הר"ן מיחזי להו כשכיר יום, היינו שיחשדהו כשכיר יום. וכ"כ הרב משה פיינשטיין זצ"ל בספרו (אג"מ ח"ג, סי' ל"ה), דדעת מרן והרמ"א להקל כשהרגילות בקבלנות. אלא דיש לחוש לכתחלה לשיטת הר"ן (כמו שפירש במשבצ"ז הנ"ל), ודעימיה. ועי' ביביע אומר (ח"ח, סי' כ"ח).

וע"ע בשו"ת אגרות משה ח"ד, סי' נ"ב, שכתב דלענין הקבלן אם הוא יהודי אסור לו להניח לפועלים שלו לעבוד בשבת, אף אם הוא משלם להם כפי העבודה, שהרי הדרך גם במדינתנו לשכור שכירי יום.

Chapter 12

The Laws of *Amira Le'nochri* on Yom Tob

Halachah 1

Any act that is forbidden to do on Shabbat is likewise forbidden to do on Yom Tob, except for cooking and carrying, which are permitted on Yom Tob. By extension, then, the *Hachamim* forbade instructing a non-Jew to do *melachah* on Yom Tob, just as on Shabbat. This applies to both the first and second days of Yom Tob.¹

Halachah 2

Just as with regard to Shabbat, one may not tell a gentile on or before Yom Tob to perform on Yom Tob an action prohibited by either the Torah or by the *Hachamim*.

Halachah 3

If one forgot to turn on his oven prior to Yom Tob and he needs the oven to prepare food on Yom Tob, he may instruct a gentile to turn it on during Yom Tob. Similarly, if one's lights were turned off during the Yom Tob meal, it is permissible to tell a non-Jew to turn them back on.²

Halachah 4

If one's *sechach* fell down on Yom Tob, he may instruct a non-Jew to fix it.³

---

1. עיין בתוס' (ב"מ דף צ' ד"ה אבל) גבי איסור אמירה לנכרי שכתבו דשבת ויו"ט חדא מילתא היא וגזרו יו"ט אטו שבת. וכתב הבית יוסף (סי' תצ"ה) שכל מה שאסור לישראל לעשותו ביו"ט אסור לומר לגוי לעשותו כמו בשבת. וכ"כ המשגיב (שם ובסי' תקי"ז ס"ק ט') וז"ל דכל מה שאסור לעשות ע"י ישראל בעצמו אסור לומר לנכרי לעשותו ביו"ט אפילו אם מצוהו מערב יו"ט לזה. וכתב הכה"ח (סי' תצ"ו או' ט') שהעושה מלאכה על ידי נכרי ביו"ט שני מנדין אותו.

2. עיין ביביע אומר ח"ב סי' כו' שכתב דהולדת אש ביו"ט הוי שבות בלבד לדעת רוב הפוסקים ולכן במקום מצוה שרי לומר לנכרי להדליק התנור או החשמל דהוי שבות דשבות במקום מצוה.

3. שאלה. אם נפל הסכך ביו"ט ואין לו סוכה אחרת האם מותר לומר לנכרי להניח הסכך עליה ביו"ט או לאו ?

תשובה. הפרי מגדים (א"א סי' שט"ו) כתב דיש להסתפק דשמא הנחת הסכך הוה אהל קבע כי מניחים הרבה זה על זה וסמוך לזה ומונח שם לח' וט' ימים והוה איסור תורה ואסור ע"י נכרי כי אם שבות דשבות במקום מצוה. ובהלכות סוכה (א"א סי' תרכ"ו ס"ק ח') כתב דצ"ע בכל זה וחלילה לי להורות היתר. והובא דבריו במשגיב (סי' תרכ"ו ס"ק כ') ובכה"ח (סי' שט"ו או' י"א ועיין בסי' תרל"ז או' ה').

אולם הבכורי יעקב (בעל ספר ערוך לנר) כתב (סי' תרכ"ו ס"ק י"א) בפשיטות דהנחת הסכך ודאי אינו

בנין ממש אלא חשיבה כאהל עראי (וסיים דצ"ע לדינא). וכן כתב בשו"ת עטרת חכמים (סי' ר) דדוקא על ידי קשר וחיבור הוי אהל קבע ובלאו הכי הוי עראי ולפי זה שרי לומר לנכרי אפילו בשבת להניח הסכך על הסוכה בלי לעשות שום קשר או חיבור דזה הוי אהל עראי. ויש אומרים (בנין שבת עמ' ש"ז) דגם הפרמ"ג מודה היכא דהסכך אינה יכולה להתקיים לזמן רב כמו המחצלת המצויה בזמננו דבלי שום קשר הסכך זו ונופל כשיש רוחות חזקות דאין זה אהל קבע ולכן לצורך מצוה שרי דהוי שבות דשבות במקום מצוה.

אלא בשו"ת שואל ומשיב (מהדורא רביעאה ח"ג סי' כ"ה) כתב אף דק"ל סוכה דירת עראי בעינן, לענין שבת ויו"ט הו"ל קבוע דהמצוה חושבו קבוע וכן משמע מדברי רש"י שכתב (סוכה דף לא ד"ה מפני) דמצוה משוי לסוכה כל שבעה כבנין קבע ולפי זה אין להתיר הנחת הסכך בשום אופן.

אולם בשו"ת באר יצחק (סי' י"ג) כתב דאפשר להקל לומר לנכרי לתקן סוכתו ביו"ט דיש לסמוך על שיטת התוס' (שבת דף צ"ה ד"ה והרודה) שסוברים דאין איסור בנין ביו"ט מן התורה דמתוך שהותר בנין לצורך דמגבן הוי משום בונה הותר נמי שלא לצורך ואסור מדרבנן משום עובדין דחול. ואף דק"ל כהרמב"ם דבנין ביו"ט אסור מן התורה בכל זאת אפשר לצרף שיטת בעל העיטור שסובר דשרי לומר לנכרי בשבת לעשות מלאכה גמורה לצורך מצוה. וכך פסק המשנ"ב (סי' תרל"ז ס'ק א'). וכן כתב בילקוט יוסף (ח"ה עמ' קכ"א) ועיין ביחוד דעת (ח"ו סי' מ"א עמ' רל"א).

ולכן נראה דדוקא ביו"ט אפשר להקל שאפשר להצטרף שיטת התוס' עם בעל העיטור אבל בשבת יש להחמיר ובדיעבד אם שגג וצווה לנכרי לתקן סוכתו בשבת מותר להנות ממנה שבדיעבד סמכינן על שיטת בעל העיטור וכן ראיתי בספר מלכים אמניך בשם רב אלישיב שליט"א.

Common questions on *Amira Le'nochri*

Opening or closing lights

Is it permitted to ask a non-Jew:

- 1) To turn on a light to enable the performance of a *mitzvah*, such as the Shabbat meal or Torah study?

Opening lights on Shabbat constitutes a Torah prohibition, and therefore one may not ask a gentile to do so, even for the purpose of a *mitzvah*. Furthermore, even if the gentile volunteers to turn on the lights without having been asked, one must not allow him to do so. If the gentile did open the lights, one may not eat or read in that room if it would have otherwise been too dark for eating or reading. If, however, the gentile opened the light for his own purposes, such as to find an item he needs for his personal use, one may then derive benefit from this light. Therefore, one may tell a gentile that there is something for him in the dark room so that he will turn on the lights, and the Jew will therefore be allowed to derive benefit from the light. (See Chapter 2, Halachah 1.)

If the room already had some light and the gentile turned on an additional light to allow for more comfortable eating or reading conditions for the Jew, one may derive benefit from this additional lighting. (See Chapter 5, Halachah 5.)

- 2) To turn on a light to enable the performance of a *mitzvah* by a large group of people, such as congregational prayer or a Torah class?

Although Ashkenazic authorities permit asking a gentile to open the lights in such a case, many Sephardic authorities are in disagreement on this issue. One must therefore consult a competent halachic authority for guidance in such a case. If an Ashkenazic Jew is present, it is permitted for him to ask the gentile to turn on the lights for him, and then even the Sephardim may derive benefit from the lighting. The Ashkenazi may not, however, instruct the gentile to open the lights for the Sephardim. (See Chapter 3, Halachah 1.)

- 3) To turn on a light for the purpose of finding medicine for one who is ill?

The prohibition of *Amira Le'nochri* is suspended when dealing with the needs of one who is bedridden due to illness (such as with a fever or flu). Therefore, one may ask a gentile to perform any *melachah* — including a Torah violation — for the purpose of helping an ill patient. If, however, one merely does not feel well, but

is not bedridden (such as someone with a mild cold), this is forbidden. (See Chapter 3, Halachah 5.)

4) To turn off a light in a bedroom so one can sleep?

If the Jew will be unable to sleep throughout the night and will suffer considerable discomfort on Shabbat, he may ask a gentile to turn off the lights. Since turning off light is forbidden only *mi'de'rabbanan* (by force of rabbinic enactment, rather than Torah law), one may ask a gentile to perform this action to avoid considerable discomfort. (See *Nishmat Shabbat* 71.)

5) To turn off a light to save on electricity expenses?

Since leaving a light turned on for one Shabbat will not incur a substantial expense, one may not ask a gentile to turn it off on Shabbat. And although leaving the lights on every Shabbat would incur a substantial expense, one can use a timer to have the lights go out, and therefore the concern for saving on electricity expenses does not override the prohibition of *Amira Le'nochri*. (See *Nishmat Shabbat* 35.)

6) To open the door of a refrigerator, if this will turn on the light?

Since the light goes on merely as a tangential result of opening the refrigerator door, and is not the primary intent of the act performed (a situation called *pesik reisha*), one may ask a gentile to open the door, even though the light will automatically be turned on. (See Chapter 3, Halachah 3.)

7) To unscrew the light bulb in a refrigerator that one had forgotten to unscrew before Shabbat?

One may not ask the gentile to unscrew the bulb, and should instead place a towel in between the door and the refrigerator to prevent the light from going out when closing the door. If, however, one's food for Shabbat will spoil if the refrigerator door remains slightly open, then he may ask a gentile to unscrew the bulb, so long as he does not remove the bulb completely. (See *Nishmat Shabbat* 41.)

8) To turn off a light that he (the gentile) had turned on for his own purposes, when he is finishes using that room?

No. (See *Nishmat Shabbat* 146.)

9) To leave on a light that the gentile had turned on for his own purposes, even after he is finished using that room?

Yes.

10) To turn on a main circuit breaker that blew out?

If turning on the breaker will automatically turn on lights, then one may not ask a gentile to switch on the breaker, as turning on lights constitutes a Torah violation. If, however, there are small children in the home who are afraid of the dark, then one may ask a gentile to turn on the breaker, since the prohibition of *Amira Le'nochri* is suspended for the needs of children. And even if switching on the breaker will activate other electrical appliances that do not involve the children's needs, one may nevertheless ask a gentile to turn on the breaker, and derive benefit from all the electricity activated as a result. Similarly, if it is very cold and the breaker must be turned back on to activate the heating system, one may ask a gentile to switch the breaker back on.

Preparations for the Shabbat meal

Is it permitted to ask a non-Jew . . .

1) To kindle the fire on the stove to heat food for the Shabbat meal?

Since kindling a flame constitutes a Torah violation, one may not ask a gentile to do so on Shabbat, even for the purpose of a *mitzvah*. (See Chapter 2, Halachah 1.) And if the gentile volunteers to turn on the flame without having been asked, the Jew must stop him from doing so. Regarding a situation where a gentile did turn on a stove for a Jew to warm food, see Chapter 5, Halachah 1c.

2) To plug in the cord of an electric hot plate to enable the warming of food?

Plugging in an electric cord heats the coils inside the element, which constitutes a Torah violation of Shabbat. It is therefore forbidden to ask a gentile to plug in the cord, even for the purpose of a *mitzvah*.

3) To place food on an open flame to prepare hot food for the Shabbat meal?

Generally speaking, this is forbidden, but under extenuating circumstances, this would be permitted under certain conditions; see Chapter 4, Halachah 3.

4) To cater a Shabbat meal?

If one caters a meal in his home on Shabbat, the gentile workers may not perform any act forbidden for a Jew, such as turning on an

oven, taking out the garbage, and so on. One who does not exercise care in this regard commits the grave transgression of *מכשיל את הרבים* — causing others to sin. It is permitted, however, to hire a waiter to serve in one's home, since no Shabbat violation is involved in serving.

If one caters a meal outside his home that necessitates *melachah* performed by gentiles, he must consult with a competent halachic authority for guidance.

5) To bring *halot* or wine for the meal?

If one must bring the *halot* or wine from an area deemed a public domain, in which carrying is forbidden according to Torah law — such as in Brooklyn — then one may not ask a gentile to bring items to his home, even items that are needed for the Shabbat meal. If, however, the items would be carried in an area where carrying is forbidden only by force of rabbinic enactment (a *karmelit*), such as a backyard, it is permitted. (See Chapter 4, Halachah 3.)

6) To bring other food for the Shabbat meal?

Food items that comprise the main component of one's meal may be brought by a gentile from a *karmelit*, as discussed in question #5. Other foods, however, may not be brought by a gentile even from a *karmelit*. (See Chapter 4, Halachah 3.)

7) To lower the electric warmer to prevent burning?

Since lowering the heat of the warmer does not involve a Torah violation, one may ask a gentile to lower the heat when this is necessary, such as if the food would otherwise burn and be inedible, and this food is the primary component of the Shabbat meal. One may not ask a gentile to lower the heat if the food would not completely burn or if the food is not the main component of the Shabbat meal.

8) To rip a tablecloth from the roll for setting the table?

One may not ask a gentile to rip a tablecloth, and he must prevent a gentile who proceeds to do so of his own volition. However, if there is already a tablecloth on the table, and the gentile rips an additional tablecloth so that he can more easily clean the table after the meal, one need not object. However, one may not ask a gentile to rip extra tablecloth.

9) To open a box or can of food?

Even one who generally refrains from opening boxes and cans on Shabbat may ask a gentile to do so. (See Chapter 2 Halachah 5.)

Heating and air conditioning

Is it permitted to ask a non-Jew . . .

1) To turn on the heat in the winter?

Since turning on a heater constitutes a Torah violation, one may ask a gentile to do so only if there are very young infants or very elderly adults in the home who might take ill as a result of the cold temperature. If the house becomes so cold that even others may take ill as a result, one may ask a gentile to turn on the heat even if there are no infants or elderly adults in the house. (See Chapter 3, Halachah 5C.)

2) To turn on an air conditioner?

If a Jew experiences considerable discomfort as a result of the heat, he may ask a gentile to turn on an air conditioner for him. He may not do so, however, if he does not suffer from the heat, and wants the air conditioning merely for additional comfort. (See Chapter 4, Halachah 1.)

3) To turn off an air conditioner?

One may not ask a gentile to turn off an air conditioner unless it becomes so cold that someone might take ill (*Iggerot Moshe — Orah Hayyim* 3, 42).

4) To ask a gentile to unplug an air conditioner before it goes on?

Yes.

5) To ask a gentile to leave the air conditioning running after he had turned it on for his own purposes?

Yes.

Use of electricity that does not involve light or fire

Is it permitted to ask a non-Jew . . .

1) To turn off a burglar alarm or radio?

If the alarm or radio makes considerable noise and causes a

disturbance, one may ask a gentile to turn it off. (See Chapter 4, Halachah 2.)

2) To “buzz” one in through the power-operated door to a building?

One may not ask the door attendant to buzz him in. Instead, he should wait for another gentile to come and walk inside with him. Regarding a case of one who lives in a condominium, see Chapter 5, Halachah 4.

3) To press the button in an elevator for him?

Same as above, question #2.

4) To press the button in an elevator when visiting an ill patient on the 15th floor of a hospital?

This is forbidden, unless the visitor is elderly and unable to walk all the flights of stairs, in which case he would be allowed to ask a gentile to press the button, since he does so for the purpose of performing the *mitzvah* of *bikur holim* (visiting the sick). (See Chapter 4, Halachah 3.)

Tending to the Sick

Is it permitted to ask a non-Jew . . .

1) To bring medicine for an ill patient?

One may ask a gentile to bring medicine through a public domain for a bedridden patient, if the medicine is necessary for the treatment of his illness. (See Chapter 3, Halachah 5.)

2) To drive a bedridden patient to the doctor?

If the situation is such that one would have driven the patient to a doctor had this occurred during the week, then one may ask a gentile to drive him, even if the illness poses no threat to life. However, if the illness surfaced before Shabbat, one must endeavor to bring the patient to the doctor before Shabbat, rather than asking a gentile to bring him on Shabbat.

3) To drive a patient home from the doctor on Shabbat?

If it would be very difficult for the patient to remain in the doctor's building for the remainder of Shabbat, one may ask a gentile to drive him home. However, friends and relatives who

accompanied the patient to the doctor may not ride in the car with him to get home, unless he needs them. For example, if the patient is a child who needs a parent's accompaniment, a parent may ride in the car with him. In all situations such as these, one must first consult with a competent halachic authority. (See *Nishmat Shabbat* 38 — 39.)

4) To drive a person with a broken finger to the emergency room?

If there is a risk that the patient may otherwise have permanent impairment to his finger, it is permitted to ask a gentile to drive him to the hospital. Otherwise, a competent halachic authority should be consulted. (See Chapter 3, Halachah 5A.)

5) To drive a woman in labor to the hospital?

Childbirth is considered a life-threatening situation, and one may therefore ask a gentile to drive the woman. (See Chapter 3, Halachah 5E.)

6) To wheel a person confined to a wheelchair to the synagogue in an area without an *erub*?

One must consult a competent halachic authority.

7) To call a doctor for a bedridden person?

If the situation is such that one would have phoned a doctor had this occurred during the week, he may ask a gentile to make the call on Shabbat.

8) To call the hospital to inquire about a patient's condition?

One may not ask a gentile to make such a call unless he believes this will serve the needs of the patient. Where one deems it necessary to phone the hospital to show the hospital staff that the patient has concerned friends and relatives, so that they will exert themselves to the utmost in administering medical care, one may ask a gentile to call; in all such cases a competent halachic authority must be consulted. (See *Nishmat Shabbat* 53.)

9) To call one's relative from the hospital to assure him that he is well?

Generally speaking, a patient may not have a gentile phone the patient's family to update them on his condition. If, however, he has a relative with a heart condition, or very anxious relatives for whom the uncertainty about his health will cause great distress throughout Shabbat, he may have a gentile call his family and leave a message

with the housekeeper or on the answering machine. (See *Nishmat Shabbat* 52.)

- 10) To call the hospital to find out if a woman had given birth to a boy or girl?

One may not ask a gentile to make such a call, as it serves no medical purpose. (See *Nishmat Shabbat* 55.)

- 11) To call a drug store to place a prescription for a bedridden person?

Yes.

- 12) To apply ointment on a baby's diaper rash?

Yes.

- 13) To plug in a: a) hot water vaporizer; b) cold water vaporizer; c) dehumidifier?

a) Turning on a hot water vaporizer, which heats water, constitutes a Torah violation, and therefore one may ask a gentile to do so only to alleviate the symptoms of a bedridden patient.

b) Turning on a cold water vaporizer constitutes a rabbinic violation, and therefore one may ask a gentile to do so even to alleviate mild discomfort, even if one is not bedridden.

c) A dehumidifier has the same status as a cold water vaporizer in this respect. (See *Nishmat Shabbat* 77.)

Situations of a potential financial loss or discomfort

Is it permitted to ask a non-Jew . . .

- 1) To call the gas company to report a leak?

Yes, as this poses a potential risk.

- 2) To call the police to report a robbery?

If there is concern that the burglar is still in somebody's home, a Jew may call the police himself, as this situation involves a life-threatening risk. Otherwise, one may neither call the police nor ask a gentile to call the police.

- 3) To take an expensive camera away from a child who might break it?

If a considerable financial loss is entailed, one may ask the gentile to take away the camera. (See Chapter 4, Halachah 2.)

4) To pick up a \$50 bill from the floor so that it does not get lost?

A person for whom the loss of this amount of money constitutes a considerable financial loss may ask a gentile to pick up the bill; wealthier people, however, may not.

5) To turn off the gas if the pilot blew out?

This situation entails a potential threat to life, and one may therefore ask a gentile to turn off the gas; if no gentile is available, one may turn it off himself. (See *Shemirat Shabbat Ke'hilchata* 61:24.)

6) To turn off the oven because the house is becoming uncomfortably warm?

Generally speaking, the oven will not raise the temperature in the house to the point where one suffers considerably, and therefore one may not ask a gentile to turn off the oven. If, however, the continued operation of the oven poses the risk of fire, one may ask a gentile to turn it off.

7) To bring in a wallet that was left lying on a city street?

Since carrying an item inside from a public domain constitutes a Torah violation, one may not ask a gentile to do so even to avoid a considerable financial loss.

8) To drive a Jew home if he is stuck in traffic on Erev Shabbat?

One who is caught in traffic on Erev Shabbat may continue driving even after candle lighting, until approximately three minutes before sundown. At that point, if necessary, he may ask a gentile to drive his car the rest of the way home, but only during the period of *bein ha'shemashot*, which extends (in the New York City area) for approximately a half-hour after sundown. After this period, the Jew must leave his car, even if it is likely to be stolen. In situations of dire need, one may get into a car driven by a gentile traveling towards his destination. He must ensure, however, that the gentile does not drive out of his way at all for the Jew or stop especially for the Jew. The Jew must disembark only at a place where the gentile would stop in any event, such as at a red light or stop sign. Before disembarking, the Jew should ask the gentile to open the door for him, rather than open it himself, as opening the door turns on lights in the car.

In situations of potential danger, such as if somebody is caught in a bad neighborhood, he may ask a gentile to drive him away from

that neighborhood, even if he will then have to drive there especially for the Jew. (See *Nishmat Shabbat* 28.)

9) To refasten lenses that fell from one's eyeglass frame?

If only the lenses themselves fell out, since putting them back in will only violate a Rabbinic prohibition, one may, when necessary, ask a gentile to put them in the frame. If, however, the screw fell out as well, one may not ask a gentile to screw the sides of the frame back into the frame, as this may constitute a Torah prohibition. If one needs his glasses to conduct the congregational Torah reading or deliver a public Torah lecture, he should consult with a competent halachic authority. (See *Melachim Amaneich* 7:16.)

Making Requests of a Housekeeper

Is it permitted . . .

1) To ask a gentile housekeeper on Shabbat to wash the dishes, with the understanding that she will use hot water?

Since the prohibition against turning on hot water is forbidden only due to the law of *pesik reisha*, one may ask the housekeeper to wash dishes even if she will use hot water. (See Chapter 3, Halachah 3.)

2) To ask a gentile housekeeper to wash the dishes with a sponge?

No. She must use a non-absorbent material, such as an onion bag.

3) To ask a gentile housekeeper to wash the floors?

No.

4) To ask a gentile housekeeper to vacuum?

No. She must use either a carpet sweeper or broom. (See Chapter 8.)

5) To ask a gentile housekeeper to water the lawn?

Since watering plants constitutes a Torah violation, one may not ask a gentile to water the lawn on Shabbat. If she waters the lawn of her own volition, the Jewish employer must object. If she insists on watering the lawn despite his objections, he must dismiss her from the job.

- 6) To ask a gentile housekeeper to bring out the garbage where there is no Erub?

No. Even if she does so voluntarily, the Jewish employer must stop her from bringing out the garbage. Moreover, one may not even give his housekeeper some extra food or clothing to take home with her, as this gives the impression that he asked her to take these items out of the house on his behalf. (See Chapter 9.)

- 7) To instruct one's gentile housekeeper on Friday to come immediately after Shabbat, would which require her to travel before Shabbat ends?

Strictly speaking, one may tell his housekeeper before Shabbat to come right after Shabbat, since as far as he is concerned, she can come by foot (heard from Rabbi Yosef Raful *sblit"o*). Nevertheless, some authorities recommend being stringent in this regard. (See *Nishmat Shabbat* 106.)

- 8) To arrange with his gentile housekeeper before Shabbat that she should come on Shabbat to clean up after the meal?

One may ask his housekeeper before Shabbat to come on Shabbat to clean up if the cleaning does not entail *melachah* and is intended strictly for the purpose of *kavod Shabbat* (the honor of Shabbat). This is forbidden, however, if the cleaning entails *melachah* or is necessary so that the house will be clean on *Motza'ei Shabbat*.

- 9) To arrange with his gentile housekeeper on Shabbat that she should come on Sunday?

One may not instruct the housekeeper on Shabbat to come on Sunday, but he may ask her, "Do you think you can come on Sunday?" because this does not constitute an explicit instruction. (See *Shulhan Aruch* 307:7.)

Delivery on Shabbat

Is it permitted . . .

- 1) To order daily newspaper delivery?

This is certainly forbidden. Even if one specifically asks that the paper not be delivered on Shabbat, he may not order the delivery since they will undoubtedly deliver it on Shabbat anyway. One may, however, order paper delivery twice a week, even if there is a possi-

bility that they will deliver on Shabbat. (See Rabbi Simcha Bunim Cohen, *The Sanctity of Shabbos*, p.83-84.)

2) To order heating oil, if there is a chance it will arrive on Shabbat?

One must specifically instruct the supplier not to bring oil on Shabbat. If the oil arrives on Shabbat, one must object and instruct the supplier not to fill the tank on Shabbat. If the supplier does so anyway, the Jew need not object any further, since he had specifically instructed him not to bring oil on Shabbat. (See *Mishmah Berurah* 244:22.)

3) To order private sanitation pickup, if the possibility exists that it will arrive on Shabbat?

Same as question #2. If a Jew has very large amounts of garbage, for example, if he runs a hotel, he must consult a competent halachic authority.

4) To mail a guaranteed overnight delivery on Friday afternoon?

This is akin to specifically asking a gentile to transport the item on Shabbat, and is therefore forbidden. See Chapter 10 Halachah 2 for more details.

5) To leave a package for UPS to pick up on Shabbat for delivery after Shabbat?

This is forbidden, since it gives the mistaken impression that one specifically asked the carrier to come on Shabbat. See Chapter 9 Halachah 1.

Business Operations

Is it permitted . . .

1) To call a gentile associate in Hong Kong, where Shabbat has already begun, and ask that he perform a *melachah* such as sending a fax or completing a sample document?

Yes, since Shabbat had not yet begun for the Jew. (See *Melachim Amaneich* 3:6.)

2) To place an order on Friday, specifying that the merchandise should arrive immediately after Shabbat?

If the merchandise's arrival immediately after Shabbat necessitates its transportation on Shabbat, this is forbidden.

- 3) To order a telephone answering service to take messages on Shabbat?

No, since this entails writing down information on the Jew's behalf on Shabbat. (See *Nishmat Shabbat* 78.)

Cleaners and Mechanics

Is it permitted . . .

- 1) To bring one's clothing to the cleaners just prior to Shabbat, knowing that they work on Shabbat?

If one asks that the clothing will be ready immediately after Shabbat, such that the gentile has no choice but to perform the work on Shabbat, this is forbidden. If, however, one needs the clothing for late Motza'ei Shabbat or Sunday morning, such that the cleaner has time to perform the work after Shabbat, this is permissible, even if the cleaner will, for his own convenience, perform the work on Shabbat. (See Chapter 1 Halachah 2E)

- 2) To bring one's car to a mechanic just prior to Shabbat, knowing that the mechanic works on Shabbat?

Same as question #1. If the Jew does not specifically request that the car be ready immediately after Shabbat, it is permissible even if the car can easily be identified as the Jew's, since mechanics are generally paid per job, and not on an hourly rate.

- 3) To bring one's clothing to the Laundromat on Friday, knowing that the staff is too busy to wash the clothing on Friday, and will instead have to wash them on Shabbat?

Since the Jew does not specifically request that the clothing be ready immediately after Shabbat, this is permissible. If, however, it is clear that the Jew needs the clothing immediately after Shabbat, this is forbidden.

- 4) To bring one's car to the mechanic two hours before Shabbat and ask that it be ready early Monday morning, knowing that the servicing requires five hours of work and the mechanic works on Shabbat but not on Sunday?

Since the gentile chooses to work on Saturday and does not work on Sunday purely for his own convenience, and not for the needs of the Jew, this is permissible.

*Public services***Is it permissible . . .**

- 1) To leave one's garbage by the curb before Shabbat for pickup on Shabbat?

Yes, since it is known that the Jew did not specifically ask the sanitation department to pick up the garbage on Shabbat. On Shabbat and Yom Tob, however, one may not take out the garbage, even in areas with an *erub* (heard from Rabbi Yosef Raful *sblit*^{29a}.) Therefore, people living in suburban towns, who normally bring their garbage to their yards and the sanitation department picks it up from there, must consult a competent halachic authority for guidance concerning bringing out garbage on Shabbat.

- 2) To leave mail by his door before Shabbat so that the mailman will take it when he arrives on Shabbat, and may one lift the red flag on his mailbox to indicate that there is mail for the mailman to take?

On Shabbat itself one certainly may not do so. One who wishes to do so before Shabbat should consult a competent halachic authority.

- 3) To allow the telephone company to fix his telephone wires?

The wires outside one's home belong to the company, and therefore one may have the company work on those wires on Shabbat. The wires inside the home, however, belong to the resident, and therefore one may not allow the company to work on those wires on Shabbat. (See *Melachim Amaneich* 2:38.)

- 4) To allow the electric company to read the electric meter in his house on Shabbat?

One should consult a competent halachic authority.

- 5) To direct the mailman to move a *mukseh* item or an item intended from someone else?

So long as the mailman has yet to put down the *mukseh* item, one may ask him to bring it to the desired location. Once he puts it down, however, one may not ask him to move it. (See *Mishnah Berurah* 307:78.)

If one sees an item intended for another recipient before the mailman hands him the mail, he may inform him that it belongs to

somebody else. Once, however, the mail was delivered, one may not give the item to the mailman or to the intended recipient on Shabbat. (See Chapter 9.)

- 6) To read a newspaper or magazine that arrived on Shabbat (assuming, of course, that it contains no objectionable material, for otherwise one may not read it under any circumstances)?

Since the Jew has no control over when the paper is delivered, he may read it on Shabbat. If, however, the paper was sent from outside the *tehum* (beyond a 2,000-cubit radius outside the city), one should preferably not touch it on Shabbat. (See *Shulhan Aruch* 307:14.)

- 7) If a power outage occurred on Shabbat and the electric company corrected the problem, may one derive benefit from the light in his home that came on as a direct result of the electric company's efforts?

Since it is permitted to ask a gentile to restore power on Shabbat for the needs of the sick, the elderly and small children, it is permitted for even healthy people to derive benefit from the restored electricity. And if even a single gentile lives in the neighborhood, then this is permitted in any event, since the electric company must restore power for the non-Jews in the area. (See *Shulhan Shelomo* 276:3:2.)

Situations Involving a Mitzvah

Is it permissible . . .

- 1) To ask a gentile on Shabbat to drive a baby to have a *Brit*?

No. If there is no other option, one may ask a gentile to ask another gentile to drive the baby. If this option is not available, the *Berit* should be postponed to Sunday. In all such situations, a competent halachic authority must be consulted. (See *Shulhan Aruch* 331:6.)

- 2) To ask a gentile on Shabbat to carry a baby to the synagogue for a *Berit*?

No, even in an area where carrying is forbidden only by force of rabbinic enactment. Instead, the *Berit* should be performed in the home, even if this will result in a significantly lower attendance at the *Berit*. (See Chapter 4, Halachah 3.)

- 3) To ask a gentile on Shabbat of Succot to rebuild his succah that had fallen?

No; he should instead eat and sleep in somebody else's succah, even if this entails discomfort. If no other *succah* is available, a competent halachic authority should be consulted.

- 4) To ask a gentile to replace the *sechach* that had fallen off his *succah*?

No; he should instead eat and sleep in somebody else's succah. If no other succah is available, he may ask a gentile to replace the *sechach*. (See Chapter 12, Halachah 4.)

- 5) To ask a gentile to bring his Lulav and Etrog, if this would entail driving?

No, though some authorities permit this when this is necessary for a community, rather than just a single individual.